

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת וירא תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

כאן ביחוד מעיקרא — פירש בקונטרס: דאמר מעיקרא אל קנה. ומכל מקום ענותן סילק עצמו והם הפקר. בריש לקיש צווח בדונוביא אטעם הלוי' (במיתות, בה).

א: תנות מתנה לחבירו ואמר הלה "אי אפשי בה" — כל הקודם וכה. אבל בשתק ולבסוף צווח, כיון ששתק — לא הוי הפקר. וכה בה בעל כרחו. ואף על גב דרבן שמעון בן גמליאל בסמוך, ביבכה לו על ידי אחר ושתק ולבסוף צווח ביה ליה ביחוד מעיקרא, אפילו הכי קאמר: חזירו לירוש נותן, ולא הוי הפקר — ריש לקיש לא סבר כותיה. אלא כרבנן. ובמיתות (שם) דרביך אמולתיה דרש לקיש דאמר: "אי אפשי בה" כל הקודם וכה, מרב ששת דאמר: מקבל מתנה שאמר לארז שבאת מתנה לידו' ומתנה זו בטלטל' "אי אפשי בה" — לא אמר ולא כלום, "בטילה היא" — דבריו קיימין. מאי לאו דבריו קיימין הדרא למרה: לפירושו לאו פריך: כי הכי ביבכיה אה' אמוניא אף כי דרש שבאה ליה, דהדרא למרה — הכי בני לאו ה' לממר דרבי אפשי קודם שבאה לידו — הדרא למרה. וריש לקיש אמר: כל הקודם בה וכה ומשני: לא, דבריו קיימין ולא הדרא למרה. וכה לרבינו יצחק על פירושו: דהכי פריך ותם לריש לקיש מידן דבריס אין לי על שדה זו ולא אמר כלום: לשני במילתיה דרש לקיש בקודם שבאה ליה, ולכך הוי שתקיס עצמו. אבל בני "דין דבריס" ותפסימי שלו — אין יכול להסתלק בהיא לישנא ועד קשה. והכי פריך תנות לריש לקיש מרבנן דאמר: דאמר: היה צווח אולכין בתרומה: והא דרבנן, דאמרי: והא דרבנן בשתק ולבסוף צווח, ומילתיה דריש לקיש ביחוד מעיקרא. ואודרבה. מרבן שמעון בן גמליאל הוה ליה למפריך ועד קשה. ועד כאן לא פליגי רבנן בישן ב שמעון בן גמליאל אבא, אלא דהאי משוי ליה בשתק ולבסוף צווח, והאי משוי ליה ביחוד מעיקרא. אבל אי צווח מעיקרא — כובלי עצמו לכבד רבו וכו' וירשיק, וזו היא הפקר. וריש לקיש קאמר דהוי הפקר ועד קשה דלרבו רבינו פטור דאמר "בביתח" (בבא קמא טו, א) בני תמרא דרב ספרא, דארעטא דאריא אפריה, דארעטא דרובלי עלמא לא אפסקיה, ואם כן, לישנא קודם שבאה מתנה לידו — אמאי הוי הפקיה: והוה ליה לממר שחזרו לנותן, דארעטא דליבאלי מניחא קא דידי, ולא לריש לקיש לכל לבך דאמר: לפרש: דריש לקיש מני איירי אחר שבאה מתנה ליה, דהיינו שתק ולבסוף צווח. והוה דקאמר הכא בדשתק ולבסוף קנה — דייני שלא חזרו לנותן, אלא הפקר קנה. ולא ענה — חזרו לנותן, ולא חיוב ליה אלא ארעטא דליבאלי מניחא. גרס איפכא במילתיה דרב ששת: מקבל מתנה שאמר לארז שבאה לידו' ומתנה זו בטילדה' דבריו קיימין. מאי לאו דבריו קיימין הדרא למרה, אף על פי שבאה ליה מתנה ומשני: ליה ביבכיה אה' אמוניא פריך בני שמיר מדין דבריס, דאין יכול להסתלק אויאל תוסבים ביה, וכן בממילתיה דרב דאמר: אולכין בתרומה. ואירי בשתק ולבסוף צווח. במילתיה דריש לקיש. ומיהו בריש "השולח" (גיטין לב, ב) גרסין במילתיה דרב ששת לדיפך, ד"לא אפשי" — לא אמר כלום, 'בטילה היא' — דבריו קיימין, בדמוכה והם. והוא כי "כא"בא דאמר". וכהנה רבת בגמרא. מאי

אבל כהני, ומתחלה, כשמסור לו זה את השטר, התחיל צווח, והלך אל קנה. שאין מוכן לו לאדם ענין ברזו, דהוב הוא לו. דהכיב' (משלי טו) "שואנו מתנות יחידה" וכדאמרין ב"בא"לו טרופות' (תולין כג, ב). והעוין עצמו — לא תחילו, לוי שהרי סילק עצמו מירב, אלא הפקר הם, וכל המחזיק בהן וכה הן, כדאמרין בבביתרו בתולת פק' "המביא אשתי תלוי" (כד, א) אמור

1 ב. כהני לרשי: תמות מתנה לחבירו ואמר הלה "אי אפשי בה" כל המחזיק בה וכה בה. ואסקינו

2 חתם כריש לקיש. כאן בשתק ולבסוף צווח

3 קנה. כיון דקבלה משתק בשתק — נרצה לכות במתנה, ומתאר שזכה — אין מועיל כלום לתיצאה משרותו מה שאמר "אי אפשי במתנה זו", עד שיתנה בלשון מתנה לאחרים, או שפסקים. ויהי על ידי אחר — רבן שמעון הוא שתק כשמסור את השטר או הקני בקנין סתור לאחרים לרצונו, ושעבאו למסור לו השטר

4 חתם צווח. במתנה אבנא למחלוקת — אם קנה אם לאו. והוי כפי עברו — ומתוך כך צווח, שאינו רוצה חזן העבדים, עשה אפילו לנאן דאמר יכול דרב לומר לעבד "עשה אפילו נגך, אפילו בה" לא ניתא ליה לעשות כן, ורבן שמעון מקבל מתנה. אולכין בתרומה — מחמת השני, ודאי קנה. ומכיון כי יורקני נשק נפש סכפו הוא יאכל בו (ויקרא כג) — כלומר, דראשון או יורשי. וירקב בטען לא סבירא ליה אחי דריש לקיש דאמר בבביתרו פק' "המביא":

5 הנותן מתנה לחבירו ואמר הלה "אי אפשי בה" — לא המחזיק בה וכה בה. ודפסיתא לא רבן שמעון דארעטא דהכי ליה הוי, דאי לא בני עמקל מתנה — תיחדר ליה. והכי פמפש בבביתרו. ומיהו, הלהבא דריש לקיש, ובדך פולגתא בני הלכתא כרבנן. דהא דקסימא וכו' "הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בממטנתו" — דיינו ששה, אבל בריהא — לא, אלא הלה כרבנן. ודימטנתיה' — מתנייהן שמעון אבא. והכא דאמרין "משנה" — היינו בני בריהא, דאמרין בעלמא (גיטין סו, א) משנת רב אילעוי כן יעקב קב ונקי, ומשנה חיי קיימא לן כותיה בן במשנה בן בריהא. הויכח פופי שצווח, על השתיקה שנתחלה, דלא נרצה במתנה. אלא הלכי שתק, והני רבאי למצוח

6 זמן שלא הוציא מתנה ליה, והני רבנן שכיב מרי — לאו הכי נטק שכיב מרי, דבדידה איכא לפלוגי בן השבא דאמר "אחיוי לפלוגי"

7 ליהכיאל דלא אמר, דהכי רואי וצולק כל בנסי' ברבור פוי, ליה כך ולוח כר. אבל ברא — גירל ליה לכל אחד פניו שבעה. והרבי יודע למי מקנה תחלה ולמי לבסוף. שאמר תנו מאתים וכו' — ובגון דלא שייך אחריקין כלום. דאי שייך מידי שלא ליקח להם, אף על גב דמית — לא קני, אלא אם כן הקנה להם בקנין סתור. בדפסיתא לקמן בני שמת' (קנא. וב) מתנת שכיב מרי עמוקע בני עקי, וכן דמיא. אם יצא עליו שטר שבו — קודם שקבלו המעות. אי בני, גמל דנין. מתניהם זון ושלש מאות זוז — שדות ששוחת כר וכך דמיא. הלכך אפילו לארז שגבו — גובה בעל חוב מן, דמקבל מתנת שכיב מרי עמוקע בנן לקמן בימי שמת', ומקרקעי דימתי משמעטבה' מתנת בעל חוב. שחרי ליהודי מתוכין ליתן ביה, אלא שאין אדם יכול להוציא שני דברים כאחד. ובגון שלא שתק ביתנים, דהיינו נמלך, לקמן בימי שמת'. הלכך גובה מנוקל, מן המעט מעט ועד מן דרב יובה, נגון אם בא בעל חוב לטרוף תשע דריגין — גובה מן המתאים שני דנין, ומן השלש מאות שלש דנין, ומן הארבע מאות ארבע דנין. ולא נתקא אלא סידרא — רבותא הוא דנתק, ומשום סיפא, דהכא דאמר "אחיוי ואחריי" — דאחרון אחרון נפסד. ואף על פי שאומרו לשיב מרי עיר ליתן לו מתנה מרובה. מתא, אין לו — כד חתוב — גובה ומותר משלפיו. לפלוגי בבבוי' כראוי לו — אמרינן לקמן דהאי "כראוי לו" לישנא תירא ליה. הלכך שבתן לו בני מתאים זוז לבד בכורתה, הלכך נטילין וגם את בכורתה. ואי לא היה אמר "כראוי לר" — והיה נטילן בכבורתה, רצה — בכבורתו נטיל, רצה — מתאנים זוז נטיל, וידו על העליונה, דאמרין בני לקמן בני הדיבא דהאי בריהא. רצה בכורתו נטיל' — איהו יותר מתאנים, שחרי יבול לרצוע בכבורתו אפילו לרבי יוחנן בן בריהק, ונתיבא לן בפרקיך ליעל מאי ויכל לבכר'. "רצה מתאנים נטיל" — איהו יותר מן המתאים זוז לפלוגי בני חתמא, ולא אמר "בכבורתי" — דידו על העליונה. כדפרכין לקמן. דרולמא כראוי לו בחובו קאמר ומשני: רבי עקיבא היא, דרייק לישנא תירא: אם אמר "כראוי לו" היה אמרין דכחובו או בכבורתו קאמר דיטול מתאנים, ולא נתקא דהא "בכבורתי" אהא לאשמוענין דאף על גב דפרישי בהדיא "בכבורתי" — אפילו הכי יטול כל בכורתה אם היא יותר מתאנים זוז. וידו על העליונה.

1 מאי שנא מדרבא דאמר רבא אין חולצין אלא אם כן מכירין משום דחישינן לבית
 2 דין טועין - פירושו: אם היו חולצין אף על פי שלא הכירו, והו סבורין בית
 3 ארן דרין שהכירום בית דין ראשון, ויתירה לשוק על ידי אותה חליצה. ולא גרסין
 4 'מאי שנא מדרבא אמר רב סחודה', ואי גרס - דתי כונו וכו', וממלתיה דרבא פפקר,
 5 כפירוש רבתי שמואל, והכי איתא בפרק 'מנות
 6 חליצה' (בבבא קמ, א) בספרים ישנים: אמר
 7 רבא אמר רב סחודה אמר רב הונא: חולצין אף
 8 על פי שאין מכירין, ואין חוששין לבין דין
 9 טועין - כשיעורו בבית דין אחר שחלצה או
 10 שמנאה, שיתירה על ידי חליצה ומאן דהו,
 11 שיערו שבית דין הראשון לא יתירם. ורבא
 12 דרייה אמר: אין חולצין אלא אם כן מכירין,
 13 וחשיה לביה דין טועין, כפרשתי. ורשי'
 14 גרס בפרק 'מנות חליצה' (שם) איפכא, בהדיא
 15 דרב סחודה - דחוששין לבית דין טועין
 16 ובתאיא דרבא - אין חוששין. פירש אף על
 17 אילפיך אין חובתין, שאם חבבו לה עדים וגו'
 18 שחלצה או מינאה, ולא חבבו 'ואשתמודיענהו'
 19 דאחיהו דמיתנא הוא' - חוששין שמא תראה
 20 גיטה לבית דין אחר, ושעו ויכבדו שבית דין
 21 ראשון לא חלצו אלא אם כן הכירו, לכך אין
 22 חובתין, ואין קולטות: וכל לא חבבו נמי נחוש
 23 שנא עידו בבית דין אחר, ויטעו. והנא דמי
 24 יבאו עירוד בעצמן - וכילו בית דין שני לברר
 25 על ידם אם הכירום בית דין הראשון, ורבא
 26 אמר רב לפיכך חובתין ואין חוששין לבית דין
 27 טועין. פירושו: חולצין ואין חולצין אלא אם כן
 28 מכירין - חובתין עדים שראו שחלצה אף על
 29 פי שאין מכירין, ולא חוששין שמא טעו בית
 30 דין הראשון בחליצה, וחלצו ואף על פי שטעו
 31 הכירו, וקשה להשתת לא ודעי בית דין של
 32 דרב סחודה דרב סחודה - הייתי בית דין אחר,
 33 דרבא - הייתי בית דין הראשון ועוד. והנא
 34 גריסת רשי' צריך למיגרס הכא 'מאי שנא
 35 מדרבא אמר רב סחודה' - וממלתיה דרב
 36 סחודה פרי. ומיהו, יש ספרים גרסי הני, אבל
 37 אין נראה לרבינו זינקא, אלא כמח שחלצה
 38 ובגריסת הספרים ישנים ד'מנות חליצה'.

29 שְׁרִיצָה, ומה שְׁהַיִּיחַ תַּלְשׁוּ - הרי הוא של יורשין. גמראא תַּלְשׁוּ - אין, מחובתין - לא; והתניא

1 **וְהָיָה עַל הַעֲלִינָה, רִצָּה - נוֹטְלָתָהּ, רִצָּה - נוֹטְלָתָהּ**
 2 **כַּתּוּבָתָהּ; וְשָׂכִיב מֵרַע שְׂאֵמֶר 'תִּנְנוּ מֵאֲתָמָּה זֶה לְפִלְטוֹנִי**
 3 **כַּעַל חוֹבִי כְּפֶאֱוִי לוֹ' - נוֹטְלָן וְנוֹטְלָ אֶת חוֹבוֹ, וְאִם**
 4 **אָמַר 'בַּחֲבוּבִי' - נוֹטְלָן בַּחֲבוּבִי. - מֵשׁוּם דְּאָמַר 'כְּפֶאֱוִי**
 5 **לוֹ', נוֹטְלָן וְנוֹטְלָ אֶת חוֹבוֹ? וְרַמְזָא 'כְּפֶאֱוִי לוֹ בַּחֲבוּבִי'**
 6 **קְאָמַר אָמַר רב נַחֲמָן, אָמַר לוֹ הוּנָא: הָא מַנֵּי? רַבִּי**
 7 **עֲקָבָא הָיָא, דְּרִיִּיק לְשִׁנְיָא יְתִירָא; דַּתְנָן: וְלֹא אֶת הַבּוֹר**
 8 **וְלֹא אֶת הַדָּת - אֶף עַל פִּי שְׂפַתָּה לֹא 'עוֹמְקָא וְרוּמָא',**
 9 **וְצָרִיד לְקַח לוֹ דְּרָךְ, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקָבָא, וְחֻכְמָא,**
 10 **אֹמְרִים: אֵין צָרִיד לְקַח לוֹ דְּרָךְ, וּמִוֵּדָה רַבִּי עֲקָבָא,**
 11 **בְּמִזְנֵי שְׂאֵמֶר לוֹ 'חִיזֵין מֵאֲלוֹ' - שְׂאֵמֶנִי רַבִּי לְקַח לוֹ**
 12 **דְּרָךְ; אֲלֵמָא, מִיּוֹן דְּלֵא צָרִיד וְקְאָמַר - לְטַפְּוִי מִלְּמָא**
 13 **קְאָתֵי, הָכָא נְמִי, מִיּוֹן דְּלֵא צָרִיד וְקְאָמַר - לְטַפְּוִי**
 14 **מִלְּמָא קָא אֲתֵי. תִּנְנוּ רַבְּנָן: שָׂכִיב מֵרַע שְׂאֵמֶר 'מִנְהָ**
 15 **יֵשׁ לִי אֲצֵל פְּלוֹנִי' - הָעֵדִים פּוֹרְתִין אֶף עַל פִּי שְׂאֵן**
 16 **מִכִּירוֹ, לְפִיכֵד, כְּשֶׁהוּא גּוֹבֵה - צָרִיד לְהִבְיֵא רַאֲהֵי,**
 17 **דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר; וְחֻכְמָא אֹמְרִים: אֵין פּוֹרְתִין אֲצֵל**
 18 **אִם פֶּן מִכִּירוֹ, לְפִיכֵד, כְּשֶׁהוּא גּוֹבֵה - אֵין צָרִיד לְהִבְיֵא**
 19 **רַאֲהֵי. אָמַר רַב נַחֲמָן, אָמַר לוֹ הוּנָא: תִּנְנָא, רַבִּי מֵאִיר**
 20 **אֹמְרִי: אֵין פּוֹרְתִין, וְחֻכְמָא אֹמְרִים: פּוֹרְתִין, וְאֶף רַבִּי**
 21 **מֵאִיר לֹא אָמַר אֲלֵא מֵשׁוּם בֵּית דִּין טוֹעִין, אָמַר רַבִּי**
 22 **דִּימִי מְגַרְדֵּיעָא, הַלְּבָתָא: אֵין חוֹשְׁשִׁין לְבֵית דִּין טוֹעִין.**
 23 **וְכֵאֵי שְׁנָא מִדְּרַבָּא, דְּאָמַר רַבָּא: אֵין חוֹלְצִין אֲצֵל אִם**
 24 **פֶּן מִכִּירוֹ, וְאֵין מִקְּאִינִין אֲצֵל אִם פֶּן מִכִּירוֹ, לְפִיכֵד**
 25 **פּוֹרְתִין גַּם חֲלִיצָה וְגַם מֵיאוּן וְאֶף עַל פִּי שְׂאֵן מִכִּירוֹ;**
 26 **מֵאִי מַעְמָא? לֹא מֵשׁוּם דְּחוֹשְׁשִׁין לְבֵית דִּין טוֹעִין? -**
 27 **לֹא, בֵּית דִּין פְּתַר בֵּית דִּינָא - לֹא דִּיִּיק, בֵּית דִּינָא**
 28 **כְּתַר עֵדִים דִּיִּיק. מִשְׁנַה הָאָב תוֹלֵשׁ וְיַמְאִיִּל לְכָל מִי**
 29 **הוּא שֶׁל יוֹרְשִׁין. גְּמֵרָאא תַּלְשׁוּ - אין, מחובתין - לא;**
 30 **והתניא**

1 ידה על העלינה - ובגן שלא מחלה לו בכך, לא את הבור - שבבית. ולא היות
 2 ידה - שבבית, אכן מבורך בכלל בית. דאף על פי שבתכו לו עומקא ורומא של בית, דחשמיש
 3 הכן פני עצמן, ולא אתי 'עומקא ורומא' אלא למקני עומקא ורומא, כדאמרן בפרק
 4 'המבור את הבית', דמסתמא לא קני איניש עומקא ורומא. וצריך למיכר ליקח לו דרך
 5 יד - לבור ולחרושי שיעורו לעצמו, ומוכר בכך
 6 יפה מבור ולא שיעור ליעצמו. ואין צריך -
 7 דהא 'חזין מאלה' לא הוה צריך למימר למעשי
 8 רבו ורות, אלא מסתמא לא קני לודן קלות, אלא
 9 לטעמי' לו שיהי דרך לבור ורות עצמו נתתי,
 10 ומזהו, רבנן נמי מודו דכל לישנא יתירא לטפשי'
 11 אתי, הדיבא דאיבא מדיד לטפשי' כי הכא בך
 12 ברייתא. והא דאמרן: הני רבי עקיבא היא -
 13 לאו דוקא, דהוה חזין לרבנן, אלא משום
 14 דאשכחן רבבי עקיבא בהדיא דרידיש לישנא
 15 יתירא - מוקף ליה כרבי עובד. וקיימין חובתין
 16 - מה ששומעין: 'אכרונו עובד שחיה לפנינו,
 17 שאמר פלוני שכיב מרע שפלוני ויהי לו מנה,
 18 והנה ששבענו כתבתו והתננו', אף על פי שאין
 19 מכירין - את הלוה, ואם נתחייב לו כלום אם
 20 לא. לפיכך - נתננו חכמים בשות ליעדים
 21 לכתוב מה ששמעו, אף על פי שאין יודעין אם
 22 אמת אם שקר - עיישבין והומינים לביבא איהא
 23 לגבות מאותו פלוני. דיעדים הללו - מה
 24 ששמעו מפי השכיב מרע מבחו, הוה ידעו
 25 אם נמשך דבריו אם לאו. והכימיס אומיסיס אין
 26 חובתין וכו' - דחיישינן לבית דין טועין, שיערו
 27 בשנת העדים, וידו כמירוס שהעדים לא חבבו
 28 צוואת שכיב מרע דע שחקרו תהלה היטב וידעו
 29 שדבריו אמת, כדאמרן ריש לקיש בבבבבבבבבב וכו',
 30 א: אין העדים חותמין על העשר אלא אם כן
 31 נעשה בגורלו, ואמר נמי: היית החתומים על
 32 השטר - נעשה כמי שנתקדה עדותן בבית דין.
 33 הלכך אין חובתין אלא אם כן מכירים שדבריו
 34 אמת. וי' צריך כו' - שדיר לא כתבו אלא אם
 35 כן הכירו. ואינו צריך להביא ראיה אחרת, אלא
 36 ששנו ו'התיקם בחותמיה ואני רבי מאיר - מן
 37 הדין היה לו לחרושו לדבר כימיס ולומר
 38 חובתין, משום דאין מפני שדבריו חלבע
 39 ללוה. אלא דחייש רבי מאיר לבית דין טועין,
 40 שידו סבורין שהעדים לא חבבו אלא אם כן
 41 הכירו, ולא יעריבו לירושין לאחר איהו.
 42 הלכתא אין חוששין לבית דין טועין - אלא
 43 חובתין אף על פי שאין מכירין, כרב נחמן אקריבא,
 44 דרבנן. הכי גרסינן: מאי שנא מדרבא דאמר רבא אין חולצין בו - ולא גרסינן 'דאמר רבא אמר רב סחודה אמר רב הונא' -
 45 בפרק 'מנות חליצה', אבל רבא דאמר רבא אין חולצין בו, ואי גרסו - הכי גרסו ומאי שנא מדרבא, דאמר רבא אמר רב סחודה אמר רב הונא וידעה אמר
 46 אין חולצין בו. ואורבא קאי גמרא, ופרקי. מאי שנא האי דפסקין להלכתא אין חוששין, מדרבא דסבייא ליה חוששין. אין חולצין אלא אם כן מכירין - יבם ויבמה שבאו לפנינו
 47 לחלוץ, ואין אנו יודעין שהיו יבמה - אין נונקין להם בית דין לחלוץ, כדפרשמיש טעמא לקמן, דחיישינן לבית דין טועין, שאם אבא לישנא ליה אחר על ידי חליצת בית
 48 דין ראשון שחלצו לה בלא הברה - שיתרה בית דין שני, לפי שידו טועין לומר: לא חלצו לה בית דין ראשון אלא אם כן הכירו שידו טועין. ולא ידעו שחולצין אף על
 49 פי שאין מכירין, הלכך תקנו דאין חולצין אלא אם כן מכירין, ובתאי ונתא מניכא למימר נמי מוטאני - אין בית דין נונקין למיארן על שכיבו שניהו, מהאי טעמא גפיה.
 50 לפיכך - כיון שאין חולצין אלא אם כן מכירין - חובתין עדים וגו' על חליצה ומאן לחתיה אף על פי שאין מכירין, דהא ודאי את דין הכירו שחלצה ומינאה, והלכך, אם
 51 חבבו לה עדים: ראוי שחלצה ומינאה מפלוני, אפילו לא חבבו בו 'ואשתמודיענהו' - ניסת בעדות זו. מאי מעמא - אין חולצין אלא אם כן מכירין? לאו משום דחיישינן לבית
 52 דין טועין כדפרשתי, שאם אתה אמר חולצין בלא מכירין - אי טעו בית דין שני להשיאה בלא בריקה, שידו סבורין לא חלצו אלא אם כן הכירו, ששועין בחלצה זו (וסבורין חולצין
 53 אף על פי שאין מכירין). ולעיל נמי נחוש לבית דין טועין, ולימא: אין חובתין, כרבי מאיר ומשני: בי דינא בתר בי דינא לא דייקי - כלומר, גבי חליצה ומינאה - לפיכך תקנו
 54 אין חולצין אלא אם כן מכירין, שאם אתה אמר חולצין אף על פי שאין מכירין - ההם דאי חיישינן לבית דין טועין, שיעשו בית דין שני לומר כי יפה הכירו בית דין ראשון
 55 כשחלצה. דבית דין שני בתר בית דין ראשון לא דייקי, דכיון דחליצה ומינאהו בשלשה, כדתנן בסנהדרין (ב, א) קמו בית דין במילתא, ושפיר עבד חליצה ומינאהו, בי דינא בתר
 56 עדים דייקי - בגון דייקי - נבי צוואת שכיב מרע - לאי טעו בית דין לומר: לא חבבו עדים אלא אם כן הכירו. אלא דידיקו אורי העדים אם הכירו בהו כן לאו. והלכתא: אם
 57 חוששין לבית דין טועין, כדפסקי רב דימי. **מִשְׁנַה הָאָב תוֹלֵשׁ וְיַמְאִיִּל** - אהובתא נכסיו לבנו לאחר מותו קאי, דאקני ליה גופא מהוים ופירי לאורי מיתה. והלכך מאבייל תאב,
 58 באיסי פירות חולצו לכל מי שירעה. אבל מה שתינא מחובר לקטבה שיעתה מיתתו, אף על פי שיעמד תלושו - הרי הוא על מה מקבל מיתה. ודוקא גוי, אלא בחובתא מאבייל תאב,
 59 מחובתו מה שתינא מחובר לקטבה שיעתה מיתתו - הרי על פי חושיש, שיעתה על אדם קרובה אצל בני אחר. ומה נזכר בגמרא. הרי הוא על יושבין - ולא מקבל מיתה
 60 לבור. **גְּמֵרָאא תַּלְשׁוּ** - וקמשינן: תלוש אין - מה שהיה תלוש הדין הדין של יורשין. אבל המחובר - הרי הוא על מקבל מיתה. דכגופא מהו, ואמרייהו נהליה לאחר מיתה.
 61 הדי

בבא בתרא. יש נחלין – פרק שמיני דף קלט עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
תוספות

הבי נסיני; והניא שמן את המחזירין ללוקה – ובתוספתא דכתובות היא שניה;
מכר הבן ומת האב, אם יש בנכסים פירות – שמן לו, ולעיל מינה
קתני: דבוחב כל נכסי לבנו צריך שיכתוב "מהיום ולאחר מיתה"; ופירושה: דבוחב
כל נכסי מהיום ולאחר מיתה לבנו, והלך אותו הבן ומכר הנכסים הללו בחיי אביו,
ואחר זמן מת האב – וזה הלוקח במה שמכר

לו בנכסין – וכן אמר ר' אבהו, אם יש בנכסים פירות
7 מחזירין – ולא זכה הלוקח אלא בגופה של
8 לקוח; אבל בפירות, אף על גב דמחזירין חן
9 – לירושין חן, לפיכך שמן אותו ללוקה, ונתן
10 דימיון לירושין; ושמיני: כאן בבגד – ומניחין
11 – שכתב לבנו, ולא מנרן לאחר בחיי האב.
12 דעתו של אדם קרובה אצל בנו, כדמפרש
13 לקמיה, לדעת כן אפקי ליה גופא לאחר מיתא
14 עם פירות המחזירין – דלבויה ברו אידו גופיה,
15 ולא לדעת כן שיכבה בתן הלוקח מבגד בחייו.
16 אי נמי, הבן עצמו לא אפקי ללוקה, דהוא אחר,
17 אלא הנהן ולא הפירות, אף על גב דמחזירין;
18 כאן נאחר – שמכר הבן לאחר בחיי האב.
19 והוא הדין אם כתבו האב לאחר מיתה ולאחר
20 מיתה, שאין לו חן במחזירין; מהיום הדין
21 בנים נזילים וקטנים – ברלא כתב נכסים מיירי.
22 מתפרנסין – לבוש וכסות נזינין – ממותה
23 משה, ולפי שפרסת הגדולים מרובין מפרסת
24 הקטנים, ומזון הקטנים וטפילן משל
25 גדולים, לכך הוצרך לומר שהקטנים מעבדין
26 על הגדולים מלחמת הפרנסה, והגדולים מעבידין על
27 הקטנים משלוח הפירות. הדין אל לירושין
28 בשוה, ודפרנס יוזן כל אחד מחלקו. נשאי
29 נזילים – נשים, ועשו ריבוי חופה מפרנסת
30 הבית, לאחר מיתת אביהן קודם חלוקה –
31 ישאו גם הקטנים כמו כן, קודם חלוקה. ואם
32 אמרו קטנים – לאחר מיתת אביהן, הרי אנו
33 נשאים עתה כמו ששאתם אתם בחיי אבינו.
34 אין שמעין להם אלא פה שנתן להם אביהם
35 בחייו נתן, והכי מפרש לה בגמרא. הניח
36 גנות – ולא בנים, נזילות וקטנות כו' – הכי
37 מפרשא כולה כדפרשנין גבי בנים. נשאו נזילות
38 – לאחר מיתת האב – ישאו נמי קטנות, וזהו

**והיא תניא: שמין את המחזירין ללוקה אמר עובדא, לא
קשאי; פאן בבגדו, פאן פאחר, הואיל ודעתו של אדם**

קרובה אצל בנו. משנה הניח בנים גדולים וקטנים – אין הגדולים מתפרנסין על ידי הקטנים,
ולא הקטנים נזינין על הגדולים, אלא חולקין בשוה. נשאו הגדולים – ישאו הקטנים, ואם
אמרו קטנים: הרי אנו נושאים פדרך שששאתם אתם – אין שומעין להם, אלא מה שנתן להם
אביהם נתן. הניח גנות גדולות וקטנות – אין הגדולות מתפרנסות על ידי הקטנות, ולא
הקטנות נזונות על הגדולות, אלא חולקות בשוה. נשאו גדולות – ישאו קטנות, ואם אמרו
קטנות: הרי אנו נושאות פדרך שששאתם אתם – אין שומעין להן, והו חומר בגנות מבגדים,
שהקטנות נזונות על הבנים ואין נזונות על הגנות. נמרא אמר רבא: האי גדול אחי דלבש
ואיפסי מפרתא – מאי דעבר עבר – והיא אגן תנן: אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים –
מתניין בשקרא – שרביא, פשיטא – פשיטא? אמר רב הונאה, הכי קאמר: נשאו גדולים לאחר
"נשאו גדולים ישאו קטנים", מאי קאמר? אמר רב הונאה, הכי קאמר: נשאו גדולים לאחר
מיתת אביהן – ישאו קטנים לאחר מיתת אביהן, אבל נשאו גדולים בחיי אביהן, ואמרו קטנים
לאחר מיתת אביהן: הרי אנו נושאים פדרך שששאתם אתם – אין שומעין להן, אלא מה שנתן
להן אביהן נתן. "הניח גנות גדולות וקטנות", שלח ליה אבהו פר גיבא רבא, ולמרנו רבינו:
לוותה ואכלה ועמדה ונשאת, בעל לוקח הו או יורש הוין? לוקח הוין, ומלוה על פה אינו
נשאו גדולות – ישאו קטנות; מאי לאו נשאו גדולות לבעל? – ישאו קטנות מבעל? – לא,
נשאו גדולות לבעל – ישאו קטנות לבעל. – איני? והיא תניא: נשאו גדולות לבעל
נשאו קטנות מבעל – דלמא שאני פרנסה, דאית לה קלא. אמר ריה רב פפא רבא, לאו
היינו דשלח רבין בפארתייה: מו שפוח הניחין אלמנה וכת – אלמנתו נזונת מנכסיו. נשאת
הבת – אלמנתו נזונת מנכסיו. מתה הבת – אמר רב הונאה, הכי קאמר: נשאו גדולים לבעל
הנינא, על ידי תיה מעשה ואמרו: אלמנתו נזונת מנכסיו; אי אמרת בשלמא יורש הוין, הוין
משום הכי אלמנתו נזונת מנכסיו. אלא אי אמרת לוקח הוין, אמאי נזונת מנכסיו? אמר אבוי:
אי לאו דשלח רבין, אגן לא ידעינן? והיא תנן, אלו הן שאין חוזרין פיבול: הכבודך,
והורש

חובי בגנות – הכיא דבנות ירושה, מדיכא דבניי יורשין ואיכא נמי בנות בהדיהו. שהבנות נזונות מן הבנים בנכסים מרובין, כדנתן בריש פירוקן דלקמן; הבנים ירשו והבנות נזונות,
דחי תיה תנאי כתובה; בן נוקב ירחיין לבי מינאי אינן מתזנן מנכסיו כו'. ואין נזונות מן הבנות – הקטנות מן הגדולות. דבמקום יורש ירושה כל הנכסים – ליכא תנאי כתובה
דמוזן בן נוקב, נמנא נזילא. נזיל אחי – שגושא ונתן בנכסים, ואיכא תנאי ליתמי כי מיכסי מלוכשים נאים, כי דכי דלישתמעו מליה, מאי דעבר עבר – ולא יטלו בגנהו, ומידה,
לכתחילה אין לכוזבו בגמרא אחיו כל כך. כשרביא – אדם בטל, שאין להם ריוח דבר. מאי קאמי – דמתניתין לפי משמעותה קשיא רשא לספא. דקתני רשא: נשאו גדולים –
ישאו קטנים, ודרת תנא אם אמרו קטנים, דמשמע לא ישאו קטנים, ועמדו וניסת – והבניס כל נכסיה לבעלה, כדרך נשואה. בעל לוקח הוין – מו שיוויה רבן בנכסי אשתו, כן
בדייה בין לאחר מיתה, כדון לוקח או הוין יורש? ונפקא מינה לכל דינין החולקין בין מקח לירושה, כי דן לקח בשמעתין, ישאו קטנות מבעל – חלקם דמנינעם, אלמא יורש הוין.
מיד הבעל מוציאם, מכלל שהבניס לו כל המזון, ואפילו חלק הקטנות, ושמע מינה, דמוציאין מידו – דירוש הויה, דאי לוקח הויה – מלוה על פה הויה, ולא טריף ממשעבדי
ושמיני: לעולם לוקח הוין, מידה, מלוה בשטר היא האי פרנסת הקטנות, ורשאן פרנסת נשואין דאית ליה קלא ובמלוה בשטר דמיא, הלכך טריפא ממשעבדי, מוציאין אפילו מיד
הלוקחות. דגרסינן בפרק "מציאת האשה": האוקן שיעברו – מוציאין אפילו מיד הלוקחות לפרנסה, ואין מוציאין למוזנות, וכל שכן מן הורשין. ולעולם אימנן לך לוקח הוין, ולעין
לוותה ואכלה ונשאת – לא בעל מבעל, אמר ליה רב פפא רבא – דבעי למפשט מדריבין היא יורש הויה, לאו הניחין רבין כו'. ומחא איכא למפשט שפיר דירוש הויה. אלמא
אלמנתו נזונת – בתנאי כתובה, שקר כתב לה ואת תנאי יתאב בביתו ומיזונת מנכסיו כל ימי מיגר ארמולותיה, ניסת הבת – והבניס הנכסים לבעלה – אלמנתו נזונת מנכסיו.
מתה הבת – וירש בעלה, אמר רב ירודה כו'. אמורא הוא, ואמרו אלמנתו נזונת – דלעולם היא נזונת, עד שתנשא, או שתבעה כתובהה, או שירצו הורשין ליתן לה כתובהה,
כדאמרינן בבבכותא, לא בעל מבעל, אמר ליה רב פפא רבא – דבעי למפשט מדריבין היא יורש הויה, משום דכי קתני נישאת הבת – אלמנתו נזונת מנכסיו. דאף על גב דמוזן האשה תפולת לא
טריפא ממשעבדי, דהיינו לקחות, מירשין מידה גביא, אלא אי אמרת לוקח הוין אמאי נזונת – והתנן ב"בא רבא" (גיטין מה, ב) אי מוציאין למזון האשה והבנות מנכסים משועבדים,
מפני תקן העולם היא תגן – בבבכותא, שאין חוזרין – לבעליהן, שאין חוזרין אלא ממכר, הגבורה – חלק בבורה דכבוד, כדמפרש הרב: מתנה קרייה רתמא, "לית לו פי שנים",
והורש

1 הירוויש את אשתי - פירש בקונטרס: ואי הוי לוקח מחיים - גם לאור מיתה לא פקע,
2 הדיו לוקח. ואין נשוא, דהא מחיים אין לו אלא פירות גזרתי לרבינו יצחק לפירש:
3 דבמציא ליה אם בעל יורש הוי או לוקח הוי בין מחיים בין לאחר מיתה. מרלא מפליג מידי.
4 ושפיש מרוביק, ולכל הפחות הוי יורש לאחר מיתה. כדקאמר: מזה הבת - אלמנתו נזנית
5 במנסאי, וכל פ' יש שבעל יורשה. אבל מחיים אין

1 והוריש את אשתי - מפרש התבן: קסבר ירושת הבעל דאורייתא. או לוקח הוי כל משעה
2 שנשאת - אפילו לאחר מיתה לא נפקא זמנא מןק ומזכר, ותהדר ביובל בלא
3 התקינו - שגלתה סנהדרין לשם. כדמרפש בראש השנה (לא, א). האשה שפברה נכסי
4 מילון בחיי בעלה - שאם ימות בעלה יזכה בןו, ואם נמות היא יורשה בעל - יפסידו.

6 למהכי מרבריו הדיו יורש אף על דב דקאמר: ובל מחיים
7 נשאת הבת - אלמנתו נזונה. דהא אפילו הוי
8 לוקח מחיים אקמר שפיר דגונה, שתוכל למכור
9 הגון מחיים הפירות תחת מיתה, כיון דבעל
10 יורש ויהי לכל הפחות לאחר מיתה. ולהכי אקמר
11 ליה אבי: ואי לאו דשלה רבין לא היה ידעין
12 דדיו יורש לאחר מיתה: והתנן, אלו שאין חורים
13 ביובל: הבהיר הורשה את אשה, אלא הורש
14 הוי לאחר מיתה. גבי יובל שווה רבנן כירוש -
15 דאית דאית דתקן "שוהריו רבנן", דהא אלו דאית לה
16 דאיתנה זקנין ביובל - דית ליה דירושת הבעל
17 דאורייתא. דהכי אמר בכורות (גב, ב), וכן פירש
18 בקונטרס: אלא "שוהרו רבנן" - בעי למנרה:
19 הנהירו להיות יורש, ולא עשאוהו לוקח.

1 ויהי'ש את אשתי אָמר ליה רבא: והשתא דשלח מי
2 ידענן? האמר רבי יוסי ברבי חנינא: באושא התקינו,
3 האשה שפברה נכסי מילון בחיי בעלה ומתה - הפעל
4 מוציא מי'ד הלקוחות אלא אָמר רב אישי: בעל -
5 שווהו רבנן פְּיוּרָש ושווהו רבנן פְּלוּקָה, והכי אָמר רבא
6 ליה עבדו ליה; גבי יובל שווהו רבנן פְּיוּרָש משום
7 פְּסֻדָּא דיריה, גבי דרבי יוסי ברבי חנינא שווהו רבנן
8 פְּלוּקָה משום פְּסֻדָּא דיריה, גבי דרבי'ן משום פְּסֻדָּא
9 דאלמנה שווהו רבנן פְּיוּרָש. והוא גבי דרבי יוסי ברבי
10 חנינא דאיכא פְּסֻדָּא לְלוּקוּתוּ, ושווהו רבנן פְּלוּקָה
11 הָתם איננה אפסירו אנפשויהו, פי'ן דאָמר בעל,
12 לא איבעי להו למיזבן מאיתמה דיתבא תותי גְּבָרָא.

הדרן עלך יש נוהלין

19 הָתם - אלא "שוהרו רבנן" - בעי למנרה:
20 דברקס "מי שהיה נשוי" (כתובות צה, ב)
21 אמר אביה: "כספי כן ואררין לפנאי", ומבשר
22 ונותן - אבל בעל מוציא מיד הלקוחות. "ואררין"
23 מיד בעל, ולוקח מיד "אררין", ואוקימנא כירא
24 דלוקח, ופריך התבן: מאי שאם מזה דתנן ידעשו
25 פשרה ביניהם: ומשני: הָתם אית להו פְּסֻדָּא
26 למולתו, והבא לוקח דאית ליה פְּסֻדָּא: פירוש:
27 וכיון דאיכא פְּסֻדָּא דלוקח - שווהו רבנן בעל
28 כירוש, ואין מוציא מיד לוקח. והשתא האמר רבא
29 דארדו דאפסיד אנפשיה, דלא הוה ליה לנזבן
30 מאותלת ירובא ותרין דרביא. לפי שבעל יוציא:
31 מידו וכיון הָתם אלא אפסיד אנפשיה, שהוא
32 סבור שלא יטול הבעל ממנו, לפי שאררין" יוציא
33 מידו - מכל מקום ירדי יורע דרשותו ונותי -
34 ויעטרבו לעשות פשרה. וירידיה הבעל ואומר רבי
35 יצחק: והתם לא אפסיד אנפשיה, לפי שמכור
36 שעשה פשרה עם "הת" אלא מרוביק, ולא יגדה הבעל
37 כלום. אלא תמנאי: מאי שאם תמנאי רבנן
38 לעל: וכספי כן ואררין לפנאי עמדה ונותי -
39 בעל לוקח דיו ואין לאררין" במקום בעל כלום.

17 ביושרן ליה מה שגמיר באיתו אלא דאי
18 מדתקנו שבעל מוציא, כך היה עיקר תקת
19 אושא - שיהא הבעל לוקח בכספים משעה
20 שנשאה, והלכך מוציא, שהרי קדם מרדו
21 למקחו על לקוחות, אלא אמר רב אשי כ" -
22 לתרץ על כל אלו הדברים, שש מקומות
23 שעשאוהו כירוש, ויש מקומות שעשאוהו
24 בלוקח. והיכא דנבא ליה כ" - כדמרפש
25 ואילו, גבי יובל כ" משום פְּסֻדָּא ירידה - דלא
26 הדר בלובל לשפשתא אשתו. גבי דרבי'ן - אף
27 על גב דאיכא פְּסֻדָּא ירידה - חיששין לפסידא
28 דאלמנה, שמנאר שקדם הנאי מנותיה
29 לעשוין - לא טוב לנו להפסידה בידים.
30 דאיכא פְּסֻדָּא לְלוּקוּתוּ - אמאי לא חיששין,
31 דהכי חיששין לפסידא דאלמנה? ויתבא
32 תותי גְּבָרָא - והוא לירושה שגמלה, ואילו
33 העמינו לחיציאם מידו - הלכך יפסידו. ולעקן
34 שאילתא דרשאלנא, פירש רבינו הנגאל, והואה
35 יאן את דרבאי: לוותה אבליה ועמדה ונותי -
36 מסתברא דכירוש הוי, משום פְּסֻדָּא דמלוה. וכן
37 סוּרַי דשעמטא, דכל היכא דאיכא פְּסֻדָּא,
38 כנון פְּסֻדָּא דאלמנה, דלויבא למינר אידו
39 דאפסיד אשתיה - שווהו רבנן כירוש.

הדרן עלך יש נוהלין

17 ביושרן ליה מה שגמיר באיתו אלא דאי
18 מדתקנו שבעל מוציא, כך היה עיקר תקת
19 אושא - שיהא הבעל לוקח בכספים משעה
20 שנשאה, והלכך מוציא, שהרי קדם מרדו
21 למקחו על לקוחות, אלא אמר רב אשי כ" -
22 לתרץ על כל אלו הדברים, שש מקומות
23 שעשאוהו כירוש, ויש מקומות שעשאוהו
24 בלוקח. והיכא דנבא ליה כ" - כדמרפש
25 ואילו, גבי יובל כ" משום פְּסֻדָּא ירידה - דלא
26 הדר בלובל לשפשתא אשתו. גבי דרבי'ן - אף
27 על גב דאיכא פְּסֻדָּא ירידה - חיששין לפסידא
28 דאלמנה, שמנאר שקדם הנאי מנותיה
29 לעשוין - לא טוב לנו להפסידה בידים.
30 דאיכא פְּסֻדָּא לְלוּקוּתוּ - אמאי לא חיששין,
31 דהכי חיששין לפסידא דאלמנה? ויתבא
32 תותי גְּבָרָא - והוא לירושה שגמלה, ואילו
33 העמינו לחיציאם מידו - הלכך יפסידו. ולעקן
34 שאילתא דרשאלנא, פירש רבינו הנגאל, והואה
35 יאן את דרבאי: לוותה אבליה ועמדה ונותי -
36 מסתברא דכירוש הוי, משום פְּסֻדָּא דמלוה. וכן
37 סוּרַי דשעמטא, דכל היכא דאיכא פְּסֻדָּא,
38 כנון פְּסֻדָּא דאלמנה, דלויבא למינר אידו
39 דאפסיד אשתיה - שווהו רבנן כירוש.

17 ביושרן ליה מה שגמיר באיתו אלא דאי
18 מדתקנו שבעל מוציא, כך היה עיקר תקת
19 אושא - שיהא הבעל לוקח בכספים משעה
20 שנשאה, והלכך מוציא, שהרי קדם מרדו
21 למקחו על לקוחות, אלא אמר רב אשי כ" -
22 לתרץ על כל אלו הדברים, שש מקומות
23 שעשאוהו כירוש, ויש מקומות שעשאוהו
24 בלוקח. והיכא דנבא ליה כ" - כדמרפש
25 ואילו, גבי יובל כ" משום פְּסֻדָּא ירידה - דלא
26 הדר בלובל לשפשתא אשתו. גבי דרבי'ן - אף
27 על גב דאיכא פְּסֻדָּא ירידה - חיששין לפסידא
28 דאלמנה, שמנאר שקדם הנאי מנותיה
29 לעשוין - לא טוב לנו להפסידה בידים.
30 דאיכא פְּסֻדָּא לְלוּקוּתוּ - אמאי לא חיששין,
31 דהכי חיששין לפסידא דאלמנה? ויתבא
32 תותי גְּבָרָא - והוא לירושה שגמלה, ואילו
33 העמינו לחיציאם מידו - הלכך יפסידו. ולעקן
34 שאילתא דרשאלנא, פירש רבינו הנגאל, והואה
35 יאן את דרבאי: לוותה אבליה ועמדה ונותי -
36 מסתברא דכירוש הוי, משום פְּסֻדָּא דמלוה. וכן
37 סוּרַי דשעמטא, דכל היכא דאיכא פְּסֻדָּא,
38 כנון פְּסֻדָּא דאלמנה, דלויבא למינר אידו
39 דאפסיד אשתיה - שווהו רבנן כירוש.

הדרן עלך יש נוהלין

17 ביושרן ליה מה שגמיר באיתו אלא דאי
18 מדתקנו שבעל מוציא, כך היה עיקר תקת
19 אושא - שיהא הבעל לוקח בכספים משעה
20 שנשאה, והלכך מוציא, שהרי קדם מרדו
21 למקחו על לקוחות, אלא אמר רב אשי כ" -
22 לתרץ על כל אלו הדברים, שש מקומות
23 שעשאוהו כירוש, ויש מקומות שעשאוהו
24 בלוקח. והיכא דנבא ליה כ" - כדמרפש
25 ואילו, גבי יובל כ" משום פְּסֻדָּא ירידה - דלא
26 הדר בלובל לשפשתא אשתו. גבי דרבי'ן - אף
27 על גב דאיכא פְּסֻדָּא ירידה - חיששין לפסידא
28 דאלמנה, שמנאר שקדם הנאי מנותיה
29 לעשוין - לא טוב לנו להפסידה בידים.
30 דאיכא פְּסֻדָּא לְלוּקוּתוּ - אמאי לא חיששין,
31 דהכי חיששין לפסידא דאלמנה? ויתבא
32 תותי גְּבָרָא - והוא לירושה שגמלה, ואילו
33 העמינו לחיציאם מידו - הלכך יפסידו. ולעקן
34 שאילתא דרשאלנא, פירש רבינו הנגאל, והואה
35 יאן את דרבאי: לוותה אבליה ועמדה ונותי -
36 מסתברא דכירוש הוי, משום פְּסֻדָּא דמלוה. וכן
37 סוּרַי דשעמטא, דכל היכא דאיכא פְּסֻדָּא,
38 כנון פְּסֻדָּא דאלמנה, דלויבא למינר אידו
39 דאפסיד אשתיה - שווהו רבנן כירוש.

17 ביושרן ליה מה שגמיר באיתו אלא דאי
18 מדתקנו שבעל מוציא, כך היה עיקר תקת
19 אושא - שיהא הבעל לוקח בכספים משעה
20 שנשאה, והלכך מוציא, שהרי קדם מרדו
21 למקחו על לקוחות, אלא אמר רב אשי כ" -
22 לתרץ על כל אלו הדברים, שש מקומות
23 שעשאוהו כירוש, ויש מקומות שעשאוהו
24 בלוקח. והיכא דנבא ליה כ" - כדמרפש
25 ואילו, גבי יובל כ" משום פְּסֻדָּא ירידה - דלא
26 הדר בלובל לשפשתא אשתו. גבי דרבי'ן - אף
27 על גב דאיכא פְּסֻדָּא ירידה - חיששין לפסידא
28 דאלמנה, שמנאר שקדם הנאי מנותיה
29 לעשוין - לא טוב לנו להפסידה בידים.
30 דאיכא פְּסֻדָּא לְלוּקוּתוּ - אמאי לא חיששין,
31 דהכי חיששין לפסידא דאלמנה? ויתבא
32 תותי גְּבָרָא - והוא לירושה שגמלה, ואילו
33 העמינו לחיציאם מידו - הלכך יפסידו. ולעקן
34 שאילתא דרשאלנא, פירש רבינו הנגאל, והואה
35 יאן את דרבאי: לוותה אבליה ועמדה ונותי -
36 מסתברא דכירוש הוי, משום פְּסֻדָּא דמלוה. וכן
37 סוּרַי דשעמטא, דכל היכא דאיכא פְּסֻדָּא,
38 כנון פְּסֻדָּא דאלמנה, דלויבא למינר אידו
39 דאפסיד אשתיה - שווהו רבנן כירוש.

קפג **בבא בתרא. מי שמת - פרק תשיעי דף קמ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"**
תוספות

1 שקלי' להו בנות הלבושו - בתמיה. דכין דקריית לודו מועטין - אם כן לא
2 יטלו להו כלום הבנים, ודאך נתבאר דבני בבסיס מועטין הבנים ישאלו על
3 הפתחים והשאר לבנים - האי דקתיני ישאלו על הפתחים - היינו משדוציאוי
4 איתו השאר בהוצאת מנות. מנא אן ואלך. הבנות יזונו עד שיבגרו, והבנים
5 ישאלו על הפתחים. פשיטא מרובין ונתמטין
6 - בשעת מיתה דזו מרובין, ועשיה דקודין
7 מונות או נתקלקלו הבסיס והסדר, ואן בהן
8 כדי מון ולא ואלו עד שיבגרו. בבי דין בהן
9 יורשין - בשעת מיתה אביהן, וקניא בהן
10 נכסים מרובים. ויקחו הבנות חלקן המגיעם
11 כפי שומא של שעת מיתה אביהן, והבנים
12 יירשו חלקם שדיה מגיעם באותה שעה, וכל
13 מה שחסרו הבסיס - חסרו לבנות הלבנים
14 לכל אחד כפי חלקו הראוי לו. ונתרבו -
15 שהולדו מנות. מהו - מי מני ויראית לבנות
16 ויטלו מותר בכסיס עמדי מרוב מנות בנות
17 עד שיבגרו ויזימין שקדי - קודם שהעמידו
18 בנות בדין, ומכר אפילו בכסיס מועטין. מה
19 שמכרו מכר - דאין מוציאין למון האשה
20 הבנות הנכסיס שנתמטין, וכל שכן בכסיס
21 מרובין, כדאמר בכתובות: האודים ששעברו -
22 מוציאין פירסיה ואין מוציאין למנות. שמע
23 מניה, כיון שאם מכרין מירכותן מכירה - ש
24 לחן תפסידו דא, בכסיס, ואם נתרבו - ש
25 לחן חלק בהן, וכותם בהן שמתה. אלמנטו
26 שדו שחמטע בכסיס - מי שמת והניח בנות
27 ובנות, והניח נמי אלמנטו, וזכריה נמי מנות
28 כל ימי מגר ארמולותה, ואין כאן נכסיס אלא
29 כדי מון הבנים והבנות עד שיבגרו. מי אמרין:
30 כיון דאית לה מוני - ממנטא, ולא מיקרר
31 נכסיס מרובין, ומפרישין ומבכסיס מון האשה

32 הרבנות עד שיבגרו, והמותר לבנים, דהא מועטין נענה, ולאור שיצויא מותר -
33 ישאלו על הפתחים. א: לזמא: כיון דאילו מנסבא לבנות לית לה מוני - לא ממנטא,
34 ובגנא דליתא דאמא, ומוציאין בהן בכסיס מנות כדי דיו מונע עד שיבגרו, וכל השאר יירשו
35 הבנים כדן בכסיס מרובין. דהא אלמנה לא מועטין להו, וקרין בהו 'הבנים יירשו'
36 והבנות יזונו, ומחלק הבנות לא חזן האלמנה עמהם. היינו דאיבין בהן ממנטא ללא
37 ממנטא, דאי ממנטא - הבנים ישאלו והאלמנה חזון, ואי לא ממנטא - יזונו יחד
38 האלמנה הבנים. אבל הבנות אין לחן להפסיד במונותיהם כלל, בהן ממנטא בהן לא
39 ממנטא, דהא בהן בכסיס מרובין בהן בכסיס מועטין חזן הבנות יזונו. אי נמי, היבא
40 דלא ממנטא - מרובין בכסיס מרובין, ואף על פי שנתעבבה הוים או למחר מלישא -
41 הרי היא מוציאין ומתמטע, ומבאריהן: רבא וכו' בן יורשין, ויזונו שלשתן יחד, בניס ובנות
42 האלמנה. כן נראה שיהו בו בעיני. **בת אשתו** - מי שקיבל עליו בשעת נישואין לחן בת
43 אשתו מבית אחר אמר שנים, ונת, ומטל על היורשין לזונה. כיון דאף על גב דנסיבא
44 אית לה מוני - עד חמש שנים מן יורשין, שדרי חוב הוא שנתחייב לה אביהן -
45 ממנטא, וזונו היא הבנות, והבנים ישאלו. **לא מנסבא** - ומקריה מרובין בשעת מיתה
46 ותמטעו אחרי כן, וכבר זכר יורשין. הבנות יזונו עד בגר, ואותה הבת חזון עמדה. **בעל**
47 **חוב מוני שימטע** - אם אין נכסיס אלא כדי הרוב מון הבנות, מי אמרין דמטע,
48 והבנות יזונו הבנים ישאלו על הפתחים. אם לא ממנטא, וזונו בניס ובנות עד שעת
49 הרבנות בעל חוב, וכישרתין, אם שי מותר - יזונו בנות עד בגר, ואם לאו, ופסידי.

פוס, כיון דמן דחין שקלי' בהו הקטנה בתולה גנורא דאורייתא ולא קשיא מידי, דהבא די הבנות לעולם על העליונה, כדי להעמיד תולה דאורייתא. ועוד: דהבא לא פיק
כח היתומים מעלם, כרימא: מה שמכרו מרובין, ולרבינו יצחק נראה דהא דקאמר ר' הוה ר' נחמן כי מועטין ונתרבו וכו' בהן יורשין - והינו חרש כתיבה הגדולה
ויטלו אלו כתיבה אמם ואלו כתיבה אמם, מדלא קאמר 'כבר זכר בהן יורשין'. וקשיא: דאם כן דהם אוליין לעולם בתר תקתא דרבנן שחתיקין כתיבה בנין דכרין, והבא
אוליין בתר מעיקרא אית לה לזמ: דהם לא מעיקרא כולי האי תולה דאורייתא. דהרי מכל מקום כולן יורשין. אף על פי שאין נטילין כשיה. אבל כהן - מעיקרא לגמרי.
מי אמרין כיון דאילו מינסבא לית לה לא ממנטא - תימה לרבינו יצחק. היאך נטעה לומר כי היא בת נמי, אי מינסבא לית לה? כדתנן: 'ואתוון - מעיקרא דמיתין'
לעוברין'. ומאי קאמר נמי: בעל חוב מוסרין גוביא: ואי מהה נמי לית לה, כמו בת אשתו ועוד: אי אלמנתא שיתן כסיס מועטין - מה שיער
ידיה דבעלמא בבנות שי שיערו למאן דאמר עד שיבגרו, אבל באלמנה לא שייך גירות, ועד מתי יזונו בכסיס מועטין; ונראה לפרש: דהואי אם אין כאן אלא אלמנה אצל
הבנים - עידיה שיון בכסיס. וכן אם אין כאן אלא אלמנה ובנות. ולא תקנו בכסיס מועטין אלא לבנות שיון יוצאי ירכיבו דהם בנות יודעה במקום שאין בניס, ואף על גב
דמיתבאר

1 **יתומים** שקדמו ומכרו בכסיס מועטין - פירש בקונטרס: שקדמו ומכרו קודם
2 שעמדו בדין לבנות לבנות בכסיס מועטין. ומיהו דלרבינו יצחק נראה:
3 דאפילו כבר תפסו הבנות או הגבו להם בית דין, אם מכרו אחים - מכרו. וכן משמע
4 ביבמות בפרק 'אלמנה' (סו, ב) דקאמר ר' הוה, רבי שמעאל רבי יוסי אמר שמום
5 אביה: הבת מבאלה, והבן מני מאבלי. מאי
6 שנתן את דאין מאבלי - דאין מני חלקו של עובר,
7 דאין נמי לא האביל מפני חלקו של עובר אמר
8 דאין אסי: כבר בכסיס מועטין שקנין, ובגון
9 דאיבא כן בהדא דהאי בת. דממה נפשך, אי
10 ההיא דמיעברא ביה בן הוה - לא עדיף
11 מהיא דקאי, ואי בת היא - אמאי קא אבלה
12 בתקתא דרבנן? כל כמה דלא נפקא לאורי
13 העולם - לא תקטלי ליה רבנן. במאי
14 אקמתה - בכסיס מועטין, והאמר רבי אסי
15 אמר רבי יוחנן: יתומים שקדמו ומכרו בכסיס
16 מועטין בו, ומאי קשיא? וילקוהו כבוד שחמטע
17 כבר דהוה שמום או שהוה לבית דין, דאין
18 יכולין למכרו אלא משמע דלעולם יכולין
19 למכרו. וקצת יש לדחות, דהרי יכולין בית
20 דין לבנות חלק של בת עומדה, חלק של
21 עובר שיש לחוש שמת היא בת - אין יכולין
22 לבנות. כיון שלא יצאה איהו העולם, ואותו
23 חלק יכולין האזין למכרו. ויחזיק, אין נראה
24 לדחות, כן ועוד ראיה: דאמר בפרק 'חגיגה'
25 (תכונות ק. א) אמר רב תנאי: יתומים שקדמו
26 ומכרו ואלמנה - לא עשו לה כלום.
27 ומאי שאמר מרדכי אסי אמר רבי יוחנן ויתומים
28 שקדמו ומכרו בכסיס מועטין מה שמכרו
29 מכרו: דהם לא תפסי מדיחם, הבא תפסה
30 מדיחם. משמע כיון דלא תפסי מדיחם, אף על
31 גב דתפסי לאחר מיתה - לא יזימין, מעל

כלום, אלא מה שמכרו מכרו. הא דאמר בפרק 'נערה' (שם א, א) רבי שמעון כן
32 בלאמר: אמר: בכסיס שיש לחן ארוחין מוציאין לבנים מן הבנים. ובלבד מן הבנות
33 וכו'. אבל לא לבנים מן הבנות בכסיס מועטין. מכל מקום, אף על גב דאמר בפרק
34 אם מכר - מכר. והשתא אתי שפיר, דבכל ענין משמע. דפשיטא דמועטין ונתרבו
35 וכו' בהם יורשין אפילו כבר תפסו ובנו להם בית דין, ואי לא הבי - אבי
36 הזה ליה למיעבד במועטין ונתרבו וכבר תפסו או הגבו להם בית דין מאי? ואם
37 האמר: כיון דבכסיס מועטין נמי מה שמכרו מכרו כבר תפסו, מה חילוק יש
38 בהן בכסיס מרובין לבכסיס מועטין? דבכסיס מרובין נמי נראה שאין מותרין למכור
39 ולחפיק מנות לו תומר: דש דילוק, וכבכסיס מרובין יכולין למכור לצורך גדול,
40 אבל בכסיס מועטין - אין יכולין למכור כלל לכתחלה. ועוד: דמכרו ותמטעו
41 יזונו הבנים עם הבנות, ובכסיס מועטין לא יזונו כלל. **מה** שמכרו מכר - ואם
42 האמר: דהבא דבין מרובין ותמטעו ובין מועטין ונתרבו וכו' בהם הורישים.
43 ובפרק 'שור' (כתובות א, ג) בי כתיבה בנין דכרין, אמר: תפסי מרובין
44 ותמטעו - כבר זכר בהן יורשין. פירוש: יורשין כתיבה הגדולה. מועטין שחמטעו
45 תא שמת: הדגרו בני צרורו מועטין ונתרבו הוה, אתו לקמיה דרב עמרם, אמר לה:
46 זילי פסינתה, ואי לא כי, עד דאתו לקמיה דרב תנאן, אמר: הכסיס שמרובין ותמטעו
47 כבר זכר בהן יורשין - כן מועטין ונתרבו וכו' בהן יורשין. ופירש בקונטרס: וכו' בהן
48 יורשין של כתיבה הקטנה. רב תנאן ארבי עמרם, דאמר זילי פסינתה, דמיעטע
49 לכבו קטנה אמר לפיסי בני הגדולה. דאי לכבו הגדולה אמר - לא היה שיה שיון
50 פיק, כיון דמן דחין שקלי' בהו הקטנה בתולה גנורא דאורייתא ולא קשיא מידי, דהבא די הבנות לעולם על העליונה, כדי להעמיד תולה דאורייתא. ועוד: דהבא לא פיק
כח היתומים מעלם, כרימא: מה שמכרו מרובין, ולרבינו יצחק נראה דהא דקאמר ר' הוה ר' נחמן כי מועטין ונתרבו וכו' בהן יורשין - והינו חרש כתיבה הגדולה
ויטלו אלו כתיבה אמם ואלו כתיבה אמם, מדלא קאמר 'כבר זכר בהן יורשין'. וקשיא: דאם כן דהם אוליין לעולם בתר תקתא דרבנן שחתיקין כתיבה בנין דכרין, והבא
אוליין בתר מעיקרא אית לה לזמ: דהם לא מעיקרא כולי האי תולה דאורייתא. דהרי מכל מקום כולן יורשין. אף על פי שאין נטילין כשיה. אבל כהן - מעיקרא לגמרי.
מי אמרין כיון דאילו מינסבא לית לה לא ממנטא - תימה לרבינו יצחק. היאך נטעה לומר כי היא בת נמי, אי מינסבא לית לה? כדתנן: 'ואתוון - מעיקרא דמיתין'
לעוברין'. ומאי קאמר נמי: בעל חוב מוסרין גוביא: ואי מהה נמי לית לה, כמו בת אשתו ועוד: אי אלמנתא שיתן כסיס מועטין - מה שיער
ידיה דבעלמא בבנות שי שיערו למאן דאמר עד שיבגרו, אבל באלמנה לא שייך גירות, ועד מתי יזונו בכסיס מועטין; ונראה לפרש: דהואי אם אין כאן אלא אלמנה אצל
הבנים - עידיה שיון בכסיס. וכן אם אין כאן אלא אלמנה ובנות. ולא תקנו בכסיס מועטין אלא לבנות שיון יוצאי ירכיבו דהם בנות יודעה במקום שאין בניס, ואף על גב
דמיתבאר

דמיחסרא גובינאי ואי מניסבא ליה ליה. אבל לא למנה אצל הבנים או אצל בנות - לא רצו
הבנים לתקן דין נכסים מועטים אצל האלמנה, שלא רצו לעקר דין ירושה מן הבנים אצל
האלמנה. והשאת מיביעי ליה. כישיש בנים ובנות. שיש כבר דין נכסים מועטים כשביבל בנות,
אם ממעטא מלי אלמנה. ור'דח. וכן בחובת הסופרות: ותיקון האלמנה עם הבנות. או ולמאן ביוון

דאי מניסבא ליה לה מוני - השאת נמי ליה
אלא הבלי דיהה לבנות. ואי מועטא - גביל מקום
לה תיקון האלמנה עמוק אל עד שיכונן הבנות.
עד כאן. ר'דח. ודא דקאמר בסמיון דקרא אלמנה אצל
הבת אלמנה ניונות הבת שחאל על הפתחים -
דיינו שיש שני בנות עם הבנות, שיש כאן דין
נכסים מועטים אצל בנות. אבל אי ליתנהו לבנים -
לא תהויל האלמנה כלום יותר ומדחת -
(ולכאורה היה נראה שהיו דאי מועטין - אך)
לבנים כלום. כיון שאין שם ערך על מוונת
אלמנה ובתה עד שיעורן הבנות. אבל אי לא
מועטין - ניונות ניונות הבת שחאל על הפתחים כוונ
כאשר תכתבו בפנים. עד כאן. ר'הי. ואומר רבינו
יחזק שכן משמע בירושלמי, דקאמר התיב
אלמנה ובת - שתיון שוין, אלמנה ובנים -
עתידין שויין. לפיכך מוונת אלמנה האלמנה
דוחה את הבנות, ולא בנות דוחות את האלמנה.
ופעמים שהאלמנה דוחה את הבנות על ידי
הבנים, וכשם שדוחה האלמנה את הבנות על ידי
הבנים. כי דוחה את הבנים על ידי בנות הו. וש
לדקדק על לשון הירושלמי. ומכל מקום משמע
שרצה לומר קן.

אמא - משעת מאן דעסק באורייתא הוא ידית
- ואף על פי דארמינן לקמן (קמא, א)
מצה לזון את הבנות, וקל דומר הבנים העסקין
באורייתא - היינו לעינן מצוה, אבל לעינן דינא
- אין לחלק בין עסקי באורייתא ללא עסקי.
אלא

ונקבה - זכר נוטל מקה, נקבה נוטלת מאתיים; וילדה וילדה זכר
אמר "קל מה שתלדה אשתי ויטול" - הרי זה יטול; ואם אין שם יורש אלא הוא
- יורש את הכל. גמרא דוחין אותו, ושקול פתת? הא קתני סיפא: ילדה טומטום
- אינו נוטל מאביי: דוחין אותו ואין לו. ור'אמר: דוחין אותו ויש לו,
ויסיפא - אהאן לרבין שמעון בן גמליאל, דתניא ילדה טומטום ואגרוגוניטום - רבן
שמעון בן גמליאל אמר: אין קרושה חלה עליהן. מיתביי: טומטום יורש כבן וניזון
פתת; בשלמא אומר יורש כבן - בנכסים מועטים, וניזון פתת - בנכסים מרובין,
אלא

בת אשתו מהו שתמעט בנכסים? אלקנתו מהו
שתמעט בנכסים? אלקנתו ובת אי זה מהו
קדמת? אמר ליה: זיל האדינא ותא למחר. כי
אתא, אמר ליה: פשוט מיתת ה'רא, דאמר רבי
אבא אמר רבי אסי: עשו אלקנה אצל הבת
כתב אצל האחין בנכסים מועטים, מה כתב אצל
אחין - כתב ניונות האחין ושאלו על הפתחים,
אף אלקנה אצל הבת - אלקנה ניונות והבת
שאלו על הפתחים. ארמונא אמר: בשביל שאני
זכר הפסדתי? וכו'. מאי קאמר? אמר אביי,
הכי קאמר: בשביל שאני זכר, וראוי אני לעסק
בתורה הפסדתי? אמר ליה ר'א: אלא מעשה,
מאן דעסקי בתורה הוא דירות, ולא עסקי
בתורה לא ירית? אלא אמר ר'א, הכי קאמר:
בשביל שאני זכר, וראוי אני לירש בנכסים מרובין
הפסדתי בנכסים מועטים? משנה הניח בנים
וגנות וטומטום, במונן שנקבים מרובין - ה'זכרים
דוחין אותו אצל נקבות, נכסים מועטים - הנקבות
דוחות אותו אצל זכרים. האומר: "אם תלד
אשתי זכר ויטול מנה", ילדה זכר - ויטול מנה;
אם זכר מנה, אם נקבה מאתיים", ילדה נקבה - נוטלת מאתיים;
אם זכר מנה, אם נקבה מאתיים", וילדה זכר
אמר "קל מה שתלדה אשתי ויטול" - הרי זה יטול; ואם אין שם יורש אלא הוא
- יורש את הכל. גמרא דוחין אותו, ושקול פתת? הא קתני סיפא: ילדה טומטום
- אינו נוטל מאביי: דוחין אותו ואין לו. ור'אמר: דוחין אותו ויש לו,
ויסיפא - אהאן לרבין שמעון בן גמליאל, דתניא ילדה טומטום ואגרוגוניטום - רבן
שמעון בן גמליאל אמר: אין קרושה חלה עליהן. מיתביי: טומטום יורש כבן וניזון
פתת; בשלמא אומר יורש כבן - בנכסים מועטים, וניזון פתת - בנכסים מרובין,
אלא

בדארמינן בגמרא: הוא זכר ונקבה לא קאמר, שמת לא היה חפץ בלידת האומנים. אי נמי, אי לידת האומנים בכלל אימ' זכר אם נקבה - נמשמט: אם זכר לבד אם נולדה האומנים,
אלא הכי פירושו: האומר: אם זכר ילדה אשתי יטול אותו העובר מנה. אם נקבה ילדה אשתי נוטלת מאתיים, וילדה זכר ונקבה, כלומר זכר או נקבה, בדארמינן האב - זכר
נוטל מנה אם ילד זכר, נקבה נוטלת מאתיים אם יהיה העובר נקבה. ולאשמעינן אתא. שאילו לא פירש אלא אחד מהם בדתני רישא, או זכר בלא נקבה או נקבה בלא זכר,
וילדה אשתי מה שלא אמר - לא יטול העובר כלום. אלא השתא שיעלה דיעו על לידת זכר ועל לידת נקבה - כל מה שתלדה האשה שולר בין זכר בנקבה. ומהיא, אם
ילדה זכר ונקבה האומנים - לא יטול כלום, כדמכח בגמרא, וכדפירשתי לעיל. וכן נראה בעיני, ועיקר ילידה טומטום אינו נוטל - דבריה בפני עצמה חשיב ליה. לא זכר ולא
נקבה, כדמרש בגמרא. הרי זו יטול - טומטום, ואם אין שם יורש אלא הוא - אותו טומטום. ויש את אהל - ואף על גב דבריה הוא, על גב דבריה הוא, אינו נטל
ובנות דוחין אותו בנים אצל בנות והבנות אצל בנים, ואין לו לא בן ולא בת. בדארמינן בגמרא שמום בדידה הוא. אבל היבא לדיבא יורש אלא הוא, לא נפק מכלל "בן
אין לו" עיי' עליה, אין לו בת" - עיי' עליה. אי נמי, שמום דקרינא ביה "הקרבן אילו ממשפחתו יורש אותו. גמרא ושקול פתת - בתמייה. דקתני דוחין אותו אצל
נקבות, ומשמע שקול מוונת בת פתת. הוא קתני סיפא - ולא האומר "אם ילדה אשתי" בו - ילדה טומטום אינו נוטל כלל ולא בתת. דבריה הוא, ואינו לא זכר ולא
נקבה. הוא הדין לעינן ירושה אמר אביי דוחין אותו - אצל נקבות, ואין לו עם נקבות, שגם קן ירושהו אצל זכרים. רבא אמר דוחין אותו ויש לו - ממה נפשך, דספק זכר
ספק נקבה הוא. וישל כפחות שבוק. ולא ברה הוא. וסיפא דקתני: נכסין מועטין נקבות דוחין אותו אצל זכרים - על כרחן דוחין אותו ואין לו קאמר. וסיפא דקתני לא מינה
דחשיב ליה בריה - אתאן לרבן שמעון בן גמליאל, דתנן במסכת תמורה בפרק "כיצד מערימין": כיצד מערימין על הבקור? ממכרת שהיה ממעוברת, אומה מה שבמיעה על
זה, אם זכר - עולה אם נקבה - שלמים, ילדה תני זכרים - אין מהם יקרב עולה. והשני ניכר לחייבי עולה. ור'דמיח חילין. ילדה שתי נקבות - אותה מן תקרב שלמים,
הושעתה תמכר לחייבי שלמים, ור'דמיח חילין. ילדה טומטום ואגרוגניטום, רבן שמעון בן גמליאל אמר: אין קדושה חלה עליהן. דרביה הוא. דאני לא זכר ולא נקבה, והלכך לא
יכול לעילא קדושת שלמים ועולה מינה, ואין קדושת כבור הפתחת רחם. ולא קרינא ביה "חזר בתיבי". ומתונין נמי דקתני: ילדה טומטום אינו נוטל - לרבין שמעון
בן גמליאל אמר: חשיב ליה בריה. מיתביי: טומטום אינו כבן וניזון כבן - אינו כבן - כדמרשתי לעיל. בשלמא רבא - דחשיב ליה ספק, ביה
פירושה בזמן שהנכסים מועטין יורש כבן, כאחד מן הבנים, שאין טול כלום. דכיון דספק הוא - לא ערוך מבנים דשואלין על הפתחים, שהנקבות דוחות אותו אצל הזכרים,
ואין לו. דאמרי ליה אייתי ראיא דנקבה את, ושקול כמותו. וניזון כבת בנכסים מרובין - ממה נפשך, שהזכרים דוחין אותו אצל הנקבות, ויש לו מוונת ממה נפשך, כרבא,
אלא

בת אשתו מהו - אם המצא לומר ערך חוב מועט. הני מילי דאף על גב דרילוי מיהת
אית ליה. אית ליה. אבל בת אשתו, ולית לה אי מיתאי, אם ממעטא אלקנתו ובת - ואין
כאן אלא אוח מוח מקן, ושתייהן תובעת מוונת בתנאי כתובה. הלכך, כיון דרתיירו
בתקנתא דרבנן אבל, איוו תקדמו: תפשוט מירא חויה - אלמנתו ובת. מאי קאמר
- מאי עיי' פה יזיש שכל במוונת בנקוס אחר
יותר מנקבה. דקאמר בשביל שאני זכר ובתי
גדול הפסדתי מאן דעסיכין בו' - כלומר, מי
ישש על שני בנים, אחד שנקט כתובה ואחד
אינו נוטל - ובי אבד וכוזו וירחשתו בשביל
שאינו עוסק? ויפה כחי בנכסים מרובין -
כי אי מוונת. משנה ויטומטום - ואין לנקבה
איני ניכר בו לא וברית ולא נקבות, וספק
ספק נקבה הוא, ואיכא למנא דארמי נמי ספק
בריה הוא. דוחין אותו, ואין לו לא זכר ולא
נקבה. הזכרים דוחין אותו - ויש ללא לזכרים,
דארמי ליה. אייתי ראיא דזכר את ותידי
עמו, קל אצל נקבות, ומיהא, איכא למנא
דארמי בגמרא דאפוילו נקבות לא שקיל, דאינו
לא זכר ולא נקבה. הואי דנקט לשונא לזכרים,
דוחין - היינו משום דבעי למישקל בזכרים,
ליתוי ידו על העליונה, ואיתו דחו ליה
מניה, לומר: קל אצל נקבה, ואינהו על פי שם
זנה דוחות. האומר: אם ילדה בו' - מחלק
בכסיו היה, ומצה לקיים דברי המת. אי נמי,
בריא ויחבה לו על ידי אחר, הוא על גב דארמי
רב ויהי המצב לעובר לא קה - לא פריכין
לה ממתינתין בגמרא, ולא מותרין ליה. האומר
ילדה אשתי זכר ויטול מנה - אותו הזכר
לשולד. ואיעד המעשה שילדה זכר - נוטל
בדארמי אביי. נקבה מאתיים - ובגמרא פירי:
למינאי דברוא עדיפא אי נקבה מאתיים;
הכי נקבה זכר נוטל מנה נקבה נוטלת מאתיים
- יש מפרשיש שילדה שניוקן ביהו, הזכר
ונקבה, וישול הזכר מנה ונקבה תטול
מאתים, בדארמי האב אם זכר מנה אם נקבה
מאתים, ולא מלחא היא, שרדי לא אמר אבל
"אם ילדה זכר ונקבה, ולא אסיק אדעתיה
בלידת האומנים, אלא היה קאמר: אם זכר מנה,
אם נקבה מאתיים, דמשמע - אם זכר לבד
כלא נקבה, או נקבה כלא זכר. וכיון דחבי הוא
- לא יטול כלום חבי אלא גם נולדה האומנים,
אלא זכר לבד אם נקבה, דמשמע: אם זכר או נקבה - נמשמט: אם זכר לבד אם נולדה האומנים,
אלא הכי פירושו: האומר: אם זכר ילדה אשתי יטול אותו העובר מנה. אם נקבה ילדה אשתי נוטלת מאתיים, וילדה זכר ונקבה, כלומר זכר או נקבה, בדארמי האב - זכר
נוטל מנה אם ילד זכר, נקבה נוטלת מאתיים אם יהיה העובר נקבה. ולאשמעינן אתא. שאילו לא פירש אלא אחד מהם בדתני רישא, או זכר בלא נקבה או נקבה בלא זכר,
וילדה אשתי מה שלא אמר - לא יטול העובר כלום. אלא השתא שיעלה דיעו על לידת זכר ועל לידת נקבה - כל מה שתלדה האשה שולר בין זכר בנקבה. ומהיא, אם
ילדה זכר ונקבה האומנים - לא יטול כלום, כדמכח בגמרא, וכדפירשתי לעיל. וכן נראה בעיני, ועיקר ילידה טומטום אינו נוטל - דבריה בפני עצמה חשיב ליה. לא זכר ולא
נקבה, כדמרש בגמרא. הרי זו יטול - טומטום, ואם אין שם יורש אלא הוא - אותו טומטום. ויש את אהל - ואף על גב דבריה הוא, על גב דבריה הוא, אינו נטל
ובנות דוחין אותו בנים אצל בנות והבנות אצל בנים, ואין לו לא בן ולא בת. בדארמינן בגמרא שמום בדידה הוא. אבל היבא לדיבא יורש אלא הוא, לא נפק מכלל "בן
אין לו" עיי' עליה, אין לו בת" - עיי' עליה. אי נמי, שמום דקרינא ביה "הקרבן אילו ממשפחתו יורש אותו. גמרא ושקול פתת - בתמייה. דקתני דוחין אותו אצל
נקבות, ומשמע שקול מוונת בת פתת. הוא קתני סיפא - ולא האומר "אם ילדה אשתי" בו - ילדה טומטום אינו נוטל כלל ולא בתת. דבריה הוא, ואינו לא זכר ולא
נקבה. הוא הדין לעינן ירושה אמר אביי דוחין אותו - אצל נקבות, ואין לו עם נקבות, שגם קן ירושהו אצל זכרים. רבא אמר דוחין אותו ויש לו - ממה נפשך, דספק זכר
ספק נקבה הוא. וישל כפחות שבוק. ולא ברה הוא. וסיפא דקתני: נכסין מועטין נקבות דוחין אותו אצל זכרים - על כרחן דוחין אותו ואין לו קאמר. וסיפא דקתני לא מינה
דחשיב ליה בריה - אתאן לרבן שמעון בן גמליאל, דתנן במסכת תמורה בפרק "כיצד מערימין": כיצד מערימין על הבקור? ממכרת שהיה ממעוברת, אומה מה שבמיעה על
זה, אם זכר - עולה אם נקבה - שלמים, ילדה תני זכרים - אין מהם יקרב עולה. והשני ניכר לחייבי עולה. ור'דמיח חילין. ילדה שתי נקבות - אותה מן תקרב שלמים,
הושעתה תמכר לחייבי שלמים, ור'דמיח חילין. ילדה טומטום ואגרוגניטום, רבן שמעון בן גמליאל אמר: אין קדושה חלה עליהן. דרביה הוא. דאני לא זכר ולא נקבה, והלכך לא
יכול לעילא קדושת שלמים ועולה מינה, ואין קדושת כבור הפתחת רחם. ולא קרינא ביה "חזר בתיבי". ומתונין נמי דקתני: ילדה טומטום אינו נוטל - לרבין שמעון
בן גמליאל אמר: חשיב ליה בריה. מיתביי: טומטום אינו כבן וניזון כבן - אינו כבן - כדמרשתי לעיל. בשלמא רבא - דחשיב ליה ספק, ביה
פירושה בזמן שהנכסים מועטין יורש כבן, כאחד מן הבנים, שאין טול כלום. דכיון דספק הוא - לא ערוך מבנים דשואלין על הפתחים, שהנקבות דוחות אותו אצל הזכרים,
ואין לו. דאמרי ליה אייתי ראיא דנקבה את, ושקול כמותו. וניזון כבת בנכסים מרובין - ממה נפשך, שהזכרים דוחין אותו אצל הנקבות, ויש לו מוונת ממה נפשך, כרבא,
אלא

בבא בתרא. מי שמת – פרק תשיעי דף קמא עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

קפו תוספות

1 **אלא לאביי** – דאמר: אינו נוטל כלום לא עם בניו ולא עם בנות, מאי נזון כבת?
 2 **ולישענר** מר **יוש בנן** – דקתני רישא וחלה על כרוך, יוש בן ואין לו מבני
 3 ליה לפרשי סיפא נמי לא שגא. למישרא דבת **ערופא** ליה **מטרא** – הידיב לה לנקבה
 4 ומתניהו **לו**, והדיני שני מנין. **שנאמר** – וזון אין לו והעברתם את נחלתו לבתו. לענין
 5 נחלה בן ערפי ליה – דיקרא עם המת על
 6 נחלתה. אבל הבת משבת נחלה מנחה למטה
 7 אחרי. בתי **ערופא** – שאינה יכולה לחור
 8 אחרי מנותיה דכור. ו**שמואל** אמר – מניתין? 3
 9 במבכרת. דבת ערופא ליה. כדפרשי שטנא
 10 לקמן ואולי: **המריבא** – מגדלה. אמר רב
 11 **הסרי** לדידי **בנתן ערופי** לי – אית דמפרשי
 12 לדרב חסדא במבכרת, ששמעתי. אך הלשון
 13 מדיקרא "לדידי" – אינו מובין כך. ונראה
 14 בעניי שלא נתקיים לו בניס כי אם בנות,
 15 לכך מתאחד היה לבנות. ולא נתיישב לי אפ
 16 דעתו על רב חסדא. ואם נמי רבי יתהד אי
 17 – מניתין רבי יהודה, שחפץ בהרווחה דבת,
 18 כדפרשי לקמיה, דלא ליתולה. הוי רשימי;
 19 דתניא מצוה לזון את הבנות כו' – ברייתא
 20 היא בכתובות בפרק יעשה שנשתתת. מצוה
 21 לזון משום וזמשךך לא תתעלב. ומיהו,
 22 חזנה בתי ואליבא, כדתנן תהם לזון חיוב
 23 במזוות בתו, ודאי, מוסיבין אותו לזון חיוב
 24 ובנותיו, דאמרינן התם. דאמרינן ליה: יאירד
 25 ליה ואבני מתא שריא. דקסינן באורייחא –
 26 ולא ליתולה. פירוש הוא, ואינו כן בהרייתא
 27 זכר **נובל** ששה ידני – של זהב. והדיני
 28 מנה וחצי. לפי שהמנה עשרים חמשה סלעים,
 29 שקל נאה חז ידני כסף, ודיני זהב נמכר
 30 בעשרים חמשה דינר כסף. כדתנן בבבא קמא
 31 בפרקין: "שור נהנה ארבעה חמשה" (לו. א)
 32 במשנה. נמצא הששה דינר נאה תמישין זו,
 33 שקל מנה וחצי. נוכלת שני ידני – של זהב
 34 הדיני חצי מנה. במספסי – סריסית חתא
 35 זה למפרע מזה, שהתנה על לידת תאומים:
 36 אם יצא הזכר תחלה ואחר כך הנקבה –
 37 טול הזכר מתאומי הנקבה: לא טולו כלום.
 38 וחזר וסריס חתא. להתנהן על לידת פריער
 39 אם נקבה תחלה – מנה, ואחר כך זכר מנה.
 40 זכר **נובל** מנה סמה נפשך – אפילו נולד
 41 אחריו. **הנובל בספק** – אם זכר נולד תחלה
 42 יטלנו כו', ואם נקבה תחלה – תטלנו, הלכך
 43 הידיבין. נמצא הזכר נוטל ששה דינר והב
 44 **המשתת** לה – ומתקנין "אין לו אלא
 45 מנה" דמינחה. דקסינן ערקן אמינני דאף על
 46 גב דאמר יטלו שני מנין – אפילו הבי אין לו
 47 אלא מנה, והכי משבחת לה דאיכא למימר
 48 דהכי **בבבשרי** – לא התנה לזכר ולנקבה כלום. בלבבשר, דמפרשי ואולי.
הכי

1 **אלא לאביי מאי יזון כבת?** – ולישענר, **לרבא מאי**
 2 **ירוש כבון? אלא ראי ילדיש ואין לו, הכא נמי –**
 3 **ראוי לזון ואין לו.** "האומר אם ילדה אשתו זכר"
 4 וכו'. **למימרא, דבת ערופא ליה מנין, והא אמר רבי**
 5 **יוחנן מנאום רבי שמעון בן יוחאי: כל שאינו מניח**
 6 **בן לירושו – הקדוש ברוך הוא מלא עליו עברה,**
 7 **שנאמר: "העברתם את נחלתו לבתו", ואין העברה**
 8 **אלא עברה, שנאמר: "ום עברה היום ההוא" – לענין**
 9 **ירושו – בן ערפי ליה, לענין מכלה – בתו ערופא**
 10 **ליה. ושמואל אמר: הכא מבכרת עסקין, וכדבר**
 11 **הקדאי, דאמר רב הקדאי: בת תחלה – סימן יפה לבנים.**
 12 **איפא דאמרי: המריבא לאתחא, ואיפא דאמרי: דלא**
 13 **שלאמ ביה עינא בישא. אמר רב הקדאי: ולירידי בנתן**
 14 **ערפי לי מניי. ואיכיעת אימא: הא מני? רבי יהודה**
 15 **היא. הי רבי יהודה? אימא: רבי יהודה דיבלל."**
 16 **דתניא: "יהי ברוך את אברהם בכל" – רבי מאיר**
 17 **אומר: שלא היה לו בת, רבי יהודה אומר: שהיתה לו**
 18 **בת ובלל" שמה; אימור דשמעת ליה לרבי יהודה –**
 19 **ברתא נמי לא חסריה רחמנא לאברהם, דערפא מנין**
 20 **מי שמעת ליה? אלא הא רבי יהודה, דתניא: מצוה**
 21 **לזון את הבנות, וקל וחומר לבנים דעסקין בתורה.**
 22 **דבין רבי מאיר; רבי יהודה אומי: מצוה לזון את**
 23 **הבנים, וקל וחומר לבנות דלא ליתולן. אלא הא דתניא:**
 24 **ילדה זכר ונקבה – תוקר נוכל ששה דינרי, ותקבה**
 25 **נוכלת שני דינרי, במאי? אמר רב אשי, אמריתא**
 26 **לשמעתא קמיה דרב פהנא: במסרס, דאמר: זכר**
 27 **תחלה – מאותים, נקבה אחריו – ולא כלום. נקבה**
 28 **תחלה – מנה, זכר אחריו – מנה", וילדה זכר ונקבה,**
 29 **ולא ידעונו הוי מינייהו נפק ברישא; זכר שקיל מנה**
 30 **מיהו נפשך, אידך מנה הנה ממון המוספל בספק**
 31 **וחולקין. והא דתניא: ילדה זכר ונקבה – אלא**
 32 **מנה, היכי משבחת ליה? אמר רבנאי: ב"מבישני,"**
 33 **דלתניא:**

1 שמעון בן גמליאל, אף על גב דאע דעתו על זכר ודעתו על נקבה יחדה, מכל
 2 מקום ירשא אדריי בחנאי בית דין בחוון בתעובת שאני. דאם בן מה היה לו לזכוריו
 3 שמעון בן גמליאל, אף על גב דאע דעתו על זכר ודעתו על נקבה יחדה, מכל
 4 מקום ירשא אדריי בחנאי בית דין בחוון בתעובת שאני. דאם בן מה היה לו לזכוריו
 5 שמעון בן גמליאל: היה לו חלק בדריא אתון חוקים, ולומר לא דמיא ירשא ליספא אלא דאי אן חלק, דחביסא לא אקטא אלא לפי דעת האדם דמתנה כך, בדרששמא לישנא דמתניתין
 6 (בחיובות לו. א.) לא אית ליה חייב מפני שהוא תנאי בית דין, ולכן חייב כאילו בתב לה. והכי במשעתי שריעה" (שם. א.) ולפי דעת ארם תקטו מוזו הבנות, דקאמר החם: לענין זילותא
 7 (בחיובות לו. א.) לא אית ליה חייב מפני שהוא תנאי בית דין, ולכן חייב כאילו בתב לה. והכי במשעתי שריעה" (שם. א.) ולפי דעת ארם תקטו מוזו הבנות, דקאמר החם: לענין זילותא

1 **ולשמענך** לרבא מאי יורש בן – תימה: מאי קושיא היא לרבא לימנא דירוש בכך – היינו מה ישירער על מוזו הבנות עד שיבגור, ואותו דתורת יידיה לטומטום כמו לבנים, כדאמר
 2 לעיל: לשלמנא לרבא יורש בן בבססין ממוסיש ויש לומר. דלישא דירוש בכך משמע דירוש גמור הוא בן בשאר בבססין, ואפילו ישא שם שר דרבה. ליתן בנתן ערופא לי
 3 מבני – פירש בקונטרס: שלא נתקיים לו בניס. ואין נראה, דהרבה בניס היו לו, כדאשבחן (בבא בתרא ט. א.) רב נחמן בר רב חסדא בבא בתרא ז. ב.) מ, ומי ניקאט מר קישישא בן בר חסדא
 4 (עבדה) וחי א. ב.) רב נתן בר רב חסדא, וכן בר מריו ורב פנחס בן רב חסדא ביהוול בתרא" (בבא קמא קד. א.) אלא נראה לרבינו יצחק, ולרבי קאמר "בנתן ערופא בן גמליאל" – לא שפישו
 5 חתניו גדולי הדור, וזכר וזכר בר תמא. ומר עקיבא בר חמיא. ומלה לא השיאה ליעקב, למנא דאמר פריק "אברעי מתית" (סנהדרין נח. ג.) דכן
 6 כן תומר באותוין: לומר: ישמע קטנה הייתה, ולא רעה היתה ליעקב. אי נמי, מננה יהיה לו לא שפיה, ולכן לא רעה השיאה ליעקב. וזכר וזכר שטל שיה נקבה שנים זכרי
 7 משבחת לה – דליבא למימר דמיתיה ולא רעה הייתה. ולכן פריק "אברעי מתית" (סנהדרין נח. ג.) דכן
 8 **אידך** מנה היו מן המוטל בספק – לרבנן דאמרי (בבא קמא מו. א.) המוציא מחבירו עליו הראיה – דאי הבל בחוקת הבור, שהוא יורש לאחר מיתה. אי נמי, אפילו כרבנן, ואיכא לאוקמה
 9 בתיי האב, שאין הזכר ממוקו יותר מן הנקבה.

10 נכסי

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

נכסיו לדהא דמעברת – בטביס מרע איירי, מרקאמר עלה; ולוקמה כרבי יוחנן בן ברוקה, רבי יוחנן בן ברוקה בטביס מרע איירי, מרדקא בעי לוקמה (קלא, א) עליה; בבריא היאך ואף על גב דרברי שבכי מרע ככתובין ובמסורין דמו – לא מהני מידי, כיון דבבריא לא מהני אפילו על ידי קפין, ואף על גב דאמר לקמן (קמח, א) שבכי מרע

התניא: "במבשרני כמה נפטר רחמיה של אשתי, אם זכר ויטול מנה" – ילדה זכר נוטל מנה, ילדה נקבה – אם נקבה לא קאמר. דאמר גמי זכר ונקבה יטול מנה. ואלא למעטי מאי, למעטי נפל – והכי פירושה, המבשרני מה תלת אשתי, אם יבשרני שילדה זכר – יטול המבשר מנה

איתביה רב נתן רב הונא – ואם תאמר: אפרוין רב נתןן לרב הונא, תקשי ליה לנפשיה, דאית ליה לקמן: הדמה לעובר לא קה ויש לומר: הדוא מוקי מתניתין לבשתלי. דסבירא ליה לקמן, לבשתלי קנה. אי גמי, רב נתןן איירי בערבו שבאינו בנה ומוקי מתניתין בבנה, דדעתו של אדם קרובה אצל בנה. כרבי יוחנן לקמן, וכן פסקו רבנו הגנאי ורבינו שמשאל בן איהודה הלכות גדולות, בדבנן – המוכה לעובר קנה.

התנן העובר פוסל ואין מאכיל – פירש רבינו שמואל בן מאיר, פוסל – עבדי אביו מלאכל בתרומה, דעובר במעי אמו זו, ואינו מאכיל – את תא, חולד ממאכיל ושעאי יודע, אינו ממאכיל, ורש"י פירש בבבמות (סו, א) בענין אחר: פוסל את אמו כרת – אם הוא זו, ואינו מאכיל את אמו – אם הוא כותן במעי אדתי דעובר במעי וזה זו הוא, ולדאי פירוש לא מוכח בהא אמר. אבל אין לפרש כלל: פוסל עבדי אביו – אם הוא זו במעי כהונה, ואינו מאכיל עבדי אביו – אם הוא זה במעי אדתי הדוא מילתא היא. דאס פשיטא ריבין דאם הוא כותן אינו ממאכיל – לא כשן אם שראל, ולא היה לה ליה פוסלני; אלא: אינו ממאכיל **ולמיא** ליה רבי יוחנן בן ברוקה היא – תימה; דאמאי נקט רבי יוחנן בן ברוקה; דאפילו רבנו מרדכי הדקטן מתנה מועיל ויש לומר: דכיון דראוי ליה ליה ליה לחובר לשון מתנה – אם כן בירושא קאמר.

בן

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

שלחך בעלה למדינת היים (צג, א) דאמר רב נתןן בר יצחק, רב הונא כרב, ורב כרבי ינאי, ורבי אידי כרבי חיאי, ורבי חיאי כרבי, ורבי כרבי מאיר, ורבי מאיר כרבי אליעזר בן יעקב, ורבי אליעזר בן יעקב כרבי עקיבא, דאמר: אדם מקנה דבר שלא בן הונא. ומופרש התם, רב הונא – דאיתמר: המוכר פירוש חלק לחבירו, אמר רב הונא: עד שלא באו לעולם – יכול לחזור בו, ורב נתןן אמר: אי משבאו לעולם יכול לחזור בו. רבי מאיר – דתנן: האומר לאשה "הרי את מקודשת לי לאתר שאתאיתך", "לאחר שתינתניך" כו' – אינה מקודשת, רבי מאיר אומר: מקודשת. ומתניתין מוקי אף סלקא דעתך דהוא חרין גבי עובר, וכי הכי דאדם מקנה דבר שלא בן לעולם הכי בני מקנה לעובר כדלא בן לעולם. אמור ששמעת ליה לרבי מאיר דברו שישנו בעולם – בשעת קפין, אלא שערדין לא הגיע זמנו לקנהו, כדקתני: "הרי את מקודשת לאחר שאתאיתך", "לאחר שתינתניך" כו' – האשה הנקנית לו הרי היא בעולם, אלא שערדין לא הגיע זמנו לקנות, אבל עובר אינו בעולם, ולא קפי מרד, ולכחי אינו יודע מי שנתאו. וישאל ליה רבי יוסי אית – האנא דאמאי כרבין, ואמאי קאמר "איני יודע מי שנתאו"? רבי יוסי דאמר עובר קנה – חלק בעבד אביו, דתנן – בפרק "אלמנה" ביבמות, בה ישרא ליה שישאל עונשאו לכתן זמנו הדניה ומעברת – בן איכילו בעביה בתרומה, מפני חלקן של עובר, כדמפרש התם דעובר במעי וזה זו הוא, כדמפרש התם, שמעתיך מיהא דעובר שיל יו חלק ממנו אמר בעבד אביו שנות, מופשלי לזו פאבולת תרומה, אלמא – מוכה לעובר קנה, דהואיל ויהוה ממילא בבבסי אביו ושעני: ירושה הבאה ממילת שאני – ויש לה כח התפוס, אבל לחקתה לא אדם – לא קנה. התנן – בייש תתחילין? רבי יוחנן בן ברוקה אמר שאם אביר איש פלוני ירשני" על מי שראוי ליהורש מבוקשת, כגון בן בן הגבנים, וקא סלקא דעתך דעובר בן הגבנים קאמר, דהיינו ראו ליהורש לפשול – ובראי יוסקי, אלמא מוכה כרבי יוסי – עובר וירש, ואיכא למימר דאיירי רבי יוחנן בעלר בן הגבנים, והיינו ראו ליהורש מבוקשת, כרבי יוסי דעובר וירש. מי יפרי שבסור ליה – בני הגבנים בן ברוקה, כרבי יוסי? והלכך לא נרע מי שנתאו, ולמיא ליה – דמתניתין איירי במבשרני, כי המבשר ישנו בעולם, ונקי למתניתין שדומעני יטול מנה ולא העובר, דהדומה לעובר לא קנה מאי קבדיתה – דמבשר, לירש כלום, ולמיא ליה כשילחה – כשאמר אביו "אם ילדה זכר נתן לו מנה", כבר נולד בשעת אמירה, הלכך יטול מנה, דלא איירי במבשר לעובר ולא למיא.

בבא בתרא. מי שמת - פרק תשיעי דף קמב עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 וליאנא — רבא הוה; מתניתין ק"ד דאמר "אם תלד אשתו וזר תנו לה מנה לכשתלד",
2 דלא זכי לה בלום דע שולד, ואין זה מובה לעובר באמריקן לעיל ולא קנה. ומשני: רב
3 דהוא דאמר איני יודע מי שגאה, ולא אוקמה כשתלד — לטעמיה, דאמר רב הובא: אף
4 המובה לעובר בבניה גונת האמה "לכשתלד", כלומר "בכיוון להאי דומעברא לכשתלד".

5 — לא קנה, דבניה גונת האמה כדבר הוא
6 ואינו יכול לזכות — לא יקנה לכשתלד, על
7 ידי אמירה דאמר "לכשתלד". לכשתלד קנה —
8 אף על גב דפליג רב נחמן בהמבור פירות דוקל
9 לתבירי, דאמר: אף משבא לעולם יכול לזכות
10 בהן, דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם —
11 הבא נבי עובר מוד, והשביח ליה כישנע בעולם
12 ויגד בתבסיס שנותן לו הדין חן בעולם. אלא
13 שרצו להחיות את העובר ולתנו: ומבטי: ליה עובר
14 לכשתלד, דאז ראוי לקנות למגרי. ובבבזו —
15 החיובי כל איש ואיש מה שמצא "בבזו איש
16 לו, חיוב לחיות" — כיון דאשתו עוברא —
17 עובר וירש הוי. אלמא, המובה לעובר קנה.
18 או שהפילה אשתו — חזרוני ישראל החתוק
19 בכסיו. החוק קשנה — אחר שמת הבן או
20 העובר — קנה, דהשתה ליבא עד שום וירש.
21 בראשונה לא קנה — דאנלא מילתא שדה
22 לו בן או עובר. ואף על גב דסוף סוף מן
23 העובר בבטן, לא יצא לאויר העולם — כירש
24 גמור חשיב ליה. ומרע לחוקת מחזיקי ראשונה.
25 אלמא: עובר וירש, כרב ששת, ורבא אמר —
26 לעולם אימא לך: לא שנת המובה לעובר, רב
27 שאז ירושה הבאה מאיליה — לא קנה כלל
28 ושאיני התם גבי המחזיק בראשונה, האי דלא
29 קנה — לא משום עובר הוא, דהא אין עובר
30 יורש. אלא מעיקרא, כדאמר: רפמי מרפין בדידהו. כשמת הוא ובבבו בכסיו
31 החזיקו — לא ובחבובו לחזיקו לגמרי, דאם מספקא להו אם יש לו יורשין אם לא, בני
32 שהזכיח סופו על התלות, ששבעו לבסוף שדיה לו בן, או אשתו מעוברת, ושמת לא
33 תפיל, ולכן לא היא חזקה חזקה אלא אם כן חזרו החזיקו אחר מיתת הבן והעובר.
34 ולעולם אימא לך עובר אינו יורש, וזה המובה לו לא קנה. אמר בנייתו — בין לאבי
35 בין לרבא חזקה ראשונה לאו כלום היא, מה י משום דעובר יורש לאבי, מה י
36 משום דרפמי מרפין לרבא, בני פנאק לו מניה איבא בנייתו ששבעו בו שמת ולא
37 מת ואחר כך מת — לישנות רביס ששבעו, ואי ישרו בעיני. אמנם כן צריך לפרש:
38 איבא בנייתו בין אבי לרבא כשהיא גונת: רב, ובבבו ששבעו ישראל בכסיו החזיקו, ואחר
39 כך שבעו אשתו מעוברת, ושבעו אחרי כן שמת העובר, ועדיין הו מחזיקין, אי נמי
40 שהחזיקו ארש ששבעו בו שמת, ולא היה מת ששבעו, אלא אחר כך מת. לאבי דאמר
41 עובר יורש משום דהו ירושה הבאה מאיליה, המחזיקים בראשונה קודם מיתת עובר
42 לא החזיקו, אלא מחזיקי אחר מיתתו. ולרבא, דתלי טעמא ברפמי, המחזיקים בראשונה
43 ששבעו בו שמת — בדייה חזקתן חזקה, ואף על פי שנודע לבסוף שצריך לאי מת, מכל
44 משום לא מרפא בדייה, כיון ששבעו בו שמת, והעובר לא יורש לאויר העולם ולא
45 זהו לירש, ולרבא אינו יורש עד שיצא לעיר. המחזיק בביניה אחר מיתת העובר —
46 לא הו חזקתן חזקה, כן נראה בעיני, ועיקר, לשון קשרה איבא בנייה ששבעו בו שמת
47 העובר ואחר כך החזיקו, רבא לא מת, ובזו ארריס החזיקו, לרבא
48 חזקתן ראשונה לא מרפא. שררי שבעו שמת ובחבובו לחזיקו לגמרי, ונקב דסוף
49 סוף העובר לא יצא לאויר העולם ולא יורש מיד, ולאבי — אחרוניס קנה. תא שמע —
50 דהתן במבסח נדה פרק "יוצא דופן" (מה, א), תיבוק בן יום אחד ממתא בנגעיס ב' עד
51 נוהל ומנחיל. — פרתינא בגמרא: נוהל ממתא — מאביו, מנחיל למאן — לא מתא הוא.

1 וליאנא ליה: דאמר "לכשתלד" - רב הונא למעמיה,
2 דאמר רב הונא: אף "לכשתלד" - לא קנה, דאמר
3 רב נתנן: המקנה לעובר לא קנה, "לכשתלד" - קנה;
4 ורב הונא אמר: אף "לכשתלד" - לא קנה; ורב ששת
5 אמר: אחר זה ואחר זה - קנה. אמר רב ששת: מיא
6 אימאן לה? דתניא: גר שמת ובבבו ישראל בכסיו,
7 ששבעו שיש לו בן או שהיתה אשתו מעוברת - יצא
8 להחיות. החזירו תכל ואחר כך ששבעו ששמת בנו או
9 שהפילה אשתו, החזיק בשניה - קנה, ובראשונה -
10 לא קנה; ואי סלקא דעתך עובר לא קני, למה להו
11 אחזיקו בשניה? הא אחזיקו להו חזא וימאן אמר
12 אבי: ירושה תבאה מאיליה שאני. רבא אמר: שאני
13 התם, דרפמי מרפאין בדידהו מעיקרא. מאי בנייהו?
14 איבא בנייהו: ששבעו בו שמת ולא מת, ואחר כך
15 מת. תא שמע: תיבוק בן יום אחד נוהל ומנחיל;
16 בן יום אחד - אין, עובר - לא - הא אמר רב
17 ששת: נוהל בנגעיס האם לתחיל לאחיו מן האב.
18 ודוקא בן יום אחד, אבל עובר - לא, מאי טעמא?
19 דהוא

1 בן יום אחד נוהל ומנחיל אבל עובר לא אמר רב ששת כו' — הקשה רבנו אפרים: לפרוך
2 ליה מרשא דרוך משנה, דקמי רישא פרקי "יוצא דופן" (נדה מג, ב): בן יום אחד מאביל
3 בתרומה ופוסל מן התרומה, דוקא בן יום אחד, אבל עובר — לא, אלמא המובה לעובר לא
4 קנה. וקשיא לרב ששת, דהשתא לא מצי לשבעי בדכשני אסיפא ועוד קשה לרבינו יצחק על
5 הדאי דתניא דופן, דקאמר החם: בן יום אחד, דופן, דקאמר החם: בן יום אריא, כן
6 יום אחד; אפילו בן יום אחד, פוסל ואמר רב ששת:
7 הבא בבבזו שיש לו שתי נשים, אחר גרושה אחת
8 שאינה גרושה, ויש לו בנים משאינה גרושה וכן
9 אחד מגרושה, דפוסל בעבדי אביו מלאבול
10 בתרומה. ולאפוקי מדרבי יוסי דאמר עובר נמי
11 פוסל — כל משבע קלי: בן יום אחד אין, אבל עובר
12 לא ולמה לי למקטע שיש נשים? לקמה באשה
13 אחת גרושה ויש לו בן ממנה, דקמי רישא: בן יום אחד
14 פוסל, אבל נכור — לא, ואבלי העבדים שבביל
15 כל המשפחה כולה, לרבנן דרבי יוסי, כדאמינן
16 בכימות פרקי "אלמנה" (סו, א) ורביא לרבינו
17 יצחק: דסבר רב ששת דלרבנן דרבי יוסי נמי עובר
18 אית ליה ובייה, וטעמא דרבנן אינו פוסל — משום
19 דסוחר מיעטא דמפילות למחצה דנקבות, והו
20 לחזי כרביס מיעטא, ולמעטא לא חיישין
21 כדרישי רבי יוסי. ולכחי אוקי החם בבבזו שיש לו
22 שתי נשים ויש לו בנים משאינה גרושה, רכיון שיש
23 לו בנים — לא פוסל עובר אין לו בדיה לבית
24 ולא חיישין למיעטא דכרביס, כדפרישית. אבל
25 אם אין לו בנים — פוסל עובר נמי לרבנן, דאית
26 להו ובייה, דבין הוא וזר בין היא נקבה — הדין
27 שלה, ופליגי רב ששת דאמר פרקי
28 "אלמנה" (שם) דלרבנן אכולין שבביל כל
29 המעטא, דסבר שמואל דלרבנן לית לה ובייה
30 לעובר. והשתא נדאז תא דקאמר לעיל רב ששת: מנא אמיתא לזו דהניא רב שמת בו, ולא
31 דודי דרוך ברייתא כרבי יוסי, דרבנן נמי לא פליגי, אלא לזו חיישי למיעטא, כדפרישית, ואם
32 האמר: לעיל דאמר: החזיק בשניה קנה, בראשונה לא קנה. אמאי לא קנה המחזיק בראשונה
33 כיון דלסוף הפילה הוא פרקי "אלמנה" (שם סו, א) אמרינן דוכריס הוי מיעטא משום
34 מיעטא דמפילות, ואין לעובר ססופו לרדות לפני כלק בעבדים ויש להו: דמהו תלינן טעמא
35 כבר בשעת אבילת העבדים מת העובר בבטן, ולית ליה ובייה.

1 **נוהל** בנגסי האם לתחיל לאחיו מן האב — תימיה דמה עלה עד דמת המקשה: דהא על
2 כרוך צריך לומר כדמשני רב ששת: נוהל בנגסי האם, דאי לא הכי — תקשה ליה,
3 דאדום, אי בעי — ומניה לירוה, אי בעי — מנחיל לירוה, דרבי ריקי פרקי "יוצא דופן" ויש
4 לומר: דהאי יתי המקשה שפיר נוהל בנגסי האם קאמר, אלא שדהו סובר דהאי מיתא
5 ברישא, ורב ששת משני דהוא מיתת ברישא, ולא הוצרך רב ששת נוהל בנגסי האם,
6 אלא לפי שאי פירש המקשה — נפירש לה רב ששת, ובפרק קנאז וערכין (א, א) דפרך
7 לשמואל מרב ששת, דאמר דהוא מיתת ברישא — הו מצי למימר דשמואל סובר כמו מקשה
8 דרבא, דהאי מיתא ברישא, אף על גב דשמואל סובר כרב ששת דאמר: המובה לעובר קנה,
9 למקטע כסונון, מכל מקום אין צריך לתרץ כרב ששת, דיכול לתרץ כן מרב דרבי יוסף שאין
10 נקנה שחלק בכורה, אלא דנראה ליה להעמיד שמואל כרב ששת, ועוד ר' שרמי, דמיעקא
11 סלקא דעתך דנוהל בנגסי האם, ובזו שלא היה לו אלא העובר לבד, והקנה בכסיו לאחריס
12 אם לא ירשו הו, ודאי דדוקא בן יום אחד נוהל מאביו כיון לתחיל לאחריס מאביו, אבל
13 עובר — לא ודכי נמי היה מצי לעובר פרקי "אבא דתם" (נדה מג, א), אי נמי, יש לומר
14 דהמקשה סבר כמר בריה דרב יוסף, לומר ששבעת חזקת בכורה בלא דרשה רייליו לזו,
15 דדוקא בן יום אחד מנעט בכורה, אבל עובר לא.

1 דהוא
2 **אמר רב ששת**
3 **נוהל בנגסי האם לתחיל לאחיו מן האב** — דמיניה קא ירתי, בגון רחל שילדה את יוסף, ומתה רחל כיוס שגולד יוסף, וירש את אמו, שהרי בן יום אחד נוהל. ואחר כך מת, ומנחיל
4 לראובן ומשעני בני יעקב שחן אחיו מאביו, ומניה דוסף ירתי, ולא מנחיל, שהרי אבא נמי, וכי איתא במבסח נדה, דהו הכי הוא ופרישין, תא שמע: תיבוק בן יום אחד נוהל
5 ומנחיל, אי יום אחד — לא, אלמא עובר אינו יורש וירשה דומיאל, וכל שכן דהמובה לעובר לא קנה, וקשיא לרב ששת ומשני, אמר רב ששת: ותיבוק בן יום אחד שנית
6 במבסח נדה איתיה משום קושי אחריה; כדפרישית לעיל. ונראה עיני דרבי סרטי: האמר רב ששת נוהל בנגסי האם כן, ולכך, כיון דהוואו יורש דאחיליו מנה הוא — משום
7 דכי ריקינן: דוקא בן יום אחד שגולד יצא לאויר העולם ואחר כך מתה אמו, ואחר כך מת הוא, וחורשי לאחיו מן האב, אבל עובר — לא, אינו יכול לרש אמא בעירתו בבטנה
8 לתחיל

בבא בתרא. מי שמת - פרק תשיעי דף קמב עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 **דהוא** מית ברישא - ודיעני טעמא, כדאמר בפרק קמא דערבין (ו, א.) דא אידידיו דווסרא
2 חיותיה - עילא לא תיפוטא דמלאך הגזות מוחזקת ליה לסימנין, הוא דאמר בפרק
3 "בבבא המושק" (חילוי עור, א.) השתתו בבבבא ומנא בה בן תשעה חיוב - היעני דוקא
4 כשחשטה או דרגה, שאו היא מתה חלתה, כדאמרין בפרק קמא דערבין (ו, א.) הוא דאמר
5 ב"השתת" (חילוי עור, א.) ונחמה אמו הדור לילדה

6 היעני מתה על ידי אמו, אי נמי על ידי מלאך
7 המות ובגן שנעקר הולד לצאת, דאו אין הולד
8 מות, כדמבעינא בפרק קמא דערבין (ו, א.) ואם
9 האמוה, כיון דבריהנה או נעקר לצאת היא מיתא
10 ברישא אולד - אם אן כמא נקט בן אן
11 אחרי עובר נמי נחל ומנחיל ויש לומר, דבן זים
12 אחרי פסיקא ליה, אבל בעובר לא פסיקא ליה
13 למנחני נחל ומנחיל.

14 **ופרכס** תלתא פרכוסו - ואית דגרסי: עד
15 תלתא פרכו, פירוש: מהלך שלש
16 פרסאות.

17 **בבבא** שנולד אחרי מיתה האב אין נוטל בחלק
18 בבבא מאי טעמא יכיר בעיני - קשה
19 לרביעי יצחק: דאמאי לא מפיק ליה מילדלו לר'
20 דלעילוי דברקש יש בבב"ש (בבבא, מו. א.) דרש
21 ליה נמי גבי בב"ד, דעבר מיתה: בבב"ש בבב"ש שצא
22 דופן - אין נוטל בחלק בבב"ד ויש לומר: אי לא
23 דיעדינן בבב"ש מקרא אחרינא - לא היה מוקא איהו
24 קרא בפשטא אלא בבב"ב. כן נפרש "יש נחלדיך"
25 (בבא בתרא קכו, א) דמפיק מילדלו לר' בניס'
26 דטומטום אין מנעט בחלק בבב"ד, ומידחה הבן
27 הבב"רי: מפיק דבב"ר טומטום אין נוטל פי שנים -
28 הנה נמי, אי לאו דיעדינן בבב"ש מקרא אחרינא -
29 לא היה מוקמי קרא דירדלו לר' בניס' בפשטו,
30 אלא בבב"ד, והשתא אתי שפיר, לא חתשי:
31 אמאי לא נמיא דירבא דופן אינו מנעט מניה
32 בבב"ד מילדלו לר', כדמבעינן בבב"ד מניה
33 דאך בבב"ד יוצא דופן של פי שנים? אלא דהאי,
34 כן במה דלכא לר' קראי - לא מוקמי איהו,
35 אבב"ד, ולא אפושט.

36 **והלכתא** המובה לעובר לא קנה - פירש
37 רבינו יצחק בן מרדכי: בירושתי
38 הבאה מגאולה מילת לית ליה מיתא ברבי יוסי
39 דאמרין בפרק "אלמנה" (יבמות ס, א.) ודדור ל'
40 הבנים לרב יוסי, דמסביר טעמיה, אף על פי שלא
41 חזר בהם נראה דהלכתא כותיה, כיון דמסביר
42 טעמיה.

רב

1 **דהוא** מית ברישא, ואין תבן יורש את אמו בפקד
2 להנחיל לאחיו מן האב. -למקרא, דהוא מית
3 ברישא? והא הנה עובדא ופרפס תלתא פרפוסו אמר
4 מר בר רב אשי: מדיד דהנה איננה הלמאה שמפרפסות.
5 מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא אמר: לומר,
6 שממעט בחלק בבב"ד, ודוקא בן זים אחר, אבל עובר
7 לא, מאי טעמא? "וילדו לו" אמר רחמינא; דאמר
8 מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא: בן שולד לאחר
9 מיתת אביו - אינו ממעט בחלק בבב"ד, מאי טעמא?
10 "וילדו לו" אמר רחמינא, והא ליפא. בסקרא מתנה

11 הכי, בפומבדיתא מתנה הכי, אמר מר בריה דרב יוסף
12 משמיה דרבא: בבב"ד שולד לאחר מיתת אביו - אינו
13 נוטל פי שנים, מאי טעמא? "עבד" אמר רחמינא,
14 והא ליחא דיבירו, והלכתא ככל הני לשיני דאמר מר
15 בריה דרב יוסף משמיה דרבא. אמר רבי יצחק אמר
16 רבי יוחנן: המובה לעובר - לא קנה. ואם האמר:
17 משתינו - הואיל ודעתו של אדם קרובה אצל בנו.
18 אמר ליה שמואל לרב חנא בנדחתא: פוג אייתי לי
19 בי עשרה, ואימר לך באפייהו: המובה לעובר - קנה.
20 והלכתא: המובה לעובר - לא קנה. והוא דאמר
21 לרביהו: נכסי לבני דיהוה לי מיניד, אתא בריה

22 פשיטא אמר ליה: הווא גברא מאי עיליה?
23 אמר ליה: הני, הני פחד מברא, והנך - ודאי לא קנו,
24 דאיתנהו ליתנהו, הא, אית חולק לשליא במקום בניא,
25 אז לית ליה חולק לשליא במקום בניא? רבי אבון
26 ורבי מישא? ורבי ורביה דאמר: אית חולק לשליא
27 במקום בניא; רבי אבהו ורבי חנינא בר פפי ורבי
28 יצחק נפחא דאמר: לית חולק לשליא במקום בניא.
29 אמר ליה רבי אבהו לרבי ורביה: הלכתא מוותין או
30 הלכתא כותיבי? אמר ליה: פשיטא דהלכתא כוותין,
31 וברכיש

31 **דקשישא** מינוכי, ולא הלכתא כותיבי, דקשישא מילא
32 מילתא, כמבעינא מילתא - ושמעא מאי? - זיל לנביה דרבי אבון דאפקשהו גהליה
33 וברכיש

34 וברכיש

35 וברכיש

36 וברכיש

1 להנחיל ממטנו לאחיו מן האב, ולא בהריא תנן לה, אלא מדוקיא דרך דתנן לקמן
2 (קנה, ב) נפל הבית עליו ועל אמו רב, דמשמע דאם מן קודם אמו - אין יורשי
3 וכן יורשין ממנו האב, וכשי נחלדין נמי ידקינן לה מנחתינן דאשתא את בנה
4 והאשה את בעלה, מה האשה את בעלה - אין הבעל יורש את אשתו בקבה,
5 אלא האשה את בנה - אין הוא יורש את אמו
6 בקבה להנחיל לאחיו מן האב, אבל אילו מילתא
7 אם תחלה, ואחר כך מת עובר - היה מנחיל
8 לאחיו מן האב, דלעילם אימנך לך דעבדו יורש.
9 ופרכס - העובר, אחרי יציאת נפשה, ומשני:
10 מיהו יהיה אויב הלמאה - דמפרכסו אחר
11 שחכבה מן הלמאה, ואין בה חיות, פי בריה
12 דרב יוסף משיב רבא אמר - לעולם אימא
13 ליה דהוא אויב הלמאה - דמפרכסו אחר
14 מנחיל העובר לאחיו מן האב, דעבדו יורש
15 הוא, אף על בג דחייך רבא לעיל: שאני תתם
16 דמעיקרא רפויי מרפויא בדידה, והאטא למינר
17 דעבדו אויב יורש - שיתא תחלמו דהוה
18 אויל הבא וקא מדדו ליה, ואויל הבא וקא מדדו
19 ליה, ולעלך לך מעשה דבן זים אחרי חולד
20 ומנחיל לאו למעטי עובר בברך יורשה, אלא
21 למעטי יורש דאנו ממעט בחלק בבב"ד, וכדמפרש
22 ואויל, שבא לומר דבן זים אחד ממעט בחלק
23 בבב"ד, כגון, יעקב שמת ודיח שני בניו, אמר
24 ושומעון, ודיח שנים עשר מנח - ורבי אבהו
25 לישול פי שנים כאחד מן אחיו, וישול ראובן
26 שבעה מנח ושעקן ארבעה מנח, נולד לו
27 בחי יעקב, ומת יעקב בן ביים אחרי לידת לו
28 ונמצא נוטל ארבעה מנח, ושעקן שלשה,
29 ולוי שלשה, ומת לוי בן ביים אחרי מיתת אביו,
30 דהוה לוי בן זים אחרי, ומנחיל לאחיו שלשה
31 מנח דראובן, לך, אבלו לא ישול ראובן חלק
32 בבב"ד כנגד שמעון - שדרי מבח אחיו לוי
33 הוא יורש, נמצא ראובן נוטל שבעה מנח וחצי
34 ושעקן ארבעה מנח וחצי, נמצא מיעט לידת
35 לוי לראובן חצי מנח חלק בבב"ד, ודוקא
36 בן זים אחד, אבל אם היה לוי עובר כשמת
37 אביו יעקב ואחר כך נולד לוי - אינו מנעט
38 בחלק בבב"ד אלא בחלק פשיטות, כדמבעינא
39 אביו - שראובן נוטל מן השנים עשר מנח
40 ארבעה מנח בחלק בבב"ד כאלו אין העובר
41 בעולם, שדרי לא תהי יעקב בניס ילידים אלא
42 ראובן ושעקן מן הנותרים חלקו בן
43 שלשתו, ראובן ושעקן ולוי, כל אחד ישול שלש
44 מנח חסר שלש, וגם אם יחזור ומת לוי -
45 נוטל אחרי בחלקו, נמצא ראובן נוטל ארבעה
46 מנח של חלק בבב"ד, ולעלם מנח חסר שליש
47 חלק פשיטות, ומחצית של חלקו לוי ודיעני מנח
48 וברכיש

49 וברכיש

50 וברכיש

51 וברכיש

52 וברכיש

53 וברכיש

54 וברכיש

בבא בתרא. מי שמת - פרק תשיעי דף קמג עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 קצבה תוספות

1 רבשען אמר קנה מחצה - הולכתא כרב נחמן, והא דאמר בפרק מי קדושין (א.א. 2
 3 קנה - לא משום הולכתא הכי, אלא הכי בעי למימר: ותקשה למואן דאמר לא קנה, וכי
 4 הכי ולדידיה צריך לתרעה - הכי בני צריך לתרעה לרבא.

5 **אין** לך מר בקישות אלא פנימי שבו - תימה:
 6 כיון דבכל קישותא פנימי מר הדיעוון
 7 מתוק, למה לא יתרום מזה על זה? והלא הדיעון
 8 יפסור הדיעון, והפנימי יפסור הפנימי, ולמה צריך
 9 להקשות על הדיעון? ונראה לרבינו יצחק: דרבי
 10 יוסי דהבא לא איירי בשביל הקישואן מרים, אלא
 11 אותה שתרומם נמצאת מרה, וקאי אהא דתנן
 12 במסכת תרומות (בפרק שלישי משנה א.א.) ומייתי
 13 לה "בידאשת רבד" (בבבא בתרא פ"א, ה) תרומת קישות
 14 ונמצאת מרה, אבטיח ונמצא סרוח - תרומה,
 15 וחיזור ותרומם, ורבי יוסי פליגי, וסבא דאבן צירך
 16 לחזור ולתרומם, אלא מוסקי מן הדיעון על הדיעון.
 17 דאפילו אותה שנמצאת מרה - אין חזיון מר
 18 כל כך דאן דאן עליו תרומה אובל, הכי שמעע
 19 בהדיא בירושלמי על ההיא משנה הדיעון
 20 קשות, ונמצאת בשלמא אבטיח ונמצא סרוח -
 21 תרומה וחיזור ותרומם, דספק גמור הוא אם היה
 22 סרוח בשעת הפרשה אם לאו, אלא קשה
 23 ונמצאת מרה - אמאי הוי תרומה? והא דאי
 24 דודתה מרה גז בשעת הפרשה ולמה אית תרומה
 25 כלל? ומשני: עשאה ספק אובלין, דאובל גמור
 26 הוא מן תרומה, ולכן אית תרומה, והכי בני
 27 אמרין דהבא, ומדאורייתא תרומה ממילא אית, ונא
 28 אלא דקסי ליה משום דיהה ליה למטעמיה,
 29 בדאמרינן בידאשת רבד" (שם), ועשאה ספק
 30 אובל, ולכן חיזור ותרומם, ובתר הכי מייתי
 31 בירושלמי הדיא דרבי יוסי דהבא, דאן לך מר
 32 בקישות אלא פנימי שבו, וקא בעי התם, וכי דבר
 33 שבול לידבק נחלקוק ומשני: על עיקר ברייתא,
 34 נחלקוק, דתנא קמא כתיב: שו מיריות ררבה בחינן,
 35 וריא לעשותו ספק אובלין, ורבי יוסי סבר אין בו
 36 מיריות כל כך, ואין יאיר לעשותו ספק אובלין,
 37 ולכן לא חיזור ותרומם, הרי שמעע בהדיא דרבי
 38 יוסי פליגי אמריתון דיתרום קשות
 39 אב

40 **התם** - אהרן בר חלוקה הוא, להכי פרט ביה רחמנא למשקל פלגא, אששה לאו בת
 41 וירוששה היא, דיהי שתשולו פאחד מן תבנים איוני? והא עובדא יהוה בנהדרעא ואנביה
 42 שמואלא פלגא, בטבראי - ואנביה רבי יוחנן פלגא ותו, כי אתא רב יצחק בר יוסף
 43 פלגא ואיסטרוני פלגא - הכי השקא? התם מעיקרא פי חיי פתחי - אאבולי הוו פתחי,
 44 ואיסטרוני הוו מסייעי בלדיהו, ודעו מלפא דהוה כי מסייעי, מאי אתא פתחי
 45 אאבולי ואיסטרוני - למימרא דהני פלגא ותני פלגא, מתוב רבי יוחנן, האומר "דרי עלי
 46 מנה מאה עשיון להכי בשני כלים" - מביא ששים בכלי אחר וארבעים בכלי אחר,
 47 ואם

48 ומשום דאיתר ליה דמתוב בר אריא תובתא נתקיים חלומי, מיהו, וקאי אהא דאמר רבי יוסקמא בר
 49 כהמיה, הדיא כנס - ואין אחיות בכלל, ואבי הוא דמוק לה הכי בקדושין, וקיימא לן ברב נחמן, דאמר "ראת ומוור" - קנה מחצה, והמוכה לעיבר לנשלה - קנה
 50 סרב נחמן, בפרוש רבינו זנואל, קני פלגא - כנגד תבנים, היא מחצה דהם מחצה, והיתה לארין וגי' - בלחם תפנים כתיב: "ארין" - זה כוון גדול, מחצה לכהן גדול
 51 ומחצה למשמרת תבנים, ודך בריאתא במסכת יומא בפרק ראשון (י.ג.), דתן ההם בני כוון גדול: מקריב חלק בראש ונטול חלק בראש, ותניא גמריא, ונטול חלה אחת משתי
 52 חלות של עשרת, ארבע אחת חמש ומשקל לחם תפנים, רבי אומר: לעולם תמש, שנאמר "היהה לאהרן ולבניו" - מחצה לאהרן ומחצה לבניו, והתם מפרש למה אנו נטול
 53 שש, והדיאכתי עשרה חלות, שתתם מערכת שש המערכת, ומבאן אל למוין דהמוכר יחיד אצל מרובין לענין מתנה - נטול כנגד מרובין, חלוקה אחת - בכלל שאר
 54 תבנים, אף על גב דלא גזי ביה קרא, שלא תבא אחרן אלא "היהה לכהנים" - היה חולק עמהן, דפי בלילא - כתר מלכות, דישוי כי קיסר - הטילו על אלו לעשותה, אבולי
 55 ואיסטרוני - ששירים ושרים, כדאמרינן (בבבא בתרא ט.א.) ורבי אומר: למימרא דהני פלגא ותני פלגא, מתוב רבי יוחנן, האומר "דרי עלי
 56 ד, ואיסטרוני פלגא - אף על גב דאבאיתא עשרים חלות, אמרין הוה תבני - כבתב של מלך ליה מתנה, נטול כנגד מרובין, חלוקה אחת - בכלל שאר
 57 על מה שדור גרילין ליתן נכתבו עתה, מתוב רבי יוחנן, לרב יוסק, האומר: הרי עלי מנה מאה עשיון להכי בשני כלים מביא ששים בכלי אחר וארבעים בכלי אחר כי -
 58 הרי

1 וברישו - חודה לדרי, קני בחסור פי קנה - כמו נגמור לא קנה - כי הוה לא
 2 קנה, והא בני, לא נזכיר דבניה תתקיים כל בעולם לא קנה - אידו נמי לא קנה, אה
 3 וחומר - את ובהמה זו תקנו נכסי, קנה מחצה - דרבי אמר ליה, אתה וחומר תקנו
 4 עינכם, לא קנה מחצה ואהה מחצה, ולא אבד האיש חלקו בשביל החמור, שלא תלאן זה
 5 בזה, אף על ולא כלום - דכיון דבבקני אחד

6 שיתק עיניהם - לא נגמור בהעדר תלוקת אחד
 7 כלל זה כלום, וכיון דחמור לא קנה - אידו
 8 נמי לא קנה, רב ששת אמר קנה הכל -
 9 אדם יודע שאין חמור קונה, וגמר בדעתו שמי
 10 שיוכל לקנות משגרהם - קנה, כשהוא תורם
 11 - קשות אחד ממשגריהם, איבא למישח דלמא
 12 איבא מר בפנימי שבוה טפי מאיך, ואין קנה
 13 אחד ממשגריהם במתוק, ונמצא תורם מן המר
 14 על המתוק, הלכך, כשהוא תורם - מוסיק על
 15 המתוק כבניה מקשות אחרת, ותרום קשות
 16 וכבניה על הארבעים ותשע, וארבע השתא
 17 מתוק תרומה טובא, ונמצא תורם מן המתוק
 18 על המתוק, ואמאי את החמור הוא - אשמה
 19 קישות זה היא תרומה על אלו, וכיון דיש בה
 20 מר ומתוק, פי: הכי דמי לא חילל בה תרומה,
 21 ולא מבטל שם טבל מן הארבעים ותשע, הכי
 22 נמי המתוק לא חילל עליו שם תרומה אלא
 23 מאי אתא למימר - המתוק קנה הכל ופטר
 24 מבטל את הארבעים ותשע ולעיל נמי, את
 25 החמור? אף על גב דחמור לא קנה - הוא קנה
 26 הכל, כי הכי דהבא דמי לא קנה ומתוק קנה
 27 הכל ומשני: דמיא תרומה - דמי נמי תרומה
 28 מעלייתא הוא במתוק, ואין כאן "את החמור",
 29 ושנתקן קוניה הוה, לא תשא - על התרומה
 30 חטא, אם תרמנו את חלב מן דיפה, אם לא
 31 תרמנו מן דרר - תשא ועליו חטא, אלא
 32 עשית מצוה מן המוכרח, נשיאות חטא למה
 33 - אלא חיזור ותרומם מן דיפה, עשית בחטא
 34 נשם - בפרק "איש מקדש", והתם מפרש
 35 לה רב שפיר, אמר רב שמע מנה ממנותיך
 36 ארבעה, ונטק ביהיה תלה, שמע מנהה המקדש
 37 בפרות שביעת מקדשת, ושמע מנהה קדשה
 38 בולג אניתה מקדשת ואפילו בגזל רידה, מןקדשה:
 39 שלחן היתה ושל שביעת היתה, טעמא -
 40 דשביעתה, דפרקי הוא, אי רשאי שני שבע -
 41 לא, ומשום מניה, אשע נעשית שלח לכתרתה
 42 ואפילו בטמא עשית על צדה, שרירי קדש
 43 בכלת על ידי כוון, ונתקשה הוי והתורה
 44 אבדה על ידי נכשל, ונתתו מן לזו, אין אחיות
 45 מקישות - קדושין שאין מסורק לביאה לא
 46 הוה קדושין כלל, ואפילו בחדא מינייהו, ואמאי
 47 - נבריות מקדשות? וכן, "את חמור" הוא, הרי
 48 מקדש בכלכלה זו בולג, תמש נבריות אחיות,
 49 וכי הכי ידאיתא לא קנו - נבריות נמי לא קנו
 50 אלא שמע מניה, מה שבידו כח לקנות -

1 **וכרשש** בה רישיה בי מדרשאי, אול לכוניה, אמר
 2 ליה: אילו אמר ליה "קני פחמור", מי קני? דאיתמר:
 3 "קני פחמור" - לא קנה, "את חמור" - רב נחמן
 4 אמר: קנה מחצה, ורב המנונא אמר: לא אמר כלום,
 5 ורב ששת אמר: קנה הכל. אמר רב ששת: מנא
 6 אמינא לה? דתניא, רבי יוסי אמר: אין לך מר
 7 בקישות אלא פנימי שבו, ולפדך פשהוא תורם -
 8 מוסיק על החיצון שבו ותורם? אמאי? "את החמור"
 9 הוא - שאני תתם, דמקדאורייתא תרומה מעלייתא
 10 היא; דאמר רבי אילעא: מנין לתורם מן הרע על
 11 הפה שתרומוהו תרומה? שגמאי: "ולא תשאו עליו
 12 חטא בנרמיקם את חלב מנמו", ואם אינו קדוש
 13 נשיאות חטא למה? מפאן לתורם מן הרע על
 14 הפה שתרומוהו תרומה. אמר ליה רב מרדכי לרב
 15 אשי, מתיב רב אריא תויבתא: מעשה בחמוש נשים
 16 ובהן שתי אחיות, ולקט אחד פלפלה של תאנים,
 17 ושקהו היתה, ושל שביעת היתה, ואמר: "הרי בולגן
 18 מקדשות לי בכלפלה זאת", וקבלה אחת מיהן על ידי
 19 בולגן - אמרו חכמים: אין אחיות מקדשות; אחיות
 20 הוא דאין מקדשות, הא נבריות מקדשות; ואמאי?
 21 "את החמור" היא אמר ליה: היינו דחויא רב הוה
 22 בר אריא בחמא דמתיב רב אריא תויבתא, לאו הוה
 23 אוקמנא דאמר: "הריאיה מוקה לביאה תרמשה לי"?
 24 והוא אמר לה לדיבתהו: "נכסי לך ולבנד", אמר
 25 רב יוסף: קנתה מחצה, ואמר רב יוסף: מנא אמנא
 26 לה? דתניא, רבי אומר: "היהה לאהרן ולבניו" -
 27 מחצה לאהרן מחצה לבניו, אמר ליה אביו: בשלמא
 28 התם - אהרן בר חלוקה הוא, להכי פרט ביה רחמנא למשקל פלגא, אששה לאו בת
 29 וירוששה היא, דיהי שתשולו פאחד מן תבנים איוני? והא עובדא יהוה בנהדרעא ואנביה
 30 שמואלא פלגא, בטבראי - ואנביה רבי יוחנן פלגא ותו, כי אתא רב יצחק בר יוסף
 31 פלגא ואיסטרוני פלגא - הכי השקא? התם מעיקרא פי חיי פתחי - אאבולי הוו פתחי,
 32 ואיסטרוני הוו מסייעי בלדיהו, ודעו מלפא דהוה כי מסייעי, מאי אתא פתחי
 33 אאבולי ואיסטרוני - למימרא דהני פלגא ותני פלגא, מתוב רבי יוחנן, האומר "דרי עלי
 34 מנה מאה עשיון להכי בשני כלים" - מביא ששים בכלי אחר וארבעים בכלי אחר,
 35 ואם

אם הבאר מובל אל כתחלה לא – תימה לרבינו יצחק: קשיא ליה: וכי אין פשוט לו תימה: נכסי לישן בני אדם: שדידי שוימי: ואפילו זכתי במנחה לתחלה לא, ואם כן על ברחק משום דלקרבן גדול קא מכוין ואומר רבינו יצחק, דהכי פריך: דהא סבירא היא שלא תתול אשתו אלא באחד מן הגברים, ואפילו הכי קאמר רב יוסף דנטלת מחצה. אם כן הבא

נמי, אף על פי שבסבירא שי לנו לומר דלקרבן גדול קא מכוין – לא היה לנו ללכת אחר הסברא **הא** שמע ובני דן חושים – ואם תאמר: דכיון דקרו אינשי לברא "בני", אם כן למה דרבינו לומר "נכסי לבנינו"? פשיטא: שהיא לבנו ורש הוציא דאצטרף, שאם מצא אצטרף או מנחה – שלא היה בה כלום. **שחלו** לו גנים בחישים של קנה

ואף על פי שבשירד למצרים עדיין לא היה לו גנים כל – כפי שיש שם עמיתו. כדרשי "אשר שם שמות" – אל תקרי שמות, אלא שמות (ברכות ז. א.)

והשביחו – גדולים השבח הולכים. ברבינו יצחק בן מרדכי דהוא הדין גדולים וגדולים, אלא אורחא דמילתא נקט. ולא דמי ליריד לתוך שדה של חבירו ונטעה ולא ברשות, ואן אשכחיה שווא חביר ברשות. ושחף אינו מוחל לטרוחו לחבירו, אבל אחז מילא אהדי. **ואם** אמר ראו מה טיחה בך – פירש רבינו שמואל: ראו מה טיחה לנו באבנו, ומומניטם אנו לחלוק. ומשכח – נשכחית חולקת. משמע שרתה לומר שאנו משכחין אלא מחלק המגיע, ואין לו אלא שחלק המגיע לחלק. אין בראיה מאומה בר פסיק שב אמה ודו. שקלינהו דו

ואם אמר ביאדיו נשך (בבא מציעא סז, א) דוחי כמנאן רפילי דמי ועוד: מחשבתו, אם מגיע חלק האחד לחלק – אם כן נמצא שלא היה השבח שלו על כן בראיה לרבינו יצחק כפירוש רבינו יצחק. כן ברבינו: דשבח שהשכחתי כבוד הנכסים לו, ולא דמי ליריד לתוך שדה של חבירו שלא ברשות. דהוה לו אלא כשר טרודם על הדיעה. או שחוק, דהוה כבוד ברשות ונטל כארסי – היינו משום רבוליס דלרעותה וכו' ולא חל מילא. **הבא**, אם הגדולים לא ידעוהו – הקטנים לא ידעוהו בהם. וכן עריך לומר באחד דרב פסיא דקטנים היה ולא היו יכולין לדריחיה, ולחכי כיון דגברא רבה הוא ואל שבת גיטסה ואל לחביני.

אף על פי שלא אמר "דרא" – אכילו אמר "דרא", ומתלה ליה הקטנים. אם דרבר אמר שבי "אל מציות" (שם כז, א) גבי חמידי דוקא. ותימא לא בני מוחלה גיטרה, הבא דאין מנספיק, ולא בא בידיס דריות – ממילי שפיר. **בתוספתא** רסין: ואם אמרתי יתנוסס ובני בית דין קרו ראו מה שתניתי בך – אולי עד עתה יתנוסס אמיא אגבי בניס בבית בית דין, אי משום דגלי אדעתה ולא מחל להם – אפילו בפני ערים נמי גלי דעתה ושטא לחכי רבינו פתית בית דין – כדו שחנתעמו

דבר לחקן להם שטייח שבבילם. ומדלא תקנו להם – דאי לא מצאו להם תקנה לחלק, ומתולא הבלי. ורב סבירא נמי דיעת היה לבית דין, אף על פי שלא אמר. ומיהו, רבנו שמואל בן מאיר פירש דהא הדין בפני ערים.

השביחו לעצמן – ואף על גב דב"במקדור" (שם מ, א) בעובדא דמר בר איסק, אמרינן דכיון דשלא ברשות נתי, דהא אין מורידין קרוב לכבש קטן, השבח לאמצעו – הבא לית לו למיחן יחכי. דרומה איכא למישא שווא חזיקו קרוב בכבש קטן שאינו כגון, אבל הבא – בעל למישא. שהקטנים הם הגדולים ביה אין יכולין לחלוקיהו או על זה. **לא** שנו אלא ששבוו נכסים מחמת נכסים – פירש בקונטרס: שלא שררו ולא דרואו משלהם כלום, אלא מנכסי אבהם שברו פועלים. ומתנת עצמם – היינו שברו פועלים משלהם. משמע שרצה לומר, דטעמא דכיון דשרכו משל אביהם – דאי לאמצע, דאי

הרי זו שפירש מאה בשני כלים, כגון ה' שאמר 'לך ולבניך'. ולא קתני ומשיש בכלי ותחשבי בכלי אחר, דלכמה, אבל לתחלה לא אמאי נכסי ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד, וקשיא לרב, לרבי יוסף דאמר: מחצה וימיך; התיב אגן מהו דלקרבן גדול קא מכוין – לאתווי בכלי אחד, והאי קאמרא

שני כלים ולא קאמר מאה עשרון לחביא בכלי אחד – משום דיעת אפשוך לאתווי בכלי אחד יותר מששים עשרון. דתנן בפרק "המנחות והנכסים" (מנחות קג. ב) מתנבא אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד, ואם אמר 'הרי על ששים אבתי' – נכסיא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחד, שכן העבור מביאין כיום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת עשרון ואחד, דיו ליתיה שולא פחות מן העבור אחד. אמר רבי שמעון: והלא אלו לכבשים ועל לפרים, ואינן בגלילי זה על זה, אלא עד ששים ויכולי לבלול בר – והלכתה מיותיה דרבי יוסף בשרה לו – משום דכבולו להנזור רבה ורבי יוסף הלכתא כרבה, איצטרף דלמפר ההלכתא כרב יוסף בתני הלכת בשבתי – במשך השותפין (בבא בתרא יב, ב) גבי ההוא גברא דזבן ארעא אמרצא ודבי נשאי, ותלת מילי קאמר רבי יוסף התיב. ענין – בפרק "שני נחלצין" (אבותי חזרו רב יוסף פליגא – וכן שסקנים באותו ענין, ואית דרסי: קתן, והשחצ – היינו דך

האמר רבי יוסף: קאני פלוגא. פסיקי שיריאי דתנחומי מעיל, וחסם שלח לחלק לבני ביתו. הרואין לבנים – מלבוש וכו'. לבלתיה שרד – ולא לבנותיהו. ודוקא דאיסיכבא בניהו, שאינה מוטלת עליה. ירושלמי בפרק "שני ידיני גזירות": מי משלח למינתיה דום, ואמה יתנו אלו לבני – בנותיהו בכללו ואם בשלח מיהא אמר "אלו לבני" – אין בנות בשלח הוא דאמר ליה – בשעת מילתו. נכסי לבני – ולא היה לו אלא כן אחד וכו', וכן בנות היו לו. וכעני גברא, מי יקר אינשי

לובס יתיארה "בני" לשון רבים, ואם כן כל נכסיו נתון לבני אלו הבנות בכללו. או לא, ויחלקו הבנות עמו? ובני דן חושים – לא למאן בן אחד קרי לשון רבים. בחישים של קנה – שגרילס הרובה ביה, בלעו "שקרו"ש. אי נמי, על קטין או קשר הקטנים פרוין את שבת ברא – בן אחד בן ארבע, או בא אחד שבת, פי קרו אינשי לרב ברא, אם לא ולפיכך אמר "נכסי לבני" לשון רבים, ויחלקו ביניהם, או לא קרו ליה ברא, והאי יקבני לשון רבים – בניי בבארוק לעל "רבני פלוגא אלאיבא", מותר היינו ננים – אבל לענין פריה רבתי חשיבי נכסים, בפרק "דבא על מנתה" (יבמות סז, ב) **משנה** השביחו הגדולים את הנכסים – שהם בערוך בתפוסת הבית. השביחו לאמצע – ויטלו

קטנים כגדולים, וכדמפרש בגמרא ששבוו הנכסים מחמת נכסים. **ואם** אמרו גדולים לקטנים – בפני ערים, או אמרו לבית דין, או בעבורה יארו מה שהתנה לנו אבא, ומומניטם אנו לחלוק, ומה שנתביח – נשכחית מחלקנו. ותנעולתה בית דין לחלוק – אז השביחו לעצמן. וכן תאש – שמתנת בעלה. ובגמרא מוקף לה באשחא דירשת. **ואם** אמרה ראו מה שתניתי ל בניי חייני עותשה ואוכלתי השביחה לעצמה – והוא לא שקלה מויתי. דרבי אקאי מויתי – לא דתנן, אלאמנא נותנת נכסים ניתוק, ומעשה יתי שלחן (מכותבא צה. ב) **למרא** שנו – והשביחו לאמצע, אלא ששבוו נכסים מחמת נכסים – לא שררו ולא דרואו דרואיו משלהם כלום, אלא מנכסי אבהם שברו פועלים והנכסים. מחמת עצמן – שחפרו ונטעו ושכרו משלהם ולא משל אביהם – אז השבח לעצמן. אריויני

ואם הביא המששים בכלי אחד והמששים בכלי אחד יצא; אם הביא – אין, לכתחלה לא; ואי סלקא דעתך כל פי האי גוונא פלגא ופלגא הוא, אפילו לכתחלה נמי – הכי השתא? התיב אגן סהדי דהאי גברא מעיקרא לקרבן גדול קא מכוין, והאי דקאמר בשני כלים – דיעת דלא אפשוך לאתווי בכלי אחד, כמה דאפשוך לאתווי מויתוין. והלכתא כותיה דרב יוסף בשרה, ענין, ומחצה. ההוא דשרד פסיקי לבנים, הרואין לבנות – לבלותה. ולא אמרן אלא דלות יתיב פלגא – וכן פלגא שרד, ואי בניהו לא, לא שיק, לא ששכ בניהו ומישוד לבלתיה, ההוא דאמר להו: "נכסי לבני", הוה ליה ברא וברתא; מי קרו אינשי לברא "בני", ולסלוקי לברתא מעישוד קאתי, או דלמא לא קרו אינשי לברא "בני", ולמושכיה לברתא כמתנה קאתי? אמר אביי, תא שמעי: "ובני דן חשים" אמר רב, רבא דלמא כדתנא דבי חזקיה: שהיו כרובין פחושים של קנה אלא אמר רבא: "ובני פלוגא אלאיבא". רב יוסף אמר: "ובני איתו עוריה". ההוא דאמר להו: "נכסי לבנאי", הוה ליה ברא ובר בריא; קרו אינשי לבר ברא "ברא", או לא? רב רבא אמר: קרו אינשי לבר ברא "ברא"; קי בר רב איש אמר: לא קרו אינשי לבר ברא "ברא", תניא כותיה דמר בר רב אשי: המוריד הנאה מנכסים מותר בגני נכים. משנה התיב גנים גדולים וקטנים, השביחו גדולים את הנכסים – השביחו לאמצע; אם אמרו: "ראו מה שהתנה אבא, הוי אגו עושין ואוכלים" – השביחו לעצמן; וכן תאשח שהשביחה את הנכסים – השביחה לאמצע; אם אמרה: "ראו מה שהתנה לי בעלי, הרי אני עושה ואוכלתי" – השביחה לעצמה. **למרא** אמר רב כיכבא בריה דרב יוסף בריה דרבא משמיה דרבא: לא שנו אלא ששבוו נכסים מחמת נכסים, אבל ששבוו נכסים מחמת עצמן – השביחו לעצמן. ואיני? והאי אמר רבי הנינא: אפילו לא התיב להם אבהים אלא אריויני

קטנים כגדולים, וכדמפרש בגמרא ששבוו הנכסים מחמת נכסים. **ואם** אמרו גדולים לקטנים – בפני ערים, או אמרו לבית דין, או בעבורה יארו מה שהתנה לנו אבא, ומומניטם אנו לחלוק, ומה שנתביח – נשכחית מחלקנו. ותנעולתה בית דין לחלוק – אז השביחו לעצמן. וכן תאשח – שמתנת בעלה. ובגמרא מוקף לה באשחא דירשת. **ואם** אמרה ראו מה שתניתי ל בניי חייני עותשה ואוכלתי השביחה לעצמה – והוא לא שקלה מויתי. דרבי אקאי מויתי – לא דתנן, אלאמנא נותנת נכסים ניתוק, ומעשה יתי שלחן (מכותבא צה. ב) **למרא** שנו – והשביחו לאמצע, אלא ששבוו נכסים מחמת נכסים – לא שררו ולא דרואו דרואיו משלהם כלום, אלא מנכסי אבהם שברו פועלים והנכסים. מחמת עצמן – שחפרו ונטעו ושכרו משלהם ולא משל אביהם – אז השבח לעצמן. אריויני

בבית בתרא. מי שמת - פרק תשיעי דף קמד עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
תוספות

כרכת הבית ברובה - פירש רבינו תנאן: ולא רמיז נר למאה. ויש מפרשים: דמולא רבי תרי עדין. וקשה. מופרין בסמוך. וליהבו לפי כרכת הבית. וכי ידענין כמה הוי וכמה נתברך הבית בגללו ואומר רבינו חם: אין הכי נמי. יכולין לידע כמה הוציא בשנה ראשונה, כמה הוציא בו. ואין נראה לרבינו יצחק. שדרי אין כל השנים שרים במול אחד.

כרכת רבי - ותיבא בתוספתא (פרק י')
במה כרכת אמרום - בפרואה של ה
קצה. אבל פרואה שאין לה קצה - הרי היא
בכלל מנות. ויורפא מן האמצע. וכן בכתובת
(ג. נב.) גבי אלמנה. אומר: פרואה של קצה
- הרי היא בכלל כתובה. ושאיין לה קצה - הרי
היא כמנות. ובאנוס דהבא אין חילוק בין אין לה
קצה לבין קצה. וכן תריץ הרב רבינו יצחק.
אבל חלה קצתו נתרפא מן האמצע - ולא רמיז
לחא דתנן לעיל (קלט. א.) אין הקצנים
מונים על הגדולים. הלא הוי אקראי בעלמא
אבל התיב - בעלמא עליו. וקצנים פסידים
יותר מנות. **הכל** בידי שמים חוץ מצנים פסידים
- פירושו: אריא ונבי הבאים על האדם - הכל
נגוד בידי שמים. אבל צנים פסידים - מזה לא נגוד
עליו. כלומר: יכול לשלוח. אבל רזא. אם לרצה
לאכד עצמו באש או בגדר - יכול לאכד עצמו
אין על פי ש"ל אלא כולם. ולא רמיז לחא דמי
הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. ורזא דמי
במודת של אדם מה היה - בגור או הלש. עשר
או עני. אחרך או קער. וחכס או פשטי. כריאתא
בגדר בפרק "כל חדר" (טו. טז.) אבל הבא מיירי
במאורעות הבאות על האדם.
הוין מצנים פסידים - דהיינו קור חוים. כדמשמע
בריש מסכת עבודה זרה (ג. ה.) רזא
דאמרינן "המקבלי" (בבב. בעצמא. ק. ג.) "חסיה" ה
מנין כל חולי" - זו צינה. הכי פירושה: שתיין לך
דעת לשמור מן הצינה. ליתן לך נבר ללבוש.
ויבדושלמי אמר שאנוטניטו היה לו ליתן כרך.
אמר ליה לרבי: יכול עליל. אמר ליה: דאז רזא.
דרשתובי מן צנתא. אמר ליה: דא צלותא?
במדיה. ויחי דרסו ונצתא וילא. אמר ליה: דא
רעתא דרשתובי מן שרבא. אמר ליה: דא רזא
צלותא. דרבימי: אין נסתר מן מוחותי. **האחין**
שעשו למקצת שושבינות - שרבך היה מנהג.
כשהבא היה עושה חופה לבנו הוי שושבינות
מביאין ורודות לבבד חופה ונותנין לבנו. ועל
האב היה לפרוע כשדורו נטאים גם הם נשים.
ולכך חזרת מן האמצע. שדרי היה על האב
לפרוע.

משנה הכי נרסינן בכרד המשנה: אחין השותפין שנפל אחד מהן לאומנות - אומנות
המלך. שמתמת אביו נפל לאומנות זו. כן מנהג המלך. מנהג מדינתו וכוונתו או מוכס דרש
אחד ומכירתו או חדש אחד. וכן מכל כתי העיר. **נפל לאמצע** - כל זמן שקנו בתוספת
הבית הריזו לאמצע. שהריזו זה באומנותו. וזהו
גמרא תנא איבעת המלך - וטעמא
בדפרשיה. אבל אומנות אחרת שנפל בה
מעצמו - הריזו שליו. או פולמוסטוס - שטות.
ורבינו תנאן פירש: פולמוסטוס - לוחם
מלחמות בלשון יו. מחמת אחין - כמנהג
העיר לקחת מכל בית שטר אחד לפי הזמן
הקבוע. או לחשוף או לשנה. מחמת עצמו -
מתמת חשבונו ומתמת דריחמו. כרכת הבית
כרובה - שאילו היה רד משהו היה הבית
מתברך בגללו. וליהבו ליה - קצת מנות.
ועתה לו יש חסרון כרכת הבית בגללו. שאין
רד עמדה. לבי פסידים - לישנא דקרא. "צנים"
פסידים עדיך - הגנה דהוקו פח ומוקש
בדרך עקש. כי בידו הדבר תלוי להשמר מן
הגנה. ויש מפרשים: "צנים פסידים" - קור חוים.
משנה הכי נרסינן: אחין שיעשו פקצות
שושבינות כתיי האב - ששלח האב את אחד
מבניו לשמח את החתן. ויבדו לדמותה. שכן
דרך שושבינות: טעל דרוון לחופה וצפת
הכירו ואוכל עמו. וזה יחידו לו כמו כי כשישא
אשה. כדתיבי לקמן (קמז. א.) משהו דברים
נאמרו בשושבינות. "דעה דודי" (שמואל ב טו)
מתרוממתו. שושבינת רדו. חזרה שושבינות -
כשיחזור זה הבן וישא אשה. וזה יחידו
שושבינותו - חזרה לאמצע. נגבית בבית דין
- כיון מלוח אביהם. ובגמרא פריך עלה.
ומשני לה נגבית בבית דין כיון דרמלה. אבל
השולח לחבירו - בלא חופה. אי נמי בחופה.
ואינו תוךל לאכול של לשמחו עמו בחופה -
אין זה שושבינות. אלא מתנה בעלמא
וגמילות חסד. ואינה נגבית בבית דין. **גמרא**
וירשיני שלח לו אביו שושבינות - כלומר
שלח על ידו לרבינו. ואמר יאכל וישמע עמו.
דוא לקמן בפלגי לו שלח אביו שושבינות
לשלח לו אביו שושבינות. חזרת לו - לאו
הן. ולא לאמצע כדתיבי מתניתין. וקשיא
במתניתין. דכריא ליה לחאי תנא דמיין ושלח
האב על ידו הן - חפץ הוא שדמיין לבדו
יחיד שושבינות. ולא לשאר בניו. חזרת מן
האמצע - דמיעה על היתומים לפרוע חובת
אביו. נשתלח לאביו תנן - כדמתניתין לה
ואילו. ויחזרת לאמצע" דמתניתין - היינו
חזרת מן האמצע כדמפרש ואילי. אבל איכא
דשלח אביו שושבינות על ידי בניו לתארים -
מודה תנא דמתניתין דחזרת לאותו הבן לבדו.
בכרייתא. חזרה - לבנות. רבי זבא אמר -
לעולם מתניתין כדתיבי. שהאב שלח
שושבינות לתארים. וכשהוא חזרת חזרת
לאמצע וכו'. וברייתא דקתיבי לאותו הבן
לבדו - לא קשיא. וכן. ששלח סתם על ידי אחד מבניו ולא פירש דלדעת בן זה שלח. הלכך חזרת לאמצע. אבל בהיריתא - במפרש שושבינות חזרות לאותו
הבן. הלכך חזרת. ואינה חזרת לאמצע. כדתיבי שם. כי שעי דר אחד מבניו שלח - אינה חזרת לו לבדו. אלא לאמצע. ודאקא
אביו שושבינות סתם. ולא יחיד לאחד מבניו. אף על פי שעי דר אחד מבניו שלח - אינה חזרת לו לבדו. אלא לאמצע. ודאקא
שושבינות על ידי אחד מבניו - חזרת לאותו הבן לבדו. ומתניתין קצתה חזרת לאמצע - הני מיילי שעת הן. שנשתלחה שושבינות על ידי. ורזא היה לחזור לו אלא שמה.
וייבם את הארץ את אשתו. ורזאמנא אמר "קב"ע על שם אדתי" ורזא היה ליתול החושבינות במקום ארזו אי לא דקרייה רחמנא "בכור" כדתיבי "היה חשבונו". וזו
ואן הבכור טעל בארץ במנוחה. ואמרין לקמן דאבן קבן ונטל פי שנים. הלכך חזרת לאמצע לכל הארץ. ונקישה תהליבו: **בללל ארדך** - איתו ששתלחה לו חשבונו. וזו
ידי זה הבן שמה. בעי שלומי במדיה. וכי יש לו לשלם שושבינות לירשי שושבינו שמה: וזלא יכול לומר. תנו לי שושביני ואשמע עמו ואוכל בחופה. כמו ששמע גם הוא ואל
בחופה. ויכין שמת - נפטרתי ממשלם. שכן מנהג שושבינות להביא דרוון ולאכול עמו בחופה. מקום שנתנו לחזירי קדושיין - אחר מיתת האשה בימי אירוסין. כדמפרש ואילו.

לכדו - לא קשיא. ומתניתין: אבן. ששלח סתם על ידי אחד מבניו ולא פירש דלדעת בן זה שלח. הלכך חזרת לאמצע. אבל בהיריתא - במפרש שושבינות חזרות לאותו
הבן. הלכך חזרת. ואינה חזרת לאמצע. כדתיבי שם. כי שעי דר אחד מבניו שלח - אינה חזרת לו לבדו. אלא לאמצע. ודאקא
אביו שושבינות סתם. ולא יחיד לאחד מבניו. אף על פי שעי דר אחד מבניו שלח - אינה חזרת לו לבדו. אלא לאמצע. ודאקא
שושבינות על ידי אחד מבניו - חזרת לאותו הבן לבדו. ומתניתין קצתה חזרת לאמצע - הני מיילי שעת הן. שנשתלחה שושבינות על ידי. ורזא היה לחזור לו אלא שמה.
וייבם את הארץ את אשתו. ורזאמנא אמר "קב"ע על שם אדתי" ורזא היה ליתול החושבינות במקום ארזו אי לא דקרייה רחמנא "בכור" כדתיבי "היה חשבונו". וזו
ואן הבכור טעל בארץ במנוחה. ואמרין לקמן דאבן קבן ונטל פי שנים. הלכך חזרת לאמצע לכל הארץ. ונקישה תהליבו: **בללל ארדך** - איתו ששתלחה לו חשבונו. וזו
ידי זה הבן שמה. בעי שלומי במדיה. וכי יש לו לשלם שושבינות לירשי שושבינו שמה: וזלא יכול לומר. תנו לי שושביני ואשמע עמו ואוכל בחופה. כמו ששמע גם הוא ואל
בחופה. ויכין שמת - נפטרתי ממשלם. שכן מנהג שושבינות להביא דרוון ולאכול עמו בחופה. מקום שנתנו לחזירי קדושיין - אחר מיתת האשה בימי אירוסין. כדמפרש ואילו.
תנ

שלח אביו שושבינות סתם. בשהיא חזרת - חזרת לאמצע. ושמואל אמר: התיב בנים
סקצנין. שאינו נוטל בראוי כבמחוקק. - מפלל דאידיך משלם? למה? "תנו לי שושבינות
ואשמע עמו" מי לא תניא: מקום שנהגו לתחור קדושיין - מחזירין. מקום שנהגו שלא
לתחור - אין מחזירין; ואמר רבי יוסף בר אבא אמר מר עוקבא אמר שמואל: לא
שנו אלא שמתה היא, אבל מת הוא - אין מחזירין. מאי מעמא? יכולה היא שתאמר:
"תנו"

[דף ט"ז ע"ב]

אמר רבי חונה: הוון דתיב למברכה והוא עני ולא ידע מהו. תני, עבוי"ם שברך את השם - עונין אחריו אמן. פותי - איז עונין אחריו אמן. אמר רבי תנחומא: אם ברכך עבוי"ם - ענה אחריו אמן, דכתיב: "ברוך תהיה מכל העמים". עבוי"ם אחד פגע ברבי ישמעאל וברכו. אמר ליה: כבר מילתך אמורה. אחר פגע בו וקיללו. אמר ליה: כבר מילתך אמורה. אמרו ליה תלמידוי: רבי! הוה מה דאמרת לדיו אמרת לדיו? אמר לון: ולא כן כתיב: "ארריו ארור ומברכיו ברוך"! רבי הוה כופל בה דברים, רבי לעזר בן פרטא פושט בה דברים. אמר רבי לעזר: דוקני הגליל היא, דוקני הגליל אומרים: אסור למסר למי שהוא חשוד על השביעית מוזן שתי סעדות. אמר רבי מתנה: תפתר, דברי הכל פשהו אתרוגים נמפרין ביקר. פהדא תרוגנייא הוין מצפצפיין תמן, והוה רב נחמן פר יעקב יהב אתרוגא מתנה לבריה, אמר ליה לכשתזכה בו ובמצותו - החזירו לי .

הלכה יא, מתניתין - בראשונה היה הלולב נטל במקדש שבקעה ובמדינה יום אחד, משתרכ בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא הלולב נטל במדינה שבקעה זכר למקדש, ושיהא יום הנגף בלז אסור. יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, כל העם מוליכין את לולביהן לבית הפנסת, למחרת משכימין ובאין, כל אחד ואחד מכיר את שלז ונוטל, מפני שאמרו אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חברו, כיום טוב הראשון של חג ושאר כל ימות החג אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חברו. רבי יוסי אומר: יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, שכח והוציא את הלולב לרשות הרבים - פטור, מפני שהוציאו ברשות.

גמרא - כתיב וישמחתם לפני ה' אלהיכם שבועת ימים. אית תניי תני, בשמחת לולב הכתוב מדבר. אית תניי תני, בשמחת שלמים הכתוב מדבר. מאן דאמר בשמחת שלמים הכתוב מדבר - כיום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים דבר תורה. ורבן יוחנן בן זכאי מתקין על דבר תורה. מאן דאמר בשמחת לולב הכתוב מדבר - כיום הראשון דבר תורה, ושאר כל הימים מדברייהן.

[דף י"ז ע"א]

ורבן יוחנן בן זכאי מתקין על דבריהן. ויש התקנה אחר התקנה? חבריא בעון קומי רבי יונה: הוה מה דאת אמר - "הקרבתם אשה לח' שבועת ימים". איז שבקעה בלא שבת. ודכותה - וישמחתם לפני ה' אלהיכם שבועת ימים". איז שבקעה בלא שבת. אמר לון: שנייא הוא, דכתיב: "ולקחתם לכם כיום הראשון" - חלק הראשון מהן. מעתה במקדש ידחה, בגבולין לא ידחה. אמר רבי יונה: אילו הוה

בתיב "ולקחתם לפני ה' אלהיכם", הייתי אומר כאן מעט ובמקום אחר רבה. אלא "ולקחתם לכם" – מכל מקום, וישמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים" – בירושלם. חבריא אמרין: דברי רבי יוסה שמצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה. אמר לון רבי יוסי: לא מן הדא, אלא מן הדא דאמר רבי אילא, ותני תמן: כון הנה המנהג בירושלים, אדם הולך לבית הכנסת ולולבו בידו, קורא את שמע ומתפלל ולולבו בידו. נכנס לבקר את החולה ולולבו בידו. לשאת את פפיו ולקרות בתורה נותנו לחברו. הניחו בארץ – אסור למלטלו. אמר רבי אבון: זאת אומרת שהוא אסור בהנחה. תני, מטלטלין עצי בשמים להריח בהן לחולה בשבת. רבנן דקיסרין אמרין: ערבה מתר להניח בה לחולה בשבת. אף בסבין של מילה בן, אף במצוה בן. מן מה דאמר רבי יוחנן: דברי רבי יוסה אפלו פרוש – חוזר אפלו על הציצין שאינן מעכבין את המילה. הדא אמרה אף בסבין של מילה בן, אף במצוה בן.

[דף י"ז ע"ב]

הלכה יב, מתנייתין – מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזרת לפנים בשבת. רבי יהודה אומר: בשבת מחזירין, וביום טוב מוספין, ובמועד מהליפין. כל קטן שיש בו דעת לנגע – חיב בלולב. **גמרא** – יודע לנגע – חיב בלולב, יודע להתעטף – חיב בציצית, יודע לדבר – אביו מלמדו לשון תורה. יודע לשמור את ידיו – אוקלין על ידיו תרומה. את גופו – אוקלין על גופו טהרות. אבל אינו עובר לפני התבה, ואינו נושא את פפיו, ואינו עומד על הדוכן עד שיתמלא זקנו. רבי אומר: וכולהם מכן עשרים שנה ומעלה, שנאמר: "ועמידו את הלזים מכן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה'".

פרק רביעי

הלכה א', מתנייתין – לולב וערבה – ששה ושבעה, החלל והשמחה – שמונת, ספח ונספד הפנים – שבעה, והחליל – המשה וששה. לולב שבעה ביצד? יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת – לולב שבעה, ושאר כל הימים – ששה, ערבה שבעה ביצד? יום השביעי של ערבה שחל להיות בשבת – שבעה, ושאר כל הימים ששה.

גמרא – רבי זעירה, רבי אילא, רבי יסא בשם רבי יוחנן: ערבה הלכה למשה מסיני. ודלא כאבא שאול, דאבא שאול אומר: ערבה דבר תורה. וערבי נחל שמים. ערבה ללולב וערבה למקדש. רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן: ערבה ונספד הפנים הלכה למשה מסיני. ודלא כרבי עקיבה, דרבי עקיבה

אמר: נסוד המים דבר תורה. בשני ונספיהם. בשלי ונספיה. בשביעי כמזשפטם: מ"ם יו"ד מ"ם – מים. רבי חייה בר בא בעא

[דף י"ח ע"א]

קומי רבי יוחנן: ועכשו למה הם חורשין בנקנות? אמר ליה: בשעה שנתנה הלכה – לכה נתנה, שאם בקשו להרש – יחרשו. רבי בא בר זבדא בשם רבי הונאי דברת חורן: ערבה, ונסוד המים, ועשר נמיעות – מיסוד הנביאים הם. מה ופליגי? רבי יוסי בי רבי בון בשם לוי: קד היתה הלכה בידם ושכחה, ועמדו השניים והסבימו על דעת הראשונים, ללמד, שכל דבר שנותנין נפשם בית דין עליו – סופו להתקים בידין כמה שנאמר למשה בסיני. ואתיא פהיא דאמר רבי מנא: "כי לא דבר רק הוא", ואם רק הוא – "מפם". למה? שאין אתם יגיעין בו. "כי הוא חייכם" – אימתי הוא חייכם? בשעה שאתם יגיעים בו. רבי יוחנן אמר לרבי חייה בר בא: בכלאי! תרין מילין סלקין בידיכו, מפשיטותא דתעניתא וערוכתא דיומא שביעייא. ורבנן דקיסרין אמרין: אף תדא מוקתה. רבי סימון מפפד לאילין דמחשבי: יחבין דעתכון דלא תעבדון לא תקיעתה בשבת ולא ערבתא בשבתא. ואין אדחקון – עבדון תקיעתה ולא תעבדון ערבתא.

הלכה ב', מתניתין – מצות לולב ביצד? כל העם מוליכין את לוליבתון להר תבית, ונתחזין מקבלין מינן, וסודרין אותן על גג האיציטבה, והזקנים מניחין את שלחן בלשבה, ומלמדים אותן לומר: 'כל מי שהגיע לולבו בידו – הרי הוא לו מתנה'. למחרת משבימין ובאין, נתחזין מורקין לפניהן, והן מחמפין ומפין איש את חברו, וכשראו בית דין שהיו באין לידי סכנה, התקינו שיהיה כל אחד ואחד נוטל בביתו.

גמרא – רבי דרומיא בעי: מתניתין דלא פרי דיסא, דרבי דוסא אמר: בשחרית אדם צריך לומר: 'כל מה שילקטו העניים היום מבין העמרים הבקר – הרי הוא הבקרבי. רבי יודה אומר: לעתותי ערב. והכמים אומרים: אין הבקר אנסים הבקר, שאין אנו אחראין לרמאין.

[דף י"ח ע"ב]

תמן את אמר 'אין הבקר אנסים הבקרבי, והכא את אמר 'הבקר אנסים הבקרבי! אמר רבי לעזר: תמן, על דעתו הוא מבקר, ברם הכא על פרוו הוא מבקר. אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל: ויאות, תדע לך שהוא כן, שפבר חולפיו בידו. רב מפקר לך בית רב אחי. רב המנונא מפפד לתבריא: פד תהווין יחבין מתנה ביומא טבא – לא תהווין יחבין לה אלא לדעת גמורה. פהדא רב הונא יחב

אתרונא מתנה לבריה, אמר ליה: אין יומא טבא יומא דין – הרי הוא לך מתנה. ואין למחר – הרי הוא לך מתנה.

הלכה ג', מתניתין – מצות ערבה ביצד? מקום היה למטה מירושלם ונקרא 'מוצא' ויורדין לשם, ומלקטים משם מרביות של ערבה, ובאין זוקפין אותן בצדי המזבה, וראשיהן כפופין על גבי המזבה, ותקעו והריעו ותקעו. בכל יום מקיפין את המזבה פעם אחת, ואמר: אָנָּה יי הושיעה נָּא! אָנָּה יי הצליחה נָּא! רבי יהודה אומר: אָנָּה והוא הושיעה נָּא! אָנָּה והוא הושיעה נָּא! אותו היום מקיפין את המזבה שבע פעמים, בשעת פטירתן מה הן אומרים? יפי לך מזבה! יפי לך מזבה! רבי אליעזר אומר: ליה ולך מזבה, ליה ולך מזבה.

גמרא – מהו מוצא? ממציא. אמר רבי תנחומא: קלוניא הוה שמה. בר קפרא אומר: ונקחן אחת עשרה אמה. אמר רבי יוסה: מתניתין אמרה בן – וראשיהן כפופין לצדדי המזבה. רבי ועירא שלח שאל לרבי דניאל בריה דרב קטינא: שמעת מאביה, טעונה ברכה? ונטלת בפני עצמה? ויש לה שעור? אתא רבי איבו בר נגרי בשם רב הונא, ואמר טעמא: טעונה ברכה, ונטלת בפני עצמה, ויש לה שעור – לא שמעתי. תמן אמרו, רב ששת ורב נחמן בר יעקב, חד אמר: ארבעה בדין עליו. וחרנא: אפילו בד אחד. תני, ובעלי מומין.

רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן: בעלי מומין נכנסין בין האולם ולמזבה?

[דף י"ט ע"א]

אמר ליה: בשרים היו. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כיני מתניתא – "אני והוא הושיעה נא, אני והוא הושיעה נא". אמר רבי אבהו: "ולכה לישעתה לנו" (תהלים פ, ג) – לך וודייה. דרש רבי בא סרונגיה: "והושיע ה' אל אהלי יהודה בראשנה" (זכריה יב, ז) – והושע בתיב. דרש רבי זיפי: "פי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה" (מכה ד, ט) – ושכינתי בשדה. חנניה בר אחי רבי יהושע אומר: "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (שמות כ, א). 'הוצאתך' בתיב. רבי ברכיה, רבי ירמיה בשם רבי הויה בר בא: דריש לוי בר סיסי בנהרדעא – "וירא את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר ובעצם השמים למטה" (שמות כד, י) – זו עד שלא נגאלו, אבל משנגאלו, איך דרשה של לבנה להנתן? שם היא נתונה! אמר רבי ברכיה: 'מעשה' אין בתיב באן, אלא 'כמעשה' – הוא וכל ארנגלייה שלה, היא וכל פרקמטיא שלה. אמר רבי מיישה: בכבל בתיב (יחזקאל א, כו): "כמראה אבן ספיר", ובמצרים בתיב: "כמעשה לבנת הספיר", ללמוד, שכשם שהאבן קשה מן הלבנה – כך

שעבודתה של ככל היה קשה משעבודתה של מצרים. תני בר קפרא: עד שלא נגאלו ישראל ממצרים – היתה רשומה ברכיע, משנגאלו – עוד לא נראית ברכיע. מה טעמא? "ויקעצם השמים למהר". שמויא פד אינון נקוין מן עננין. תני בשם רבי ליעזר: עבודת אלילים עברה עם ישראל ביום, מה טעמא? "מפני עמך אשר פדית לך ממצרים גוים ואלהיו" (שמואל ב' ז, כג). אמר לו רבי עקיבא: חס ושלום! אם אומר את פן, נמצאת עושה את הקדש חול. מה תלמוד לומר "אשר פדית לך ממצרים"? כבכול, כאלו עצמך פדית. אותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים – אמר רבי אחא: זכר לירידו.

הלכה ד' מתניתין – כמעשהו בחול כף מעשהו בשבת, אלא שהיו מלקטין אותה מערב שבת. מניהיו אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: חריות של דגל היו מלקטין והלקטין על גבי המזבח, ואותו היום היה נקרא יום חבוט חריות. מיד התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוניהן.

גמרא – לא אומר אלא קטן, הא גדול – לא. לא פן אמר רב אבינא בשם רב: אתרוג שנפסל ביום טוב הראשון

[דף י"ט ע"ב]

מתר לאוכלו? אמר רבי יוסה: תמן הוא אינו ראוי לצאת בו, אחרים ראויין לצאת בו, ברם הקא – לא הוא ולא אחרים יוצאין בו.

הלכה ה', **מתניתין** – החלל והשמחה שמונה, ביצד? מלמד שאדם חוב כבוד יום טוב האחרון של חג כשאר כל ימות החג. ספא שבקעה ביצד? גמר מלוכל – לא ותיר את סבתו, אכל מוריד הוא את הכלים מן המנחה ולמעלן בשביל כבוד יום טוב האחרון.

גמרא – תני, שמונה עשר יום ויליך אחד קורין בהן את החלל בכל שנה. שמונת ימי החג, ושמונת ימי התנבה, ויום טוב של עצרת, ויום טוב הראשון של פסח ויליו. רבי זעירה, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר: שלמי חגיגה ששחטן מערב הרגל – אינו יוצא בהן ידי חובתו ברגל. התיב רבי בא: והתני חגיגת ארבעה עשר יוצאין בה משם שמחה ואין יוצאין בה משם שלמים. אמר רבי זעירה: תפטר בששחטה ברגל. אמר רבי בא: אם בששחטה ברגל – אין זו חגיגת ארבעה עשר! מאי פדוין? אמר רבי זעירה: עד דאנן תמן שמעתנה, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר, פד סלקינן הכא שמעתנה רבי חייב בשם רבי לעזר: "והיית אף שמים" – לרבות לילי יום טוב הראשון לשמחה. או יכול אף לילי יום טוב האחרון? תלמוד לומר: "אף", "אף" חלק. רבי חייב בשם רבי לעזר: "ושמחת בהוד", משאת

מתחייב בהגיגה את מתחייב בשמחה. התיבון, והתנינן החלל והשמחה שמונה. הגע עצמך, שחל יום הראשון להיות בשבת. לשוחטין מערב הרגל אין את יכול, דאמר רבי זעירא, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר: שלמי הגיגה ששחטין מערב הרגל – אינו יוצא בהן ידי חובתו ברגל, לשוחטין ברגל אין את יכול, שכבר למדנו שאין הגיגה דוחה את השבת. אימתי אמרו החלל והשמחה שמונה? אמר רבי יוסה: קימה רב אבדמי נהותה: בכהנים ובשעיר. רבי אבא בר כהנא, רבי חייה בר אשי בשם רב: צריך אדם לפסל סבתו

[דף כ' ע"א]

מבעוד יום. רבי יהושע בן לוי אמר: צריך לקדש בתוך ביתו. רבי יעקב בר אחא בשם שמואל: קדש בבית זה ונמלך לוכל בבית אחר – מקדש. רבי אחא רבי היננא בשם רב: מי ששפכתו ערכה עליו – מקדש בלילי יום טוב האחרון בתוך ביתו, ועולה ואוכל בתוך סבתו. אמר רבי אבין: ולא פליגינן, מה דאמר רב – בשלא היה בדעתו לוכל בבית אחר, מה דאמר שמואל – בשחיה בדעתו לוכל בבית אחר. אמרה, מנא אתיא דשמואל פריי היה, ודרבי הושעיה פריי יהושע בן לוי. אמר רבי אימי: זאת אומרת שהן נהלקין בפרוש.

הלכה ו', מתנייתין – נסוף הפנים שבקעה, ביצד? צלוחית של זהב מחוקת שלשת לוגין היה ממלא מן השילוח, הגיעו לשער הפנים – תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש ופנה לשמאלו, ושני כפלים של כסף היו שם. רבי יהודה אומר: של סיד היו אלא שהיו משתרין מפני הוין, ומגבין כמין שני חוטמין דקין, אחת מעבה ואחד מידק, כדי שיהיו כלים בבת אחת. מערבי של מים ומורחי של יין, ערה של מים בתוך של יין, או של יין לתוך של מים – יצא. רבי יהודה אומר: מלוג היה מנסף כל שמונה, ולמנסף אומרים לו: הנפה את ידך! שפעם אחת נסף על רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהם.

גמרא – אמר רבי יוסי בן חנינה: כדי לעשות פומפי לדבר. יוסי בן חנינה בשם מנחה יותפיה:

[דף כ' ע"ב]

דרבי עקיבא היא, דרבי עקיבא אמר: נסוף הפנים דבר תורה. תמן תנינן, רבי לעזר אומר: אף המנסף מים בהג בהוין – חייב. אמר רבי יוחנן: כל שיטת רבי אלעזר בשיטת רבי עקיבא רבו, כמה דרבי עקיבא אמר נסוף הפנים דבר תורה – בן רבי לעזר אומר נסוף הפנים דבר תורה. מה נפק מן ביניהון? אית תניי תני בשם רבי אלעזר: צריך שיהא מילויין לשם תהג, אית תניי תני בשם רבי לעזר: אינו צריך שיהא מילויין לשם תהג. מאן דאמר צריך שיהא מילויין לשם תהג, רבי לעזר פריי עקיבא. ומאן

דאמר אינו צריך שיהא מילויין לשם ההגה, רבי לעזר ברבנן. לית יכיל, דאמר רבי יוחנן: כל שיטת רבי לעזר פשיטת רבי עקיבא רבו, כמה דרבי עקיבא אמר: נסוף המום דבר תורה – בן רבי לעזר אמר נסוף המום דבר תורה. מה נפק מן ביניהון? אמר רבי זעירא: והוא שניסוף שלשית לוגין בפנים ושלשית לוגין בהויז. אית תנאי תני, יש להן שעור, ואית תנאי תני אין להן שעור. מאן דאמר יש להן שעור – פמור, ומאן דאמר אין להן שעור – חיב. יוסי בר אשיין בשם רבי שמעון בן לקיש: צריכין הספלים להיות פקוקין בשעת הנסוף. מאי טעמא? "פקדש הפך נסוף שכר לה". תני, רבי יהודה אומר: השית היה נקוב עד התהום, מה טעמא? (ישעיה ה, ב): "ויעקוהו ויסקלחו

[דף כ"א ע"א]

ויפגעוהו שרק ויבן מגדל בתוכו" – זה ההיכל. "וגם יקב חצב בו"; ויקב חצב בו – זה המזבחה. "וגם יקב" – זה השית. רבי שמעון אומר: מעשה שמום היו. לפי שהיו מעשה שמום, וכול לא יהו נאים כמעשה ידי אמן, תלמוד לומר (שיר השירים ז, ב): "חמוקי ירכיך כמו חללים מעשה ידי אמן". נאים היו יותר כמעשה ידי אמן. תני, אמר רבי לעזר בי רבי צדוק: לול קטן היה בין האולם ולמזבחה, אחת לשבעים שנה היה פרחי בהונה יורדין ומעלין אותו בקדשה, שהיה קרוש כעגולי דבלה, ובאין ושורפין אותה בקדשה. בשם שהיה נסוף בקדשה כף היתה שרפתו בקדשה. אמר רבי: ראה שהתפיסתה התורה לשון חבה, לשון שיבועה, לשון שכרות. רבי יודה בר לקרה בשם רבי שמואל בר נחמן: משתרב בית-המקדש פסק וין קרוש ופסקה זכוכית לבנה. מהו זכוכית לבנה? שהיתה מתקפלת. הוון בעיין מימר המעובה של מים והמידק של וין, דאמר רבי יונה בשם רבי אימי: נקב שאינו מוציא מים – מוציא וין, ושאינו מוציא וין – מוציא שמן, ושאינו מוציא שמן – מוציא דבש. ואפילו תימר הלופין דרבי יהודה הוא, דרבי יהודה אמר: מלוג היה מנסף כל שמונה. רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן: הקדימן לזבח מה הן? ניסכין בלילה מה הן? לא נסוף היום, מהו שניסוף למחר? אמר ליה נישמעניה מן הדא, דאמר רבי אילא בשם רבי יוסי: "ונסכיה" – אחד נסכי מים ואחד נסכי וין, הדא אמרה: הקדימן לזבח – בשר, ניסכין בלילה – בשר, לא נסוף היום –

[דף כ"א ע"ב]

לא נסוף למחר, על שם: 'עבר יום – עבר קרבנו'. רבנן מרבים במים וממעטים בימים. רבי יהודה כמעט במים ומרבה בימים. אית דבעי מימר – היא דפרה, היא דסבה, היא דכפורים. רבי סימון לא אמר בן, אלא או דפרה ודסבה חד. ודכפורים חד. או דפרה ודכפורים חד. ודסבה חד. מאן דאמר לא באו ימים קלים עד שמת – תלתיהון עבד. מאן דאמר: יצא חוטמו מונק תולעים וקמין פרסת עגל

בתוך מצחו. כמאן דאמר או דפּרָה ודסוכה חד ודכפּוּרִים חד. או דפּרָה ודכפּוּרִים חד ודספּה חד. ציוּחָה עליהן העוֹרָה: צאו מיפּוּ, צאו מיפּוּ בני עלי! מימאתן בית אֶלְהִינוּ. בוּ ביום נפּגְמָה קַרְן המזבֵּחַ ונתנו עליו גוּשׁ שֶׁל מֶלֶח, שְׁלֵא יְהֵא נְרָאָה כפּגּוּם. שְׁכַל מְזַבַּח שְׁאִין לוֹ קַרְן וסוּכָב ויסוד – פּגּוּם הוּא. בעוֹן קוּמֵי רבי אבָּהוּ: וְהָא פְּתִיב (ויקרא טו, יז): "וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ". אִפְלוּ אוֹתָן שְׁפְתֵיב בְּהֵן "וּדְמוּת פְּנִיהֶם פְּנֵי אָדָם" (יחזקאל א, י) – לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד "בְּבֹאֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ". אָמַר לוֹן: בְּשַׁעָה שְׁהוּא נִכְבָּם כְּדָרְכוּ.

הלכה ז', מתניתין – כְּמַעֲשֵׂהוּ בַחֹל – כִּד מַעֲשֵׂהוּ בַשַּׁבָּת, אֵלֵא שְׁתֵּיהּ מְמַלֵּא מַעֲרַב שַׁבַּת חֲבוּת שֶׁל זָהָב שְׁאִינָהּ מְקַדְּשֵׁת מִן הַשִּׁילוּחַ וּמִנִּיחָהּ בַּלְשֻׁכָּה. נִשְׁפָּכָה אוּ נִתְגַּלְתָּה – הִיָּה מְמַלֵּא מִן הַכִּיּוֹר, שְׁהַפִּיּוֹם וְהַיּוֹן הַמְּגֻלִּים פְּסוּלִין מַעַל גְּבֵי הַמְּזַבֵּחַ.

גמרא – לָמָּה לִי שְׁאִינָהּ מְקַדְּשֵׁת? וְאִפְלוּ מְקַדְּשֵׁת! לֹא כֵן אָמַר רבי אֶחָא רבי הֵינְנָא בְּשֵׁם רבי יִסָּא: "וְקַדְּשֵׁת אֶת הַמְּזַבֵּחַ וְהִיָּה הַמְּזַבֵּחַ קָדֵשׁ קְדוּשִׁים", מַדּוּ הַמְּזַבֵּחַ אֵינּוּ מְקַדֵּשׁ אֵלֵא בְּדַעַת, אִף הַכֵּלִים לֹא יִקְדָּשׁוּ אֵלֵא בְּדַעַת. חֻזְקִיהּ אָמַר: שְׁלֵא יְהוּ אוֹמְרִין – רְאִינוּ מַיִם שְׁנַתְּמַלְאוּ לְקֹדֶשׁ יְדִים וְרַגְלִים נִפְסְלוּן בְּלִינְהּ. דְּבִית רבי יִנְאִי אוֹמְרִין: שְׁלֵא יְהוּ אוֹמְרִין – רְאִינוּ מִי תְּהֵג נִפְסְלוּן בְּלִינְהּ.

[דף כ"ב ע"א]

רבי יוֹחָנָן אָמַר: מִפְּנֵי מְרֵאִית הַעוֹן, וְלֹא יִדְעִין אֵינן כְּהֵדָא דְחֻזְקִיהּ, אֵינן כְּהֵדָא דְרבי יִנְאִי דְכָרִי הַכֵּל. רבי פְּדָת בְּשֵׁם רבי הוֹשַׁעְיָה: מִי סוּמָה נִפְסְלוּן בְּלִינְהּ. רבי אֶחָא בְּשֵׁם רבי אַבּוּנָה: כֹּל שְׁאִין מִמֵּינוּ לְמְזַבֵּחַ – אֵינן הִלִּינָהּ פּוֹסְלָתָהּ. הוֹוֹן כְּעֵי מִימְרָ: עֵבֶר וְהִבִּיא – פֶּשֶׁר. תְּנָה רבי יוֹשׁוּעַ דְּרוּמָיָא קוּמֵי רבי יוֹנָה: שְׁהַפִּיּוֹם וְהַיּוֹן הַמְּגֻלִּין פְּסוּלִין מַעַל גְּבֵי הַמְּזַבֵּחַ. מַאי טַעְמָא? "וְיָשָׁה אֶחָד מִן הַצֹּאֵן מִן הַמֵּאֲתָיִם מִמִּשְׁקַהּ יִשְׂרָאֵל" (יחזקאל מה, טו). מְדַבֵּר שְׁהוּא מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל. עַד כְּדוֹן מַיִם. יִנּוּ? אָמַר רבי שׁוֹכְבֵי: "הַמְּשֻׁמָּח אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים" (שופטים ט, יג).

פֶּרֶק הַמִּישִׁי

הלכה א', מתניתין – הַחֲלִיל חֲמוּשָׁה וְשֵׁשֶׁה זֶה חֲלִיל שֶׁל בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה שְׁאִינָהּ דוּחָה לֹא שַׁבַּת וְלֹא יוֹם טוֹב אָמְרוּ כֹּל מִי שְׁלֵא רָאָה שְׁמַחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה לֹא רָאָה שְׁמַחַת מִמֵּינוּ.

גמרא – הָא שֶׁל קַרְבֵּן דוּחָה. מִתְּנִיתִין דְּרבי יוֹסִי בִי רבי יוֹדָה, דְּתַנְּגִי חֲלִיל שֶׁל קַרְבֵּן – דוּחָה אֶת הַשַּׁבָּת; דְּכָרִי רבי יוֹסִי בִי רבי יוֹדָה. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אֵינּוּ דוּחָה לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב.

תמן תנינן, בשנים עשר יום בשנה תהליך מכה לפני המזבח: בשחיטת הפסח הראשון, בשחיטת הפסח השני, וביום טוב הראשון של פסח, וביום העצרת ובשמונת ימי החג. ויש שמונה בלא שפת? רבי יוסי אומר לה סתם. רבי יוסה ברבי בון בשם רבי יוחנן: דרבי יוסה בי רבי יהודה היא.

[דף כ"ב ע"ב]

על דעתהון דאילין רבנן, למה אינו דוחה? משום שאינו מהויר. והא פתיב (מלכים-א א, מ) "והעם מהללים בתללים" - בשמחת שלמה התנוב מדבר. רבי יונה בשם רבי בא בר ממל (ישעיה ל, כט): "ושמחת לבב כהולך בתליל", כל זמן שהתליל נוחג - התליל נוחג. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי בא בר ממל: למה קורין את התליל כל שבועת ימי החג? כנגד הלולב שהוא מתחדש כל שבועה. ולמה מן כל אילין מיליין תליל. תנינן שנה לקיצין וזה לקיצין, וזה חביב וזה חביב, ותלו חביב בתליל. ובשבת אומר לו: הילך מצה הילך חמין. אית תני תני, הילך חמין הילך מצה, מאן דאמר "הילך חמין" - שהוא חביב, מאן דאמר "הילך מצה" - שהוא תדיר. אומר רבי יהושע בן לוי: למה נקרא שמה בית שואבה? שמשם שואבים רוח הקדש, על שם (ישעיה יב, ג): "וישאבתם מים בששון מפעוני הישועה". דלמא רבי לוי ויהודה בר נחמן הוון נסבין תרתין סלעין מיעול מצמתא קהלא קומי רבי יוחנן, עאל רבי לוי ודרש: יונה בן אמתי מאשר היה דכתיב: (שופטים א, לו): "אשר לא הוריש את יושבי עכו ואת יושבי צידון". ובתיב (מלכים-א יז, ט): "קום לה צרפתה אשר לצידון". עאל רבי יוחנן ודרש: יונה בן אמתי מזבולן היה, דכתיב (יהושע יט, י): "ויעל הגורל השלישי לבני זבולן למשפחתם", ובתיב (שם שם ג): "וימשם עבר קדמה מזרחה גתה חפר עתה קצין". ובתיב (מלכים-ב יד, כח): "כדבר ה' אליהי ישראל אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי הנביא, אשר מנת החפר". בשוכתא חוריתא אומר רבי לוי ליהודה בר נחמן: סב לה אילין תרתין סילעיא, ואיעול מצמתא קהלא קומי רבי יוחנן. עאל ואמר קומיהון: יפה למדנו רבי יוחנן - אמו מאשר ואביו מזבולן. "וירכתו על צידון" (בראשית מט, יג) - ורף שיצא ממנו מצידון היה, ובתיב (יונה א, ג): "ויגרד יפו". לא צורכא דילא: "ויגרד עכו". אומר רבי יונה: יונה בן אמתי מעולי רגלים היה, ונכנס לשמחת בית השואבה ושרת עליו רוח הקדש, ולמדו שאין רוח הקדש שורה אלא על לב שמה, מאי טעמא? "והיה כנגד המנגן ותהי עליו רוח אלהים" (מלכים-ב ג, טו). אומר רבי בנמין בר לוי: "והיה

[דף כ"ג ע"א]

כנגד המנגן" - אין פתיב באן, אלא "והיה כנגד המנגן ותהי עליו רוח אלהים". תני, אומר רבי יונה: כל שלא ראה דיפלי איסטבא של אלכסנדריא - לא ראה כבוד ישראל מקימו! כמין בסילקי גדולה

היה, ואסמיו לפנים מפמיו היתה, פעמים היו בה כפלים כיוצאי מצרים, ושבעים קתדראות של זהב היו שם, מקבעות אבנים טובות ומרגלות כנגד שבעים זקנים. וכל אחת ואחת היתה עומדת בעשרים וחמש רבוא דיגרי זהב. וכמה של עין באמצע, ונתן הכנסת עומד עליה. עמד אחד מהן לקראת בתורה – היה הממנה מניח בסודרין והן עונין אחריו 'אמן'. על כל פרכה ובכרה שהיה מברך היה הממנה מניח בסודרין והן עונין אחריו 'אמן', אף על פי כן לא היו יושבין מערבבין, אלא יושבין כל אומנות ואומנות בפני עצמה, שאם יבוא אבסנאי יהא מדבק בבני אמנותו ומשם היתה פרנסתו יוצאת. ומי התריבה? מרוג'ינים הרשע. תני, רבי שמעון בר יוחאי: בשלשה מקומות הזהרו ישראל שלא לשוב ארץ מצרים, שנאמר (שמות יד, יג): "כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לקרואתם עוד עד עולם"; (דברים יז, טז): "וזה אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד"; (דברים כח, סח): "והשיבה ה' מצרים באניות". ובשלישתן חזרו ובשלישתן נפלו, אחת בימי סנחריב מלך אשור, שנאמר (ישעיה לא, א): "היו הירדים מצרים לעזרה", מה פתיב בתריה? (פסוק ג): "ומצרים אדם ולא אל וסיסהם בשר" וגו'. ואחת בימי יוחנן בן גרמ – "והיתה ההרב אשר אתם יראים ממנה שם תשיג אתכם" וגו' (ירמיה מב, טז). בימי מרוג'ינים הרשע נולד לו בן בתשעה באב, והיו מתעניין. מתה בתו בהנכה והדליקו גרות, ושלחה אשתו ואמרה לו: עד שאת מכבש את הכרפריים, בוא וכבש את היהודים שמרדו בך. חשב מייתי לעשרה יומין ואתא להמשה. אתא ואשדחון עסיקין באורייתא בפסוקא (דברים כח, טט): "ישא ה' עליך גוי מרחק מקצה הארץ" וגו'. אמר לון: מה הויתון עסיקין? אמרין ליה: הכין וכו'. אמר לון: דהוא גברא הוא, דחשב מייתי לעשרה יומין ואתא להמשה, והקיפון לגיונות והתנן. אמר לנשיה: נשמעות אתם לגיונותי ואין אני הורג אתכם אמרין ליה: מה דעבדת בארעייא עביד בעיליאי. וערב דמן בדמו, והלך הדם פים עד קיפרים. באותה השעה נגדעה גרן ישראל, ועוד אינה עתידה לחזור למקומה עד שיבוא בן דוד.

הלכה ב', מתניתין – מוצאי יום טוב הראשון של חג היו יורדין לעזרת הנשים, ומתקנין שם תקון גדול, ומנורות של זהב היו שם, וספלים של זהב בראשיהן, וארבעה סולמות על כל מנורה ומנורה, וארבעה ילדים מפרחי כהונה וכידיהן בדי שמן של מאה ועשרים לוג והן מטילין על כל ספל וספל.

גמרא – אמר רבי יהושע בן חנניה: כל ימים של שמחת בית השואבה לא היו מועמין טעם שינה כל עקר, בתחלה היו הולכין להקריב תמיד של שחר, משם היו הולכין להקריב את המוספין, ומשם היו הולכין להקריב נדרים ונדבות, ומשם היו הולכין לזבל ולשתות, ומשם היו הולכין לתלמוד תורה, ומשם היו הולכין להקריב תמיד של בין הערבין, ומשם היו הולכין לשמחת בית השואבה. והא תני:

'שבעה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן מיד!'

[דף כ"ג ע"ב]

מתנמנמין היו. ומתקנין שם תקון גדול – מה תקון היו עושין שם? שהיו מעמידין האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן, כהיא דתנינן תמוז; והלקה היתה בראשה והקיפותה כצוצמרא, שהנשים רואות מזמגלן והאנשים מזממו, כדי שלא יהו מערביין. ממי למדו? מדבר תורה – (זכריה יב, יב): "וספדה הארץ משפחות משפחות לבד"; תרין אמורין, חד אמר: זה הספדו של משיח. והורגה אמר: זה הספדו של יצר הרע. מאן דאמר זה הספדו של משיח – מה אם בשעה שהן אבילין את אמר האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן, בשעה שהן שמחים לא כל שבין? מאן דאמר זה הספדו של יצר הרע, מה אם בשעה שאין יצר הרע קים את אמר האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן, בשעה שיצר הרע קים לא כל שבין? ומנורות של זהב היו שם – פר קפרא אמר: וגובהן מאה אמה. והא תני כל דתלי מאה אמין בעי בסים תלתין ותלת סולמא מיכא תלתין ותלת וסולמא מיכא תלתין ותלת. והתני כל העזרה לא היתה אלא ארבע מאה ושמננים ושבע על רחב מאה ושלשים וחמש. אשכח תני מקומן מעשה נסים היו. מה ביד בלהם מאה ועשרים לוג או ביד כל אחד ואחד מאה ועשרים לוג.

הלכה ג', מתניתין – מבלאי מכנסי כהנים ומהמניניהן היו מפקיעין, ובהן היו מדליקין. לא היתה חצר בירושלים שלא היתה מאירה מאור בית השואבה.

גמרא – תני מבלאי מכנסי כהן גדול היו מדליקין את הנרות שבפנים, ומבלאי מכנסי כהן הדיוט היו מדליקין את הנרות שבחוץ. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: כתיב (שמות כז, כ): "להעלות נר תמיד", שערו לומר, אין לה עושה שלהבת אלא פשתן בלבד. מהו מפקיעין? תרגם רבי חניי קומי רבי יוסה: מפשילים. תני, לא הנה חצר בירושלם שלא היתה מאירה מאור בית השואבה. תני, יכולה אשה לבור הפיה לאור הפערכה. ולא היו מועלות? לאו. דאמר רבי יהושע בן לוי: הריח והפראא והקול – אין בהן מעילה. ששה קולות היו נשמעים מיריחו: מיריחו היו שומעין קול שער הגדול שנפתה, מיריחו היו שומעין קול הפגרפה, מיריחו היו שומעין קול העץ שעשה בן קמין מוכני לכיור, מיריחו היו שומעין קול גבני פרוז, מיריחו היו שומעין קול החליל, מיריחו היו שומעין קול הצלצל, ויש אומרים אף קולו של כהן גדול בשעה שהוא

[דף כ"ד ע"א]

מוזכיר את השם ביום הכפורים. מיריחו היו מריחין ריח פטום הקמרת. אמר רבי לעזר בן דלגוי: עזים היו לבית אבא בהרי אכזור והיו מתעמשות מריח פטום הקמרת.

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

מִסְכַּת נְדָה פָּרָק תְּשִׁיעִי

א. הִיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה בַתְּחִלַּת הַנּוֹסֵת, כָּל הַטְּהָרוֹת שֶׁעָשְׂתָה בַתְּחִלַּת הַנּוֹסֵת וּבְאֲמִצֵּעַ הַנּוֹסֵת וּבִסּוּף הַנּוֹסֵת - טְמָאוֹת. בְּאֲמִצֵּעַ הַנּוֹסֵת. כָּל הַטְּהָרוֹת שֶׁעָשְׂתָה בַתְּחִלַּת הַנּוֹסֵת - טְהוֹרוֹת. בְּאֲמִצֵּעַ הַנּוֹסֵת וּבִסּוּף הַנּוֹסֵת - טְמָאוֹת. וּבִסּוּף הַנּוֹסֵת, כָּל טְהָרוֹת שֶׁעָשְׂתָה בַתְּחִלַּת וּבְאֲמִצֵּעַ הַנּוֹסֵת - טְהוֹרוֹת. וּבִסּוּף הַנּוֹסֵת - טְמָאוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִף יָמִים וְשָׁעוֹת וְסָתוֹת הֵן:

ב. כִּיצַד? הִיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה מִיּוֹם עֶשְׂרִים לְיוֹם עֶשְׂרִים מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת לְשֵׁשׁ שָׁעוֹת? הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רָאִתָּה - אֲסוּרָה לְשִׁמּוֹשׁ כָּל הַיּוֹם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר עַד שֵׁשׁ שָׁעוֹת. עֲבָרָה שֵׁשׁ שָׁעוֹת וְלֹא רָאִתָּה - אֲסוּר לְשִׁמּוֹשׁ כָּל הַיּוֹם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וְלַמְעַלָּה, וְאִין מַחֲבִיבִין אוֹתָהּ שֶׁתִּהְיֶה יָדָה בְּעֵינֶיהָ כָּל הַיּוֹם, אֲלֵא בּוֹדָקָה סְמוּךְ לְוִסְתָּהּ:

ג. הִיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה יוֹם עֶשְׂרִים וְאַחַד, יוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם, יוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה - הֲרִי זֶה וְסֵת לְסוּרוּגִין. סָרְגָה לְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה - אֵינּוּ וְסֵת. הִיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וּשְׁנֵתָה לְיוֹם שֵׁשָׁה עָשָׂר - זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. שְׁנֵתָה לְיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר - הִתֵּר שֵׁשָׁה עָשָׂר, וְנֶאֱסָר חֲמִשָּׁה עָשָׂר וּשְׁבַע עָשָׂר. שְׁנֵתָה לְיוֹם שְׁמוֹנֶה עָשָׂר - הִתֵּר כָּלֵן, וְאִין אֲסוּרוֹת אֲלֵא מִשְׁמוֹנֶה עָשָׂר וְאַלְף. הִיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה יוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁנֵתָה לְיוֹם שְׁלֹשִׁים - זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רָאִתָּה - מִתְּרַת לְשִׁמּוֹשׁ עַד יוֹם שְׁלֹשִׁים, וְחוֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם שְׁלֹשִׁים. הִגִּיעַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְרָאִתָּה, הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רָאִתָּה, הִגִּיעַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְלֹא רָאִתָּה, וְהִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְרָאִתָּה - הִתֵּר יוֹם שְׁלֹשִׁים וְנֶאֱסָר יוֹם עֶשְׂרִים, מִפְּנֵי שָׂאֲרָח בּוֹמְנוּ בָּא:

ד. הַרוֹאָה דָם - מִטְּמֵאָה מֵעַת לַעַת. מַה הִיא מִטְּמֵאָה? אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשְׁבוֹת, וְכִלֵּי חֵרֶס הַמְּקַפֵּין צְמִיד פְּתִיל, וְאֵינָה מְקַלְקֶלֶת, וְאֵינָה מִטְּמֵאָה אֶת בּוֹעֵלָה, וְאֵינָה מוֹנֶה שְׁבַעָה אֲלֵא מִשְׁעָה שְׂרָאֲתָה:

ה. הַרוֹאָה כְּתָם - מִטְּמֵאָה לְמַפְרַעַ. וּמַה הִיא מִטְּמֵאָה? אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשְׁבוֹת, וְכִלֵּי חֵרֶס הַמְּקַפֵּין צְמִיד פְּתִיל, וּמְקַלְקֶלֶת לְמַגְנִיָּה, וּמִטְּמֵאָה אֶת בּוֹעֵלָה, וְאֵינָה מוֹנֶה שְׁבַעָה אֲלֵא מִשְׁעָה שְׂרָאֲתָה. זֶה וְזוֹ תוֹלִין, לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין:

ו. תִּינוּקַת שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וּנְשֵׂאוֹת, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: נוֹתְנִין לָהּ אַרְבָּעָה לַיְלוֹת מִסְרָגִין, וְאֶפְלוּ בְּאַרְבָּעָה חֲדָשִׁים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: כָּל זְמַן שֶׁהִיא נוֹגֶפֶת וּבִזְמַן שֶׁלֹּא הִפְסִיקָה מַחְמַת תְּשִׁמִּישׁ, אֲבָל הִפְסִיקָה מַחְמַת תְּשִׁמִּישׁ וְרָאִתָּה - הֲרִי זֶה טְמֵאָה נְדָה. נִשְׁתַּנָּה מֵרֵאָה דְמִיָּה - טְמֵאָה נְדָה. וְכִשְׁהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת - נוֹתְנִין לָהּ אַרְבָּעָה לַיְלוֹת. הִפְסִיקָה מַחְמַת תְּשִׁמִּישׁ וְרָאִתָּה - הֲרִי זֶה טְמֵאָה נְדָה. נִשְׁתַּנָּה מֵרֵאָה דְמִיָּה - טְמֵאָה נְדָה. נוֹתְנִין לָהּ אַרְבָּעָה לַיְלוֹת. וְכִמָּה עוֹנָה שְׁלֵמָה? פָּרֵשׁ רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לַיְלָה וְחֻצֵי יוֹם.

ז. וְכֵלֵן שֶׁהִיוּ שׁוֹפְעוֹת וּבָאוֹת, מִתּוֹךְ אַרְבָּעָה לַיְלוֹת, לְאַחַר אַרְבָּעָה לַיְלוֹת, מִתּוֹךְ הַלַּיְלָה, לְאַחַר הַלַּיְלָה - כָּלֵן צְרִיכוֹת לְכַדּוֹק אֶת עֲצָמָן. וּבְכֵלֵן רַבִּי מֵאִיר מַחְמִיר כְּדְבָרֵי בֵּית שְׂמַאי. וְכֵן שָׂאֵר רְאִיוֹת שְׁבִין בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל - הֵלֵךְ אַחַר מֵרֵאָה דְמִים. שֶׁהִיָּה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מֵרֵאָה דְמִים מְשֻׁנִּים הֵן זֶה מְזָה. כִּיצַד? דָּם נְדָה - אָדוּם. דָּם בְּתוֹלִים - אֵינּוּ אָדוּם. דָּם נְדָה - זָהוּם. דָּם בְּתוֹלִים - אֵינּוּ זָהוּם. דָּם הַנְּדָה - בָּא מִן הַמְּקוֹר. דָּם הַבְּתוֹלִים - בָּא מִן הַצְּדָדִין:

ח. רָאִתָּה כְּתָם וְאַחַר כֵּךְ רָאִתָּה דָם - הֲרִי זֶה תוֹלָה כְּתָמָה בְּרֵאִיתָה בְּתוֹךְ מֵעַת לַעַת; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יוֹמוֹ. אָמַר רַבִּי: רוֹאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי

כָּל הָאֲנָשִׁים מִפְּנֵי כְבוֹדָן שֶׁל זְבִין חַיִּים. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְנִיחִין אֶת הַמַּגְמֵר תַּחַת חוֹלֵי מַעִים מְתִים, וְהָיוּ חוֹלֵי מַעִים חַיִּים מְתַבְּשִׁין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהוּ מְנִיחִין תַּחַת הַכֵּל, מִפְּנֵי כְבוֹדָן שֶׁל חוֹלֵי מַעִים חַיִּים. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מוֹצִיאִין עֲשִׂירִים בְּדִרְגָשׁ, וְעֲנִיִּים בְּכַלִּיבָה, וְהָיוּ עֲנִיִּים מְתַבְּשִׁין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהוּ הַכֵּל מוֹצִיאִין בְּכַלִּיבָה מִפְּנֵי כְבוֹדָן שֶׁל עֲנִיִּים. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מִשְׁקִין בְּבֵית אָבֶל - עֲשִׂירִים בְּזִכּוּכֵית לְבָנָה, וְעֲנִיִּים בְּזִכּוּכֵית צְבוּעָה, וְהָיוּ עֲנִיִּים מְתַבְּשִׁין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהוּ הַכֵּל מִשְׁקִין בְּזִכּוּכֵית צְבוּעָה, מִפְּנֵי כְבוֹדָן שֶׁל עֲנִיִּים. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְגַלִּין פְּנֵי עֲשִׂירִים וּמְכַסִּין פְּנֵי עֲנִיִּים, מִפְּנֵי שֶׁיְהוּ מִשְׁחָרִין פְּנֵיהֶם מִפְּנֵי הַבְּצֻרָתָה, וְהָיוּ עֲנִיִּים מְתַבְּשִׁין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהוּ מְכַסִּין הַכֵּל מִפְּנֵי כְבוֹדָן שֶׁל עֲנִיִּים. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה הוֹצָאת הַמֵּת קָשָׁה לְקְרוֹבִים יוֹתֵר מִמֵּיתָתוֹ, עַד שֶׁהָיוּ קְרוֹבָיו מְנִיחִין אוֹתוֹ וּבוֹרְחִין, עַד שֶׁבָּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְנָהַג קְלוֹת רֹאשׁ בְּעֲצָמוֹ וְיָצָא בְּכַלִּי פֶשֶׁתָן, וְנָהַגוּ הָעַם אַחֲרָיו לְצֵאת בְּכַלִּי פֶשֶׁתָן. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: בְּשֵׁר הַתְּאֵנָה - טְהוֹר. חֲזוּרוּ וְגִזְרוּ עָלָיו שֶׁיְהִי מְטָמָא אֶת הַיְדִים. חֲזוּרוּ וְגִזְרוּ עָלָיו שֶׁיְהִי מְטָמָא בְּמַגַע. חֲזוּרוּ וְגִזְרוּ עָלָיו שֶׁיְהִי מְטָמָא בְּמִשָּׂא כְּנַבְלָה. חֲזוּרוּ וְאָמְרוּ: כָּל הַגַּת שְׁנַעֲשִׁית עַל גְּבִי בְּשֵׁר הַתְּאֵנָה - טְהוֹר. חֲזוּרוּ וְאָמְרוּ: אַף חֲזֵה וְעוֹף - טְמֵאִין לְקַדֵּשׁ וּטְהוֹרִין לְתַרוּמָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ אוּבְלִין אוֹמֵר: אֶפְלוּ נַעֲשִׂית עַל גְּבִי עוֹף אֶחָד וְעַל גֵּב תַרְנַגּוּל אֶחָד - טְמֵאָה לְקַדֵּשׁ וּטְהוֹרָה לְתַרוּמָה:

יב. בָּזוּ שֶׁהָיָה בֵּית הַלֵּל קוֹרִין אוֹתוֹ - גִּרְגָרָן, הָיוּ בֵּית שְׂמַאי קוֹרִין אוֹתָם - בּוֹעַל נְדָה. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׂמַאי לְבֵית הַלֵּל: אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּרֹאָה בְּתוֹךְ אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם שֶׁטְבִלָה לְעָרֵב וְשִׁמְשָׁה - שֶׁהֵן מְטָמֵאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב וְחִיבִין בְּקַרְבָּן, אַף הֲרֹאָה יוֹם אֶחָד עֶשֶׂר - תֵּהֵא חִיבֵת בְּקַרְבָּן. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׂמַאי: לֹא, אִם אִמְרַתֶם בְּתוֹךְ אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם, שֶׁפֶן יוֹם שְׁלֹא אַחֲרָיו מְצַטְרֵף

שִׁמְעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר מְדַבְּרִי, שֶׁהוּא מְתַקֵּן וְאֵינִי מְעוֹת. בְּדָקָה חֲלוּקָה וְהַשְּׂאִילָתוֹ לְחִבְרָתָהּ וְאַחַר כֵּךְ נִמְצָא עָלֶיהָ דָם - הִיא טְהוֹרָה, וְחִבְרָתָהּ תּוֹלָה בָּהּ. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֵלְמָלִי יָדֶיהָ מְנַחֵת בְּעֵינֶיהָ כָּל בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, יָפָה אַתָּה אוֹמֵר! עַכְשָׁו אוֹמֵר: עִם סְלוּק יָדֶיהָ רָאֵתָה, מַה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטְהָרָה בְּשָׂבִיעֵי מִן הַמְּנַחָה וְלִמְעָלָה, מַה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטְהָרָה בְּרֵאשׁוֹן? אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֶפְשָׁר יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׂבִיעֵי טְהוֹרִין וְהֵאֱמָצְעִים טְמֵאִין, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (וַיִּקְרָא, טו, כח): "וְאַחַר טְהָרָה" - וְאַחַר אַחַר לְכָל. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְאִי אַתָּה מוֹדֵה בְּזַב שְׂרָאָה קְרִי, וְנִזְוֵר שֶׁהֵלֶךְ תַּחַת סִכָּכוֹת וּפְרָעוֹת שְׁמוֹנָה בְּסַרוּגִין? וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (בַּמִּדְבָּר ו, יב): "וְיֵהִימִים הָרֵאשׁוֹנִים יָפְלוּ". רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְדַבְּרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְדְבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא מְשַׁנִּיֵּהֵן, אָבֶל הֵלֶכָה כְּדְבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

ט. הַזֵּב וְהַזֵּבָה הַנֶּהֱדָה וְהַיּוֹלֶדֶת וּמִצְרָע שְׂמָתוֹ - מְטָמֵאִין בְּמִשָּׂא. וְאִין מְטָמֵאִין אֶלָּא בְּרַבֵּן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אִין שׁוֹרְפִין עָלֶיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה וְאִין חִיבִין עָלֵיהֶם עַל טְמֵאֵת מְקַדֵּשׁ וְקִדְשֵׁי, שְׂאִין טְמֵאָה אֶלָּא מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שְׂמָת שֶׁהוּא טְהוֹר מִלְטָמָא בְּמִשָּׂא? לְפִי שְׂאִין טְמֵאֵתוֹ אֶלָּא מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים:

י. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּיוֹשֻׁבֵת עַל הַמִּשְׁבֵּר וּמְתָה, וְיָצָאָה הַיְמִנָה רַבִּיעִית דָם - שֶׁהִיא מְטָמָא מִשׁוּם כְּתָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לְפִיכֵךְ אִין מְטָמָא בְּאֵהֶל. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף מְטָמָא בְּאֵהֶל:

יא. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְטַבִּילִין כְּלִים עַל גֵּב גְּדוּת מְתוֹת, וְהָיוּ גְדוּת חַיּוֹת מְתַבְּשִׁוֹת. הַתְּקִינוּ שֶׁיְהוּ מְטַבִּילִין עַל גְּבִי כָּל הַנְּשִׂים מִפְּנֵי כְבוֹדָן שֶׁל גְּדוּת חַיּוֹת. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְטַבִּילִין עַל גְּבִי זְבִין מִתִּין, וְהָיוּ זְבִין חַיִּין מְתַבְּשִׁין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהוּ מְטַבִּילִין עַל גְּבִי

אומר: אֶחָד שֶׁק וְאֶחָד שְׁנֵי שֶׁקִּין, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: בְּכִי יִתֵּן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵינָן בְּכִי יִתֵּן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זֶה וְזֶה בְּכִי יִתֵּן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: זֶה וְזֶה אֵינָן בְּכִי יִתֵּן. וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: הַתַּחְתּוֹן - בְּכִי יִתֵּן, וְהָעֶלְיוֹן - אֵינוֹ בְּכִי יִתֵּן:

ג. הַמַּמְחָק אֶת הַגֵּג וְאֶת הַכְּרִישָׁה, אֵף עַל פִּי שְׁהַמִּים יוֹרְדִים מִצַּד הָעֶלְיוֹן לְצַד הַתַּחְתּוֹן - אֵינָן בְּכִי יִתֵּן, נִתְלָשׁוּ - הֲרִי זֶה בְּכִי יִתֵּן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: זָב וְטָמֵא שֶׁהִיוּ מֵהַלְכִין בְּדֶרֶךְ, וְיָרְדוּ גִשְׁמִים עַל שְׁעָרוֹ וְעַל כְּסוּתוֹ, אֵף עַל פִּי שְׁסוּחֶטֶן וְהַמִּים יוֹרְדִין מִצַּד הָעֶלְיוֹן לַתַּחְתּוֹן - הֲרִי אֵלּוֹ טְהוֹרִים, שְׂאִין נִחְשָׁבִים אֲלָא לְאַחַר שִׁיבְצָאוּ מִכְּלָן. יֵצְאוּ מִכְּלָן - הֲרִי אֵלּוֹ מְכַשְׂרִין וְטְהוֹרִין, שְׂאִין נִחְשָׁבִין אֲלָא לְאַחַר יִצְיָאתָן:

ד. הַמְסוֹדֵר קִנְקֻנִים בְּכַפָּה, אֵף עַל פִּי שֶׁשָּׂאָבוּ יוֹתֵר מִלּוֹג - אֵינָן בְּכִי יִתֵּן. וְלַעֲנִין מִי חֲטָאת אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא שָׂאָבוּ. אַחֲרִים אוֹמְרִים מִשּׁוֹם רַבִּי נְחוּנְיָה: אִם הָיוּ מְחַסְנוֹת אֵינָן שְׂאוֹבוֹת:

ה. מִי פְרוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹכָן טַפַּת מִים כָּל שָׁהֵן - טְמֵאִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻקֵּימִים אוֹמְרִים: הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֶפְלוּ כּוֹר צִיר שֶׁנִּפְּלָ לְתוֹכוֹ טַפַּת מִים כָּל שֶׁהוּא - טְמֵא. נִפְּלָ לְתוֹכוֹ יַיִן דְּבַשׁ וְחֵלֶב - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב:

ו. הַטּוֹרֵף אֶת גִּגּוֹ וְהַמְכַבֵּס אֶת כְּסוּתוֹ, אֵימְתִי יוֹדֵעַ אִם רָבוּ גִשְׁמִים אִם לֹאוּ? אִם בַּתְּחִלָּה הָיָה מְנֻטָף גְּסוּתוֹ, וְעַכְשָׁו הוּא מְנֻטָף טַפִּין עֲבוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּתְּחִלָּה הָיָה מְנֻטָף טַפִּין חֲתוּכוֹת, וְעַכְשָׁו יוֹרֵד טַפָּה אַחַר טַפָּה:

ז. מִצָּא בְּשֵׁר - הוֹלְכִין אַחַר רֵב הַטְּבָחִין. מְחַרְזוֹת - הוֹלְכִין אַחַר רֵב אוֹכְלֵי בְּשֵׁר. מִצָּא בָּהּ תֵּינוֹק מְשֻׁלָּךְ מְחַצָּה עַל מְחַצָּה - מְטִילִין עָלָיו שְׁנֵי חוֹמְרִין. רַבִּי יְהוּדָה

עֲמוּ בְזִיבָה, תֹּאמְרוּ בְּיוֹם אֶחָד עֶשֶׂר שְׂאִין יוֹם שְׁלֹאֲחֶרְיוֹ מִצְטָרֵף עֲמוּ בְזִיבָה. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל: אִם הִבִּיאֲנוּ לְיָדֵי טְמֵאת מְשֻׁכָּב וּמוֹשָׁב לְהַחְמִיר, נִבְיָאָהוּ לְיָדֵי קָרְבָן לְהִקָּל? וְעוֹד מְדַבְרִיכֶם אַתֶּם נוֹשָׁבִים, שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים טְבֵלָה יוֹם שְׁלֹאֲחֶרְיוֹ וְשִׁמְשָׁה וְאַחַר כֵּךְ רֵאתָה - מִטְמֵאָה מְשֻׁכָּב וּמוֹשָׁב וּפְטוּרָה מִן הַקָּרְבָן, אֵף אַתֶּם הַשְׁוִי מְדוּתִיכֶם, אִם שׁוּהָ לּוֹ לְטְמֵאָה - יִשׁוּהָ לּוֹ לְקָרְבָן, וְאִם לֹא שׁוּהָ לּוֹ לְקָרְבָן - לֹא יִשׁוּהָ לּוֹ לְטְמֵאָה אֲלָא לְהַחְמִיר וְלֹא לְהִקָּל.

מִסְכַּת מְכַשְׂרִין פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַמְרַעִיד אֶת הָאֵילָן לְהַשִּׁיר מִמֶּנּוּ מְשַׁקֵּין, וְנִפְלוּ עַל תְּלוּשִׁין שָׁבוּ וְעַל מְחַבְרִין שִׁתְּחַתּוּ - בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: בְּכִי יִתֵּן¹. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: עַל הַתְּלוּשִׁין בְּכִי יִתֵּן, וְעַל הַמְּחַבְרִין אֵינֶם בְּכִי יִתֵּן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַמְרַעִיד אֶת הָאֵילָן לְהַשִּׁיר מִמֶּנּוּ מְשַׁקֵּין, וְנִפְלוּ עַל הַתְּלוּשִׁין שָׁבוּ וְעַל מְחַבְרִין שִׁתְּחַתּוּ - שֶׁהֵן בְּכִי יִתֵּן, וְעַל שְׁעָרָן מְשֻׁנְגָבוּ - שְׂאֵינָן בְּכִי יִתֵּן. עַל מֵה נִחְלְקוּ? עַל הַמְרַעִיד אֶת הָאֵילָן לְהַשִּׁיר מִמֶּנּוּ אוֹכְלִין, וְנִפְלוּ מִבַּד עַל בַּד וּמְשׁוּכָה לְחִתְרָתָהּ בְּאוֹתוֹ אֵילָן, שְׁבֵית שְׁמַאי אוֹמְרִים: בְּכִי יִתֵּן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵינָן בְּכִי יִתֵּן:

ב. אָמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי: אֵי אַתֶּם מוֹדִים בְּמַעֲלָה שֶׁק אֶחָד וְנִתְּנוּ עַל גֵּב הַנְּהָרָה אוֹ עַל גֵּבֵי הַמַּעְרָה, שְׂאֵף עַל פִּי שְׁהַמִּים יוֹרְדִים מִצַּד הָעֶלְיוֹן לְצַד הַתַּחְתּוֹן - שְׂאֵינָן בְּכִי יִתֵּן. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי: אֵי אַתֶּם מוֹדִין בְּמַעֲלָה שְׁנֵי שֶׁקִּין מִן הַמַּעְרָה וְנִתְּנוּ זֶה עַל גֵּב זֶה, שְׁהַמִּים יוֹרְדִין מִן הָעֶלְיוֹן לַתַּחְתּוֹן - שֶׁהַתַּחְתּוֹן בְּכִי יִתֵּן. רַבִּי יוֹסִי

¹ וְכִי יִתֵּן מִים עַל זֶרַע וְנִפְּלָ מִנְּבִלְתֶּם עָלָיו טְמֵא הוּא לְכֶם (ויקרא יא, לח):

אומר: אם היתה שם עובדת כוכבים אחת או שפחה אחת - היא חשודה להשליך:

מסכת מכשירין פרק שני

א. חבית שהיא מלאה פרות ונתונה בתוך המשקין, כל ששאבו - הרי זה בכי יתן. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בשל חרס, אבל בשאר כל הכלים - אינן שואבין. וכלי אבן הרפין - הרי הן ככלי חרש. סדין שנחנה על גבי סלון לחטן בו את חטיו וטננו, אם מחמת המים - בכי יתן. אם מחמת הסדין - אינו בכי יתן. המרבץ את ביתו במים ונתן בו שבלין וטננו, אם יש עליהן משקה טופח - הרי זה בכי יתן. ואם לאו - אינו בכי יתן. רבי שמעון אומר: אף על פי שיש עליו משקה טופח - אינו בכי יתן. מודים חכמים לרבי שמעון במרבץ את גרנו - שאינו בכי יתן. ובמשקים להביא פסלת, אם בשביל שיש עליו טל - הרי זה בכי יתן, ואם בשביל שלא יבטל ממלאכתו - אינו בכי יתן:

ב. בהמה שירדה לשותות מים העולים בפיה ובשפמה - הרי הוא בכי יתן. בידה וברגלה - אינן בכי יתן. רבי שמעון בן אלעזר אומר: המים העולין ברגלי אדם - לעולם טמאין. רבי יהודה אומר: מים העולין ברגלי בהמה טמאה - לעולם טמאין. הממלא בחבית, המים העולין באחריה ובחבל המכונן על צוארה ובחבל שהוא לצרכה - הרי הוא בכי יתן. ולענין מי חטאת - אינן חוששין שמא לא נתמלא בכלי. ערבה שירד דלף לתוכה, הנתזין והצפין - אינן בכי יתן. נטלן לשופכן - בית שמאי אומרים: בכי יתן, ובית הלל אומרים: אינן בכי יתן. במה דברים אמורים? בטהורה. אבל בטמאה - הכל מודין שהוא בכי יתן; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: אחת טמאה ואחת טהורה - בית שמאי אומרים: הרי הן בכי יתן, ובית הלל אומרים: אינן בכי יתן. הנוגע בנבלה, והנוגע במשכב ובמושב, בתוך

המקנה טמא, וטהור בעליתו. זב שדרס על גבי משכב ומושב, בתוך המקנה טמא, וטהור בעליתו. פרות שנפלו לתוך אמת המים ופשט מי שידיו טמאות ונטלן - ידיו טמאות והפרות טהורין. ואם חשב שידוחו ידיו - ידיו טהורות והפרות בכי יתן:

ג. הממלא בקילון, פרש רבי עקיבא: אם נגבו מיד - טהורין. ואם לא נגבו, אפלו עד שלשים יום - טמאין. סתמן - שלשה ימים. עצים שנפלו עליהן משקין טמאין וירדו עליהן גשמים - טמאים. אבא יוסי בן דוסתאי אומר: אם רבו - טהורין, ויסיקן אפלו בידיים טמאות. הוציאן שירדו עליהן גשמים, אפלו רבו - טמאים. בלעו משקין טמאים אף על פי שהוציאן שירדו עליהן גשמים - טהורים. ולא יסיקן אלא בידיים טהורות. רבי שמעון אומר: אם היו לחין והסיקן, ורבו עליהן משקין היוצאין מהן על מים שבלעו טהורין מקל וחרר, ומה אם מי גשמים שהן עלולין לקבל טמאה - הרי הן מטהרין ברב, מי פרות שאינן עלולין לקבל טמאה - אינו דין שיטהרו ברב! אמרו לו: לא, אם אמרת בגשמים - שמהרין את הטמאין, תאמר במי פרות - שאין מטהרין את הטמאין!:

ד. הטובל בים או בנהר, אף על פי שהפליג יותר ממיל - הרי זה בכי יתן. עבר בנהר, או שדחאו חברו, או שירדו עליו גשמים ורבו - טהרו שניים את הראשונים. התקב והמדוכה שהיו בהם מים טמאין והטבילן, ראשונים - טהרו מלטמא, והשניים - הכשרו לקבל טמאה. העושה צפור במים הנתזין ואת שבה - אינן בכי יתן; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: זה וזה בכי יתן (רבי יוסי אומר: הנתזין - אינן בכי יתן, ואת שבו - הרי זה בכי יתן). והעושה אמה במים - אינן בכי יתן:

ה. המודד את הבור בין לארפו ובין לרחבו - הרי זה בכי יתן; דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר: לעמקו - בכי יתן. ולרחבו

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

- אינו ב'כי יתן'. אָמר לוּ רבי טרפון: כְּשֶׁמְדָדוּ לְרַחְבוּ - אין רוּצָה בְּמִשְׁקָה שְׁבָרְשָׁם, וּכְשֶׁמְדָדוּ לְעוֹמְקוֹ - רוּצָה בְּמִשְׁקָה שְׁבָרְשָׁם. אָמר לוּ: אם כֵּן יֵהא מִשְׁקָה שְׁבָרְשָׁם - טָמֵא. לְמִטָּה מִן הָרִשָּׁם - טָהוֹר! אָמר לוּ: אי אִתָּהּ מוֹדָה שֶׁהִמְמַלֵּא בְּחִבִּית, הַמֵּיִם הַעוֹלִיִן בָּהּ אַחֲרֶיהָ, וּבְחִבְלֵי שֶׁהוּא לְצָרְכָהּ שֶׁהֵן ב'כי יתן', שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְמֵים שִׁיפְלוּ לְתוֹכָהּ עַד שִׁיגְעוּ לְאַחֲרֶיהָ, אָף כִּאֵן אי אֶפְשָׁר לְמִשְׁקָה שְׁבָרְשָׁם עַד שִׁיְהִי לְמִטָּה מִן הָרִשָּׁם. חֲזַר רַבִּי טַרְפוֹן לְהִיּוֹת שׁוֹנֵה כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָא:

ו. שֶׁלֶּשֶׁל אֶת הַחֶבֶל לְבוֹר לִידַע אִם יֵשׁ בוּ מֵיִם - הָרִי זֶה ב'כי יתן'. יְדִי וְרַגְלִי - אֵינֶן ב'כי יתן'. שֶׁלֶּשֶׁל אֶת הַמְטִילִית לְהַעֲלוֹת בָּהּ דְּלִי אוּ קַתוֹן, וְכֹלְכֶלָה לְהוֹשִׁיב עֲלֶיהָ תְּרַנְגֵּלֶת - אֵינֶן ב'כי יתן'. וְאִם נֶעַר - הָרִי זֶה ב'כי יתן'. הַמוֹצִיא מִסְמַר לְגִשְׁמִים לְכַבּוֹתוֹ - אֵינֶן ב'כי יתן', וְאִם בְּשִׁבִיל לְצַרְפוֹ - הָרִי זֶה ב'כי יתן'. הַמְנִיחַ אֶת הָאוֹר בְּגִשְׁמִים לְכַבּוֹתוֹ - אֵינֶן ב'כי יתן', וְאִם בְּשִׁבִיל לְעִשׂוֹתוֹ פָּחִם - הָרִי זֶה ב'כי יתן'. הַשּׁוֹקֵל עֲנָבִים בְּכַף מֵאֻנָּיִם, אָף עַל פִּי שֶׁהֵיִן צָף עַל גְּבֵי יְדָיו, וְאָף עַל פִּי שֶׁחֲשָׁב עָלָיו - טָהוֹר. כִּנְסוּ לְתוֹךְ הַכְּלִי - טָמֵא: הַדּוֹרֵס עֲנָבִים בְּחִבִּית, אָף עַל פִּי שֶׁהֵיִן צָף עַל גְּבֵי יְדָיו - טָהוֹר. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֵינֶן חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם יֵיִן נֶסֶף:

מִסְכַּת מְכַשִּׁירֵין פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. הַמַּעֲלָה אֲגָדוֹת בְּשִׁבִיל שִׁימְתִינוּ לְהִיּוֹת אוֹגֵד בָּהֶן - הָרִי זֶה ב'כי יתן'. הַמַּעֲלָה פְּרוּתִיו לִגַּג לְלוֹתְתָן בְּטַל וּבְגִשְׁמִים - הָרִי זֶה ב'כי יתן'. הַעֲלֵן מִפְּנֵי הַכְּנִימָה וְיָרְדוּ עֲלֶיהֶן טַל וּגִשְׁמִים, אִם שָׁמַח - ב'כי יתן'. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לְשִׁמּוֹחַ, אֲלֹא עוֹדָהוּ טַל וּגִשְׁמִים עֲלֶיהֶן, אִם חֲשָׁב עֲלֶיהֶן - הָרִי זֶה ב'כי יתן'. אִם לֹא - אֵינֶן ב'כי יתן'. חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקִטָּן שֶׁהַעֲלוּ פְּרוּתֵיהֶם לִגַּג לְלוֹתְתָן בְּטַל וּבְגִשְׁמִים - הָרִי זֶה ב'כי יתן'. הַעֲלֵן מִפְּנֵי הַכְּנִימָה וְיָרְדוּ

עֲלֵיהֶן טַל וּגִשְׁמִים, אָף עַל פִּי שֶׁחֲשָׁבוּ - אֵינֶן ב'כי יתן'. שִׁישׁ לֶהֱן מַעֲשֶׂה וְאֵינֶן לֶהֱן מַחֲשָׁבָה:

ב. רַבִּי חֲלִפְתָּא בֶן קוֹינָא אוֹמֵר: שׁוּם בַּעַל בְּכִי - טָמֵא, מִשׁוּם שֶׁמְרַבִּיעֵן עָלָיו בְּמֵיִם וְאַחַר כֵּךְ קוֹלְעִין אוֹתוֹ. אָמְרוּ חֲכָמִים: אִם כֵּן יֵהא טָמֵא לְחֲלִפְתָּא בֶן קוֹינָא, וְטָהוֹר לְכָל יִשְׂרָאֵל. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה אוֹמֵר: חֲטִיִּים הַבָּאוֹת מֵאֶלְכַסְנֵדְרָיָא - טָמֵא מִפְּנֵי אֲנֻטְלִיא שְׁלֵהֶן. אָמְרוּ חֲכָמִים: אִם כֵּן יֵהא טָמֵאוֹת לִיהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה, וְטָהוֹרוֹת לְכָל יִשְׂרָאֵל:

ג. אָמר רַבִּי יוֹסִי: בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ כְּרִיכוֹת שֶׁל קִשׁוּאִיִן וְשֶׁל דְּלוּעִיִן שֶׁבְּצַפּוֹרֵי - טָמֵאוֹת, מִפְּנֵי שֶׁמְקַנְחִין אוֹתָן בְּסַפּוֹג בְּשַׁעֲה שְׁעוֹקְרִין אוֹתָן. קָבְלוּ עֲלֵיהֶן אֲנָשֵׁי צַפּוֹרֵי שֶׁלֹּא יְהוּ עוֹשִׂין כֵּן. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה גְרִיס שֶׁל פּוֹל וְשֶׁל טוֹפַח שֶׁל צַפּוֹרֵי - טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁשׁוֹרִין אוֹתָן בְּמֵיִם בְּשַׁעֲה שְׁגוֹרְסִין אוֹתָן. קָבְלוּ עֲלֵיהֶן אֲנָשֵׁי צַפּוֹרֵי שֶׁלֹּא יְהִיוּ עוֹשִׂין כֵּן. הַפְּרוֹת מִכָּל מְקוֹם - הָרִי הֵן בְּחֻזְקַת טְהָרָה, אַחַד עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְאַחַד הַכּוֹתֵי וְאַחַד יִשְׂרָאֵל. אָף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: אֵינֶן אָדָם רִשְׁאֵי לְטָמֵא פְּרוּתִיו, הַתִּירוֹ לְבַעַל הַבֵּית שֶׁהוּא מְטָמֵא דְּבַר מוֹעֵט וְנוֹתֵן לְתוֹךְ כִּפְרִישָׁה:

ד. כָּל הָאֲגָדוֹת שֶׁל שְׁוֹקִים הַבְּאִיִן מִבֵּית הַשְּׁוֹקִין - טָמֵאִין. וְלֹא מְקוּם אֲגֵד אָמְרוּ, אֲלֹא כָּלֵם, מִפְּנֵי שֶׁהֵיא מְתַרְפְּרַפֵּת וְחוֹזֵר וְאוֹגֵדָה; דְּבַר רַבִּי מֵאִיר. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם כְּדַבְּרֵי רַבִּי מֵאִיר, יְהִיו אֲלוֹמוֹת שֶׁל שְׁוֹקִים - טָהוֹרוֹת:

ה. הָאוֹג בְּכָל מְקוֹם - הָרִי הוּא בְּחֻזְקַת טָמְאָה. הַקִּשׁוּאִיִן וְהַדְּלוּעִיִן הַתְּלוּיִין בְּגִמֵי עַל פִּתְחֵי חֲנִיּוֹת - הָרִי אֲלוֹ טָמֵאִים. יָרַק הַנִּמְכָּר עִם טְרַפְסִימּוֹן לְפָנֵי חֲנִיּוֹ - הָרִי זֶה טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁמְזַלְפִים עָלָיו מֵיִם בְּשַׁעֲה שְׁמוֹכְרִים אוֹתוֹ. אֲתֵרוּגֵי קָרְרִין - הָרִי זֶה בְּחֻזְקַת טָמְאָה:

אומרים: כבעל קרי. אלו ואלו מודים: שטובל ואוכל את פסחו לערב כבעל קרי. אמרו בית הלל לבית שמאי: אי אתם מודים שהוא טובל ואוכל את פסחו לערב כבעל קרי? אמרו להן בית שמאי: אי אתם מודים שאם יראה למחר שהוא טמא, כשומרת יום כנגד יום שהיא טמאה? המסיט את הראיה, בית שמאי אומרים: תלוי. בית הלל אומרים: טהור. משכבו ומושבו, בית שמאי אומרים: תלוי. ובית הלל אומרים: טהור. ראה שתי ראיות, המסיט את שתיהן - טמא; כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים: המסיט את הראשונה - טהור, ואת השנייה - טמא. משכבות ומושבות שבין ראשונה לשנייה, בית שמאי מטמאין, ובית הלל מטהרין. ראה אחת מרבה כשתים, המסיט את כלה - טמא; דברי בית שמאי. ובית הלל אומרים: אין טמא אלא המסיט טפה אחרונה בלבד. אמר רבי עקיבא: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הרואה שתים, או אחת מרבה כשתים, ובשני הפסיק, ובשלישי ראה אחת - שהוא זב גמור. על מה נחלקו? על שראה אחת בראשון, ובשני הפסיק, ובשלישי ראה שתים, שבית שמאי אומרים: זב גמור, ובית הלל אומרים: מטמא משכב ומושב, וצריך ביאת מים חיים, ופטור מן הקרבן:

ב. כשהיה רבי עקיבא מסדר הלכות לתלמידים, אמר: 'כל מי ששמע טעם על חבירו יבא ויאמר'. אמר לפניו רבי שמעון משום רבי אלעזר בר יהודה איש ברתותא: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שראה אחת בראשון, ובשני הפסיק, ובשלישי ראה שתים - שאין זה זב גמור. על מה נחלקו? על הרואה שתים, או אחת מרבה כשתים, ובשני הפסיק, ובשלישי ראה אחת. אמר לו: לא כל הקופץ משתבח, אלא הנותן את הטעם. אמר לפניו רבי שמעון: כך אמרו בית הלל לבית שמאי: מה לי כשראה שתים בתחלה ואחת בסוף,

ו. ביצי חנוני שמוכרין לח ויבש - הרי אלו טמאים; דברי רבי מאיר. ורבי יהודה מטהר. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא שהיה רבי מאיר מטמא לח ויבש, אלא שתינוק מטמאן במשקה שבצלוחית. כל הביצים - בחזקת טהרה, וביצת הבלן - בחזקת טמאה.

ז. וכיצד צדין דגים בטהרה? בין שצדן בחרס, ובין שצדן בכפיפה, ובין שצדן במצודה ולא נער את המצודה עליהן - הרי אלו בחזקת טהרה. ולעולם הן בחזקת טמאה, עד שיתכונן לצוד בטהרה. ואין עם הארץ נאמן לומר: 'לא נערתי את המצודה עליהן':

ח. דם השחין ובעבועות, ותמצית בשר ומי פרות, והמלח שנתמחו - לא מטמאין ולא מכשירין. מי רגלי בהמה - לא מכשירין. אמר רבי יוסי בר יהודה: אם קבלן בכלי - הרי הן מכשירין. אמר רבי יוסי: סח לי נימוס אחיו של רבי יהושע הגרסי: השוחט את העורב להתלמד בו - דמו מכשיר. ורבי אלעזר אומר: כל דם השחיטה - לעולם מכשיר. דם המת - מטמא בכל שהוא; דברי רבי מאיר. ורבי יוסי אומר: ברביעית. אמר רבי: נראין דברי רבי מאיר - בטמאה קלה, לטמא אחד ולפסל אחד. ודברי רבי יוסי - בטמאה חמורה, לטמא שנים ולפסל אחד:

ט. כל משקה המת - טהורין, חוץ מדמו. וכל מראה דמים - הרי אלו טמאין. אמר רבי יהושע בן קבוסאי: כל ימי הייתי קורא מקרא הזה (במדבר יט, יט): 'וזהו הטהור על הטמא' - טהור אחד מזה על הטמא אחד. עד שבאתי לאוצר של יבנה, ומאוצר של יבנה למדתי: שטהור אחד מזה על מאה טמאין:

מסכת זבים פרק ראשון

א. הרואה ראייה אחת של זוב, בית שמאי אומרים: כשומרת יום כנגד יום. ובית הלל

מה לי כשראה אחת בתחלה ושתיים בסוף, אמרו להן בית שמאי: כשראה אחת בתחלה ושתיים בסוף - בטל יום הטהור את הראיה, ויש בידו שתי ראיות. כשראה שתיים בתחלה ואחת בסוף - הואיל ונזקק לספירת שבועה בטל הראיה את יום הטהור, ויש בידו שלשה ראיות. חזר רבי עקיבא להיות שונה כדברי רבי שמעון. רבי אלעזר ברבי ינאי אומר משום רבי אלעזר חסמא לפני רבי: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שראה אחת בראשון, ואחת בשני, ובשלישי הפסיק, וברביעי ראה אחת. ועל שראה אחת בראשונה, ובשני הפסיק, ובשלישי וברביעי ראה שתיים - שאין זה זב גמור. על מה נחלקו? על הרואה שתיים, או אחת מרבה כשתיים, ובשני הפסיק, בשלישי ראה אחת. אמר תלמיד אחד מתלמידי רבי ישמעאל לפני רבי עקיבא משום רבי ישמעאל: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הרואה קרי בשני - שהוא סותר את שלפניו. ועל הרואה ברביעי - שאין סותר אלא יומו. על מה נחלקו? על הרואה בשלישי:

ג. כל קרי שמטמא בכהנים - סותר בזב, ומתור בתשמיש המטה בימי גמרו ובימי ספרו, ואינו סותר אלא יומו. ראה לאור שמיני - מונה בתחלה ומביא קרבן אחד. ראה יום שמיני - מונה בתחלה ומביא שתי קרבנות:

ד. כמה הוא כדי טבילה וספוג? כדי שירד ויטבל ויעלה ויסתפג. וכמה שעורה של ראה מרבה? כדי שלש כמגדין לשילח, שהן כדי שתי טבילות ושתי ספוגין. רבי שמעון אומר: כדי הקפת הבית מבפנים. משלו משל, למה הדבר דומה? לחבל של מאה אמה, ראה בתחלת מאה, ובסוף חמשים, ובסוף מאה - הרי זה זב גמור. ראה בתחלת מאה, ובתוך חמשים, ובתוך מאה. או בתחלת מאה, ובתוך חמשים, ובסוף מאה. או בתחלת מאה, ואחר חמשים, וסוף מאה - אין זה זב גמור. היה

מפסיק יותר - כל שפן הוא טמאתו. זה הכלל: כל זמן שהיא מרבה - כל שפן הוא טמאתו. ראה שלש ראיות, אם אין בין ראשונה לשלישית כדי טבילה וספוג - אין בידו אלא אחת. ראה אחת מרבה כשתיים, אם יש מתחלתה ועד סופה כדי טבילה וספוג - יש בידו שתי ראיות, ואם לאו - אין בידו אלא אחת. ורבי יוסי אומר: בין כן ובין כך - אין בידו אלא אחת. ומודה רבי יוסי: שאם ראה אחת בין השמשות, אף על פי שאין ביניהן כדי טבילה וספוג - יש בידו שתי ראיות, מפני ששני ימים חולקים אותה. וכן היה רבי יוסי אומר: ראה אחת בין השמשות - ספק לטמאה ופטור מן הקרבן. שתיים בין השמשות - ספק לטמאה ולקרבן. אחת ודאי ושתיים בין השמשות, או שתיים בין השמשות ואחת ודאי, שתיים ודאי ואחת בין השמשות, או אחת בין השמשות ושתיים ודאי - ודאי לטמאה ולקרבן:

מסכת זבים פרק שני

א. העובדי כוכבים והגר תושב - אינן מטמאין בזיבה, ואף על פי שאינן מטמאין בזיבה - טמאין כזבין לכל דבריהם. ושורפין עליהן את התרומה, ואין חזבין עליהן על טמאת מקדש וקדשיו. טומטום ואנדרוגינוס שראו לבן או אדם - אין שורפין עליהן את התרומה, ואין חזבין עליהן על טמאת מקדש וקדשיו. ראו לבן ואדם כאחד - שורפין עליהן את התרומה, ואין חזבין עליהן על טמאת מקדש וקדשיו. הנוגע בלבן ואדם, ונכנס למקדש - פטור. הוא עצמו שנגע בלבן ואדם, ונכנס למקדש - פטור. היה מונה ללבן וראה אדם, לאדם וראה לבן - הרי זה אינו סותר:

ב. ומה בין זב לשכבת זרע? זב כבא מבשר המת, שכבת זרע מבשר החי. זב דומה ללבן ביצה המזוורת, ושכבת זרע

קְשׁוּרָה כְּלָכֵן בִּיצָה שְׂאִינָה מוּזְרָת. שְׂכַבְתָּ
זָרַע אֲדָמָה - טְהוּרָה, וְהֶאֱשָׁה תוֹלָה בָּהּ :

ג. זָב, תּוֹלִין אוֹתוֹ בְּמֵאֶכְל, וּבְכָל מִינֵי
מֵאֶכְל; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
פִּינְחָס אוֹמֵר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא:
הַחֵלֶב וְהַגְּבִינָה, וּבִשְׂרֵר שָׁמֶן, וְיֵין יִשָּׁן,
וּגְרִיסִין שֶׁל פּוֹל, וּבִצִּיִּים, וּמוּרִיס - מְרַגְלִין
לְדַבֵּר זִיכָּה. תִּינוּק - תּוֹלִין לוֹ בְּחֻמְשָׁה
דְּבָרִים; בְּמֵאֶכְל וּבְמִשְׁתָּה, בְּמִשְׁאָה
וּבְקַפִּיצָה, בְּחֵלִי שְׁלוֹ וְשֵׁל אִמּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: כִּשֶׁם
שֶׁתּוֹלִין שְׂכַבְתָּ זָרַע מַעַת לַעַת, כִּךָּ לְמַרְאֵה
וּלְהַרְהוֹר מַעַת לַעַת. אָבָל לְמֵאֶכְל וּלְמִשְׁתָּה
לְמִשְׁאָה וּלְקַפִּיצָה - תּוֹלִין לוֹ כֹּל זְמַן שֶׁהוּא
מִצְטָעֵר:

ד. עוֹבֵד כּוֹכְבִים שָׂרָאָה קָרִי וְנִתְגַּיֵר - מִיַּד
מִטְמָא בְּזִיכָּה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזְמַן
שֶׁנִּתְגַּיֵר מֵהוּל. אָבָל מִלְּוֹ וְאַחֲרֵי כֵן רָאָה -
תּוֹלִין לוֹ כֹּל זְמַן שֶׁהוּא מִצְטָעֵר, בֵּין עוֹבֵד
כּוֹכְבִים וּבֵין יִשְׂרָאֵל:

ה. הַמוּצָא מֵת מִשְׂכָּב לְרַחֲבָה שֶׁל דָּרָךְ;
לְנִזְיֹר וּלְעוֹשֶׂה פֶסַח - טְהוּר. וְלִתְרוּמָה -
טָמֵא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שְׂאִין שֶׁם
מְקוּם לְעַבּוֹר. אָבָל יֵשׁ שֶׁם מְקוּם לְעַבּוֹר,
אִף לְתְרוּמָה - טְהוּר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים?
בְּמַהֲלֵךְ בְּרַגְלָיו. אָבָל בְּטָעוֹן וּבִרְכוּב -
טָמֵא, שֶׁמַּהֲלֵךְ בְּרַגְלָיו אֶפְשָׁר לוֹ שְׁלֵא לִגְע
וְשְׁלֵא יֵאָהֵל וְשְׁלֵא יִסִּיט, אָבָל בְּטָעוֹן
וּבִרְכוּב אִי אֶפְשָׁר לוֹ שְׁלֵא יִגְע וְשְׁלֵא יֵאָהֵל
וְשְׁלֵא יִסִּיט. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים?
כְּשֶׁמִּצְאָהוּ שְׁלֵם. אָבָל בְּמִשְׁבֵּר וּמִפְרָק -
טְהוּר, שְׁמָא בֵּין הַפְּרָקִים עֵבֶר. וּבִקְבֵר, אִף
עַל פִּי שְׁמִשְׁבֵּר וּמִפְרָק - טָמֵא, שֶׁהַקְּבֵר
מִצְרָפוֹ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּטִמְאָת
הַתְּהוּם. אָבָל בְּטִמְאָה יְדוּעָה - טָמֵא. אִי זוֹ
הִיא טִמְאָת הַתְּהוּם? שְׁלֵא הִפִּיר בָּהּ אֶחָד
בְּסוּף הָעוֹלָם, אָבָל הִפִּיר בָּהּ אֶחָד בְּסוּף
הָעוֹלָם - אִין זֶה טִמְאָת הַתְּהוּם. מִצְאוֹ טְמוֹן
בְּתֵבֶן אוֹ בְּעֶפֶר אוֹ בְּצִרּוֹרוֹת - הָרִי זוֹ טִמְאָת
הַתְּהוּם. אָבָל הַנִּקְבֵּר בְּמִים וּבִאֲפֵלָה

וּבִנְקִיָּה הַסְּלָעִים - אִין זֶה קְבֹר הַתְּהוּם. אִין
קְבֹר הַתְּהוּם אֵלָא לַמֵּת בְּלִבָּד:

מִסְכַּת זָבִים פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. חֲמֹר בְּזָב שְׂאִין בְּזָבָה, וּבָהּ שְׂאִין בְּזָב.
שְׁהִיב - טָעוֹן בִּיאַת מִים חַיִּים, וְהִזְבָּה -
אִינָה טָעוֹנָה בִּיאַת מִים חַיִּים. זָב - מִטְמָא
בְּזִיכָּת בֶּן יוֹמוֹ, וּזְבָה - לְעִשְׂרֵת יָמִים. זָב -
אִם רָאָה שְׁלֵשׁ רְאִיּוֹת לְיוֹם אֶחָד - טָמֵא.
וּזְבָה - אִינָה טְמָאָה אֵלָא בְּשֵׁלֵשׁ רְאִיּוֹת
לְשִׁלְשָׁה יָמִים. זָב - אִין הֵימִים שְׁלוֹ עוֹמְדִין
לְפָנָיו, מָה שְׂאִין בֶּן בְּזָבָה. זָב - נִזְקֵק
לְסִפִּירַת שְׂבָעָה בְּשִׁתֵּי רְאִיּוֹת, מָה שְׂאִין בֶּן
בְּזָבָה. זָב - אִין מֵינוֹ סוֹתְרוֹ, מָה שְׂאִין בֶּן
בְּזָבָה. זָב - מִטְמָא כְּלָכֵן, מָה שְׂאִין בֶּן
בְּזָבָה: חֲמֹר בְּזָבָה מִבְּזָב, שֶׁהִזְבָּה מִטְמָאָה
מִשְׂכָּב וּמוֹשָׁב בְּרֵאִיָּה כֹּל שֶׁהוּא, וְשׁוֹמֵרַת
יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם - בְּכָל שֶׁהוּא. וְאִסוּרָה
בְּתִשְׁמִישׁ הַמַּטָּה, וּמִטְמָאָה אֶת בּוֹעֵלָה,
וּמִטְמָאָה מַעַת לַעַת, וּמִטְמָאָה מִבְּפָנִים
כְּבַחוּץ, וּמִטְמָאָה בְּאוֹנְסִין, וּמִטְמָאָה
בְּאֲדָם. מָה שְׂאִין בֶּן בְּזָב:

ב. חֲמֹר בְּזָב שְׂאִין בְּטִמְאָה מֵת, וּבְטִמְאָה מֵת
מָה שְׂאִין בְּזָב. שְׁהִיב עוֹשֶׂה מִשְׂכָּב וּמוֹשָׁב
לְטִמְאָה אֲדָם וּלְטִמְאָה בְּגָדִים, וְעַל גְּבִיו מְדָף,
וּמִטְמָא כְּלֵי שִׁטָּף וְכֵלֵי חֶרֶס מְקַף צְמִיד
פְּתִיל בְּהֶסֶט. זוֹבֵב וְרָקוֹ וּמִימֵי רַגְלָיו -
מִטְמָאִין טְמָאָה חֲמוּרָה, וּמִטְמָאִין אוֹכְלִין
וּמִשְׁקִין, וְכֵלֵי שִׁטָּף בְּמַגֵּעַ, וְכֵלֵי חֶרֶס
בְּהֶסֶט. וְחֵיב בְּקִרְבָּן, וְטָעוֹן בִּיאַת מִים
חַיִּים, מָה שְׂאִין בֶּן בְּטִמְאָה מֵת. חֲמֹר בְּטִמְאָה
מֵת, שְׁטִמָּא מֵת טָעוֹן הַזָּאָה שְׁלִישִׁי
וּשְׁבִיעִי, מָה שְׂאִין בֶּן בְּזָב:

ג. חֲמֹר בְּזָב מָה שְׂאִין בְּמִצְרָע, וּבְמִצְרָע
שְׂאִין בְּזָב. חֲמֹר בְּזָב, שְׁזָב מִטְמָא בְּהֶסֶט
וְטָעוֹן בִּיאַת מִים חַיִּים, מָה שְׂאִין בֶּן
בְּמִצְרָע. חֲמֹר בְּמִצְרָע, שֶׁהַמִּצְרָע מִטְמָא
בְּבִיָּאָה וְטָעוֹן הַזָּאת מִים חַיִּים, מָה שְׂאִין בֶּן
בְּזָב. חֲמֹר בְּזָבָה שְׂאִין בְּמִצְרָעַת, וּבְמִצְרָעַת
מָה שְׂאִין בֶּן בְּזָבָה. שְׁהִזְבָּה מִטְמָאָה בְּהֶסֶט,
וּמִטְמָאָה אֶת בּוֹעֵלָה, מָה שְׂאִין בֶּן

הַשְּׁלָם

תּוֹסֵפֹתָא

במצרעת. חמר במצרעת, שמהמצרעת
מטמאה בביאה, וטעונה הזאת מים חיים,
מה שאין כן בזבה:

<p>10 Nov</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ט 9</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קלח ירושלמי: סוכה יז תוספתא: נדה ט נ"ך: חת ד - איכה א רמב"ם: שגגות יב</p>	<p>נץ החמה..... 6:38 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:08 סו"ז תפלה - גר"א..... 9:58 צה"כ לשיטת ר"ת..... 5:54</p>	<p>עלות השחר..... 5:25 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:32 סו"ז תפלה - מג"א... 9:34 שקיעה..... 4:41</p>
<p>11 Nov</p>	<p>שני Monday</p>	<p>י 10</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קלט ירושלמי: סוכה יח תוספתא: מכשירין א נ"ך: איכה ב-ג רמב"ם: שגגות יג</p>	<p>נץ החמה..... 6:39 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:09 סו"ז תפלה - גר"א..... 9:59 צה"כ לשיטת ר"ת..... 5:54</p>	<p>תענית שני קמא עלות השחר..... 5:26 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:33 סו"ז תפלה - מג"א... 9:35 שקיעה..... 4:40</p>
<p>12 Nov</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יא 11</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קמ ירושלמי: סוכה יט תוספתא: מכשירין ב נ"ך: איכה ד-ה רמב"ם: שגגות יד</p>	<p>נץ החמה..... 6:40 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:09 סו"ז תפלה - גר"א..... 9:59 צה"כ לשיטת ר"ת..... 5:53</p>	<p>עלות השחר..... 5:27 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:33 סו"ז תפלה - מג"א... 9:35 שקיעה..... 4:39</p>
<p>13 Nov</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יב 12</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קמא ירושלמי: סוכה כ תוספתא: מכשירין ג נ"ך: קהלת א-ב רמב"ם: שגגות טו</p>	<p>נץ החמה..... 6:41 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:10 סו"ז תפלה - גר"א... 10:00 צה"כ לשיטת ר"ת..... 5:52</p>	<p>עלות השחר..... 5:28 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:34 סו"ז תפלה - מג"א... 9:36 שקיעה..... 4:39</p>
<p>14 Nov</p>	<p>המישי Thursday</p>	<p>יג 13</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קמב ירושלמי: סוכה כא תוספתא: זבים א נ"ך: קהלת ג-ד רמב"ם: מחוסרי פרה א</p>	<p>נץ החמה..... 6:43 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א... 10:00 צה"כ לשיטת ר"ת..... 5:51</p>	<p>תענית חמישי עלות השחר..... 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א... 9:36 שקיעה..... 4:38</p>
<p>15 Nov</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יד 14</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קמג ירושלמי: סוכה כב תוספתא: זבים ב נ"ך: קהלת ה-ו רמב"ם: מחוסרי פרה ב</p>	<p>נץ החמה..... 6:44 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א... 10:01 צה"כ לשיטת ר"ת..... 5:50</p>	<p>עלות השחר..... 5:31 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א... 9:37 שקיעה..... 4:37</p>
<p>16 Nov</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>טו 15</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קמד ירושלמי: סוכה כג תוספתא: זבים ג נ"ך: קהלת ח-ט רמב"ם: מחוסרי כפרה ג</p>	<p>נץ החמה..... 6:45 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:12 סו"ז תפלה - גר"א... 10:01 צה"כ לשיטת ר"ת..... 5:49</p>	<p>יורא עלות השחר..... 5:32 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:36 סו"ז תפלה - מג"א... 9:37 שקיעה..... 4:36</p>

וְעַתָּה יָסַד פְּאִסְרֵיט אֶן אוֹיֶסְרְעָנוּעִנְלִיכֶּ זָאָה, זְאָלְסְטוּ נִישְׁט זָאָגן אַז ס'איז פּוֹנְקְט אַזוי גְעִשְׁעֵן, נָאָר דוּ זְאָלְסְט גְלִיבֵן אַז דָּאָס הָאָט זִיכְעֵר דְּעֵר אַיִבֶּעֲרִשְׁטֵעֵר גְּעִפְרֵט אַזוי. (סִפְרֵי הַמִּדּוֹת אוֹת אַמּוּנָה סִיּוּן ג')